

บรรณนิทัศน์เรื่องหลักสูตร

สารนิพนธ์
ของ
นางสมพร บัณฑิต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

375
ด 265 บ
9.3

บรรณนิทัศน์เรื่องหลักสูตร

๑๑ พ.ย. 2546

บทคัดย่อ
ของ
นางสมพร ปันโต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2546

h 2314710

สมพร ปันโต. (2546). *บรรณนิทัศน์เรื่องหลักสูตร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์.

บรรณนิทัศน์เล่มนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำฐานข้อมูลจาก เอกสาร สิ่งพิมพ์ งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรทั่วไปทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตั้งแต่พุทธศักราช 2536-2546 โดยศึกษารวบรวมค้นคว้าจากวารสารและหนังสือพิมพ์จำนวน 34 เรื่อง จากหนังสือและตำรา จำนวน 26 เรื่อง และงานวิจัยจำนวน 50 เรื่อง โดยมีขอบเขตการศึกษาดังนี้ คือ องค์ประกอบของหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำดรรชนีโดยเรียงลำดับอักษรตามแบบพจนานุกรม แบ่งเป็นดรรชนีชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง และหัวเรื่อง ผู้สนใจสามารถสืบค้นได้จากบรรณนิทัศน์เล่มนี้

ผลที่ได้รับจากการศึกษา วารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือและตำรา งานวิจัย มานำเสนอในรูปแบบบรรณนิทัศน์ที่เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร ซึ่งเป็นฐานข้อมูลตามกรอบแนวคิด 5 เรื่อง คือ องค์ประกอบของหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบข้อมูล เนื้อหาสาระอย่างกว้าง ๆ ของเอกสารนี้ อันจะเป็นแนวทางในการสืบค้นข้อมูลต่อไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้นำความรู้ ความคิด และการปฏิบัติทางการศึกษาดังกล่าวไปปรับปรุงการเรียนการสอน การพัฒนาการปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นให้เห็นความสำคัญและเข้าใจในเรื่องหลักสูตรตามกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปให้เหมาะสม

ANNOTATION ON CURRICULUM

AN ABSTRACT

BY

MRS. SOMPORN PANTO

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University**

October 2003

Somporn Panto. (2003). *Annotation on Curriculum*. Master's Project. M.Ed.
(Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot
University. Advisor : Asst. Prof. Dr. Thasana Swaengsakdi.

The aim of this study was to develop a database containing academic documents, publications and research relating to the general primary school curriculum in both Thai and English. The information was retrieved from 34 educational journal, articles, periodicals and newspapers, 26 textbooks and 50 researches, which they were published during 1993 and 2003.

The following outlines were pursued:

1. The consist of curriculum
2. The model of curriculum
3. The development of curriculum
4. The usage of curriculum
5. The evaluation of curriculum

The results of the above 5 outlined studies, which attained from educational journal, articles, periodicals, newspapers, textbooks and other research reports, indicated how annotation on curriculum should be organized. The annotation can be used beneficially by executives administrators, teachers, and other interested persons for elaborating the knowledge into educational practice in order to improve teaching and learning; developing practice; focusing on importance and understanding curriculum in due time accordingly.

In order to access the annotation conveniently, all research materials were categorized alphabetically under author, subject and title accordingly.

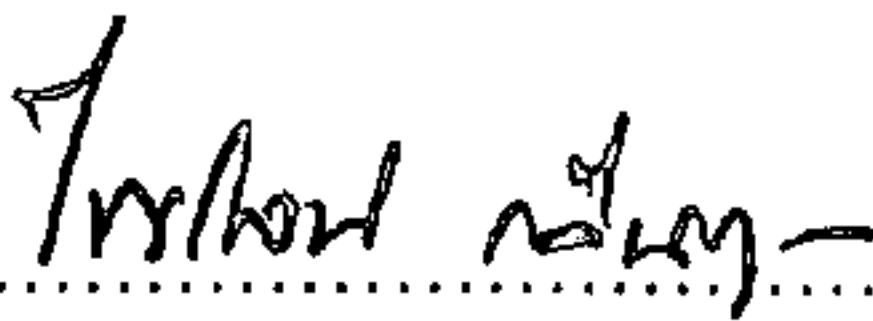
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้พิจารณา
สารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสงศักดิ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

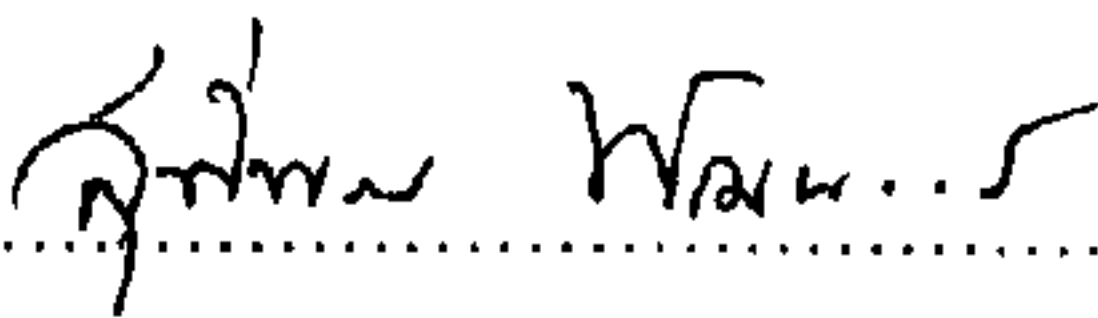
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

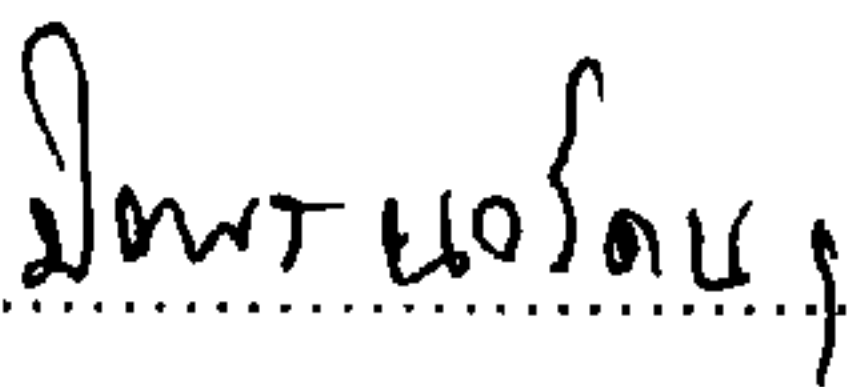
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสงศักดิ์)

กรรมการ

(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ปิยพร นวรัตน์ ณ อยู่ธยา)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.อุมาเพชร นัตตสกุล)

วันที่ ...4... เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

ความสำเร็จของการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ลงด้วยการได้รับความกรุณาเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์ ซึ่งท่านให้ความกรุณารับเป็นที่ปรึกษา แนะนำตรวจและแก้ไขจนสารนิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี และอาจารย์ ดร.ปิยพร นวรัตน์ ณ อยุธยา คณะกรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความกรุณาแนะนำตรวจทานแก้ไขและวิธีการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ ประธานคณะกรรมการสอบ อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ อาจารย์ ดร.ปิยพร นวรัตน์ ณ อยุธยา คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความกรุณาแนะนำ ตรวจพิจารณาแก้ไขให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

สำหรับบุคคลที่สำคัญยิ่ง ซึ่งคอยให้ความช่วยเหลือห่วงใยและให้กำลังใจอยู่เสมอ รวมทั้งช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ คือ คุณพี่สมหมาย บุญญะสิทธิ์ ซึ่งเปรียบเสมือนแม่คนที่สองของผู้ศึกษาตลอดจน พันตำรวจโทประสิทธิ์ ปันโต ครอบครัว พี่ น้อง และเพื่อน ที่คอยให้กำลังใจอยู่เสมอ ที่ส่งเสริมสนับสนุนการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ใดๆที่เกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่คณะครูอาจารย์ทุกท่าน ที่แนะนำส่งเสริมมาตลอด

สมพร ปันโต

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ

สภาพปัจจุบันปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	4
ความสำคัญของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
ลักษณะเอกสารที่ศึกษา	4
แหล่งข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5

2 หลักการและแนวคิด

หลักสูตร	7
ความหมายของหลักสูตร.....	7
ความสำคัญของหลักสูตร.....	9
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	11
รูปแบบของหลักสูตร.....	13
กระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	16
การนำหลักสูตรไปใช้.....	21
การประเมินหลักสูตร.....	26
บรรณนิทัศน์.....	32
ความหมายของบรรณนิทัศน์.....	32
หลักการเขียนบรรณนิทัศน์.....	33
ลักษณะของบรรณนิทัศน์.....	34
ประโยชน์ของบรรณนิทัศน์.....	34

3 วิธีการศึกษา

วิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์	36
การลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์	37
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์ วารสารและหนังสือพิมพ์.....	37
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์ หนังสือและตำรา.....	38
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์ งานวิจัย.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3 (ต่อ)	การจัดทำบรรณนิทัศน์	40
	บรรณนิชื้อเรื่อง.....	40
	ตัวอย่างบรรณนิชื้อเรื่อง.....	40
	บรรณนิชื้อผู้แต่ง.....	41
	ตัวอย่างบรรณนิชื้อผู้แต่ง.....	41
	บรรณนิห้วเรื่อง.....	42
	ตัวอย่างบรรณนิห้วเรื่อง.....	42
	การจัดทำบรรณานุกรม	43
	ตัวอย่างบรรณานุกรม วารสาร และหนังสือพิมพ์.....	43
	ตัวอย่างบรรณานุกรม หนังสือและตำรา.....	43
	ตัวอย่างบรรณานุกรม งานวิจัย.....	44
	ประโยชน์ที่ได้รับ	44
4	บรรณนิทัศน์ วารสาร และหนังสือพิมพ์	45
5	บรรณนิทัศน์ หนังสือ และตำรา	63
6	บรรณนิทัศน์ งานวิจัย	73
	บรรณานุกรม	120
	บรรณนิทัศน์	132
	บรรณนิชื้อผู้แต่ง	132
	บรรณนิชื้อเรื่อง.....	132
	บรรณนิห้วเรื่อง	143
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	148

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบ CIPP MODEL.....	28
2	แบบวัด Semantic Differential.....	31
3	การวัดแบบ Q-sort Technique.....	31

บทที่ 1

บทนำ

สภาพปัจจุบันปัญหา

การจัดการศึกษาในประเทศใดก็ตามจะไม่สำเร็จลุล่วงไปตามที่กำหนดไว้ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นโครงการและเป็นแนวทางในการศึกษา การให้การศึกษา หมายถึงการให้วิชาความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และการเสริมสร้างความเจริญเติบโตและสมบูรณ์ทางกาย หรือนัยหนึ่งการให้การศึกษา คือการพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้าน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ (สมิตร คุณานุกร. 2534 : 2)

การศึกษาเป็นเรื่องของกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมและเป็นการสร้างภูมิปัญญาให้แก่สังคม ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นรากฐานและเครื่องมือสำคัญที่จะต้องสร้างให้สัมพันธ์ สอดคล้อง เกื้อกูล กันระหว่างการศึกษาชีวิต เศรษฐกิจและสังคม หรือการศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะและทัศนคติให้มนุษย์รู้จักตนเอง รู้จักสังคม และสภาพแวดล้อมที่สัมพันธ์กับตน สามารถนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ และพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าไปในทางที่พึงประสงค์ (มยุรี จารุปาน. 2535 : 53)

ในการจัดการศึกษาที่จะให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ต้องมีการวางแผนการศึกษาเพราะการวางแผนการศึกษา คือ การสำรวจหนทางที่ดีที่สุดในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของการศึกษาทั้งด้านเอกบุคคลและด้านสังคม (ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2537 : 101) การเตรียมการที่จะพัฒนาคนให้เจริญงอกงามไปในทิศทางใด ให้มีบุคลิกภาพอย่างไรรั้น ต้องมีการสร้างแผนการไว้ล่วงหน้า แผนการเหล่านี้เรียกว่าหลักสูตรการศึกษา (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2536 : 37)หลักสูตรที่ไม่ประสบผลสำเร็จส่วนหนึ่งเพราะขาดการปรับปรุงด้านจิตใจ การสอนจริยธรรมควรสอดแทรกในทุกวิชาเนื่องจากจริยธรรมเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ เนื้อหาที่สอนควรเป็นเรื่องของค่านิยมและจริยธรรม (พนัส หันนาคินทร์. 2533 : 26-27) หลักสูตรเปรียบเสมือนเป็นพิมพ์เขียวในการจัดการศึกษา หลักสูตรจึงเป็นหัวใจและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนเพราะหลักสูตรเป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นมาจากผู้รู้ นักวิชาการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวทางที่สังคมต้องการ หลักสูตรมิได้หมายความว่าแต่เพียงหนังสือที่เป็นรูปเล่มต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่ยังมีความหมายถึงกิจกรรมและ ประสบการณ์ทั้งหลาย รวมทั้งการจำลองสภาพของสังคมไว้ในการจัดให้กับนักเรียนในสถานศึกษาทุกแห่ง (ภิรมยา อินทรกำแหง. 2535 : 68) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้โรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษาทั่วประเทศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กรมวิชาการได้ติดตามผลและดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรตลอดมา ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนานกว่า 10 ปี มีข้อจำกัด

อยู่หลายประการ ไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมไทยก้าวไปสู่สังคมความรู้ได้ทันการณ์ ในหลายเรื่องด้วยกัน เช่น การกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลางไม่สามารถสะท้อนสภาพความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาและท้องถิ่น การจัดหลักสูตรและการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ยังไม่สามารถผลักดันให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีในภูมิภาค จึงจำเป็นต้องปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอนและพัฒนา ให้คนไทยมีทักษะกระบวนการ และเจตคติที่ดีทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์การนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่สามารถสร้างพื้นฐานในการคิด สร้างวิธีการเรียนรู้ให้คนไทยมีทักษะในการจัดการ และทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถเผชิญปัญหาสังคม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ. 2545 : 1) การจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่เป็นแนวกำหนดเค้าโครงทั่วไปของเนื้อหาความรู้และสาระรายวิชาต่างๆ ที่จะให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ประสบการณ์ เกิดทักษะ ความสนใจ และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ ฉะนั้น จึงถือเป็นหน้าที่โดยตรงที่จะต้องส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลทั้งหลาย ในสภาพการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรที่ได้วางไว้ (ทัศนีย์ ตรีธาร. 2544 : 17) การศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นตอนของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข ดังนั้น หลักสูตรช่วยพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้าน สามารถชี้แนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาได้พยายามจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ บรรลุตามจุดหมาย ของการจัดการศึกษา (กรมวิชาการ. 2545 : 1) การเรียนการสอนจะบรรลุผลได้ ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจะต้องมีสิ่งที่จะช่วยกำหนดแนวทางเพื่อให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ได้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน และสิ่งดังกล่าวนั้นก็คือหลักสูตร ถ้าหากไม่มีหลักสูตรก็สอนไม่ได้ เพราะไม่รู้ว่าสอนอะไร หรือถ้าจะสอนโดยคิดเอาเองก็จะเกิดความสับสนโดยที่อาจสอนซ้ำไปซ้ำมา ไม่เรียงลำดับที่ควรจะเป็น ผลการเรียนอาจไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ ผู้เรียนเองก็จะมีอาการเบื่อ เพราะไม่ทราบว่าสิ่งที่เรียนไปนั้น สามารถนำไปเปรียบเทียบกับระดับชั้นใด (ธารง บัวศรี. 2542 : 11)

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายและแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เน้นการพัฒนา และยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น ด้วยการปฏิรูปหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาครู บุคลากร และการบริหารจัดการทางวิชาการ โดยเฉพาะการพัฒนามาตรฐานหลักสูตรการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น เป็น 12 ปี และพัฒนาศักยภาพของคนให้บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากระยะเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้สถานศึกษาใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนใน

สังคม ทั้งการพัฒนาความรู้ ความคิด และทักษะปฏิบัติ ที่นำไปสู่การพัฒนาตนเองให้เกิดความสุข มีรายได้จากอาชีพสุจริต และมีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติ ดังนั้นการที่จะผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาบรรลุนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง และความ ต้องการของสังคมปัจจุบันด้วย จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตร องค์ประกอบหลักสูตร รูปแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินหลักสูตร

การพัฒนาเด็กในแต่ละวัยยังขาดความสมดุลย์ ระหว่างการพัฒนาทางสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม ซึ่งในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยเท่าที่ควร ประกอบกับสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน พร้อมทั้งผู้บริหาร อาจารย์ ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา ยังขาดความมั่นใจในเรื่องหลักสูตร แนวความคิด โครงสร้าง จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ขาดประสบการณ์ เทคนิควิธี สื่อนวัตกรรม การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร จึงเป็น ปัญหาในเรื่องความล้มเหลวของหลักสูตร และในปัจจุบันได้แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีเนื้อหาครอบคลุมเชื่อมโยงกันทุกระดับ และได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย

จากที่กล่าวมา การศึกษาค้นคว้าในเรื่องหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอด เจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติลงไปสู่การปฏิบัติ อาจกล่าวได้ว่า หลักสูตรคือสิ่ง ที่นำเอาความมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาไปแปลงเป็นการกระทำขั้นพื้นฐานในโรงเรียน หรือสถาน ศึกษาถ้าจะกล่าวว่าหลักสูตรคือหัวใจของการศึกษาคงไม่ผิด เพราะถ้าปราศจากหลักสูตรเสียแล้ว การศึกษาย่อมดำเนินไปไม่ได้ หลักสูตรเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลงประสบการณ์แก่ผู้เรียน หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนแผนที่เดินเรือ ซึ่งบอกให้กับผู้สอนหรือครูผู้สอนว่าจะต้องตั้งเข็มทิศไปทางใด และจุดหมายปลายทางของการเรียนการสอน คืออะไร และระหว่างที่จะไปจะต้องทำอะไรบ้าง เป็นต้น ว่า ต้องใช้สื่อ หรืออุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่งในการเรียนการสอนนั้นตัวผู้เรียนเองจำเป็นต้องทราบล่วงหน้าว่าจะได้เรียนรู้อะไรและจะได้รับผลอะไรนอกจากนี้จะต้องเตรียมการอย่างไร จึงจะสามารถเรียนรู้ และได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และ จัดทำบรรณนิทัศน์เรื่องหลักสูตรเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป โดยศึกษา องค์ประกอบของหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร กระบวนการพัฒนา หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร อันจะนำไปสู่การศึกษาหาความรู้เพื่อเป็น แนวทางหรือวางแผนพัฒนาคุณภาพงานด้านหลักสูตรที่จะนำไปคิดวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนา หลักสูตรในการทำงานและเข้ากับผู้เรียนได้ ซึ่งเป็นไปตามการปฏิรูปการศึกษา และปรับปรุงพัฒนา จัดการเรื่องหลักสูตร เพื่อช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและมั่นใจในการจัดทำหลักสูตร ในการพัฒนา สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำบรรณนิทัศน์เรื่องหลักสูตร

ความสำคัญของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร มีความประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริหาร โรงเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา ครู อาจารย์ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครอง โดยเฉพาะผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับหลักสูตรโดยตรง และผู้มีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตร จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่อง หลักสูตร องค์ประกอบหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินหลักสูตร ซึ่งจำเป็นจะต้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ สามารถจัดการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมาย นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งข้อมูลในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ผู้ศึกษาจึงได้รวบรวมเนื้อหาสาระจากวารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือ และตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางศึกษาค้นคว้า พัฒนางานด้านหลักสูตร และปรับปรุงแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2536 – 2546 โดยมีขอบเขตของการศึกษาตามประเด็นต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของหลักสูตร
2. รูปแบบของหลักสูตร
3. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
4. การนำหลักสูตรไปใช้
5. การประเมินหลักสูตร

ลักษณะเอกสารที่ศึกษา

ในการศึกษครั้งนี้ผู้ศึกษา ได้กำหนดขอบเขตของเอกสารที่จะศึกษาจาก วารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือและตำรา งานวิจัย ที่กล่าวถึงเรื่องหลักสูตร โดยผู้ศึกษาได้ค้นคว้ารวบรวม ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2536 – 2546 และนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. วารสาร และหนังสือพิมพ์ จำนวน 34 เรื่อง
2. หนังสือและตำรา จำนวน 26 เรื่อง
3. งานวิจัย จำนวน 50 เรื่อง

แหล่งข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. หอสมุดแห่งชาติ
2. หอสมุดสภาวิจัยแห่งชาติ
3. หอสมุดวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ
4. หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
6. หอสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
7. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
8. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
9. สถาบันวิทยบริการราชภัฏเพชรบุรี วิทยาลัยการณ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายและขอบเขตของคำบางคำอย่างชัดเจน ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

บรรณนิทัศน์ หมายถึง คำอธิบายสาระสำคัญของหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ โดยย่อ เพื่อแนะนำลักษณะเด่นๆ ของหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์แต่ละเล่มว่าเขียนไปทำนองใด มีสาระสำคัญและความมุ่งหมายอย่างไร พร้อมทั้งลงรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือ คือ ผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ เดือน ปีที่พิมพ์

หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน อันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านความรู้ ความคิด และการปฏิบัติ ในทิศทางที่พึงประสงค์

องค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง สาระสำคัญต่างๆ ที่ประกอบอยู่ในหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล ซึ่งจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันทุกขั้นตอน

รูปแบบของหลักสูตร หมายถึง ประเภทของหลักสูตร มีอยู่หลายรูปแบบแต่ละรูปแบบมีแนวความคิด จุดหมาย โครงสร้างแตกต่างกันออกไป ต้องคำนึงถึงความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ว่า รูปแบบใดสนองต่อผลสัมฤทธิ์ได้ดีที่สุด

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่องตลอดทั้งกระบวนการ เริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม เรียน และการประเมินให้สอดคล้องรับกันกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง งานบริการหลักสูตร งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร และงานสนับสนุน ส่งเสริมการใช้หลักสูตร ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เพราะถ้าหากการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ และในทางตรงกันข้ามถ้าการนำหลักสูตรไปใช้ไม่รัดกุมหรือไม่ดีพอ หลักสูตรที่สร้างขึ้นอาจจะประสบความล้มเหลว ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ได้

การประเมินหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่สำคัญในการเรียนการสอนเพราะเป็นกระบวนการในการตรวจสอบคุณภาพของการเรียนการสอนว่าผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อจะได้รับปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วารสาร หมายถึง บทความที่อยู่ในสิ่งพิมพ์ ที่พิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่องเป็นระยะ มีหลายฉบับ ภายใต้ชื่อเรื่องเดียวกัน กำหนดการพิมพ์สม่ำเสมอ โดยกำหนดพิมพ์เป็นรายสัปดาห์ รายเดือน ฯลฯ แต่ละฉบับมีหมายเลขกำกับ หรือระบุ วัน เดือน ปีที่พิมพ์ ตลอดจนลำดับของแต่ละฉบับในชุด เนื้อหาในวารสารประกอบด้วย บทความต่างๆ ที่ให้ความรู้ ความคิด ความเคลื่อนไหว และพัฒนาการของวิชาการสาขาต่าง ๆ

หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ในหลายรูปแบบที่นอกเหนือจากวารสาร หนังสือและตำรา งานวิจัย เสนอบทความ เหตุการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นสม่ำเสมอในแต่ละวัน

หนังสือ และตำรา หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่เกิดจากการบันทึกความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของผู้เขียน หรือสิ่งพิมพ์ที่เขียนขึ้นตามหลักสูตรการเรียน การสอนระดับต่างๆ และในแขนงวิชาการต่างๆ โดยมีเนื้อหาทางวิชาการ มุ่งให้ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้อ่าน

งานวิจัย หมายถึง สิ่งพิมพ์เผยแพร่รายงานการค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ นักวิจัย หรือเป็นรายงานผลการค้นคว้าวิจัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาโท ปริญญาตรี หรือปริญญาดุษฎีบัณฑิต โดยผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการค้นคว้าอย่างเป็นระบบ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน สมบูรณ์ และเที่ยงตรง

บทที่ 2

หลักการและแนวคิด

ในบทนี้ผู้ศึกษาได้นำเสนอหลักการและแนวคิด เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร จากวารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือและตำรา งานวิจัย โดยมีรายละเอียดนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้ คือ

1. หลักสูตร

- 1.1 ความหมายของหลักสูตร
- 1.2 ความสำคัญของหลักสูตร
- 1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
- 1.4 รูปแบบของหลักสูตร
- 1.5 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
- 1.6 การนำหลักสูตรไปใช้
- 1.7 การประเมินหลักสูตร

2. บรรณนิทัศน์

- 2.1 ความหมายของบรรณนิทัศน์
- 2.2 หลักการเขียนบรรณนิทัศน์
- 2.3 ลักษณะของบรรณนิทัศน์
- 2.4 ประโยชน์ของบรรณนิทัศน์

1. หลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

มีนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ดังนี้

หลักสูตร หมายถึง วิชาที่กำหนดให้ศึกษา เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 951)

ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล (2536 : 26) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า “หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนรู้ และประสบการณ์ หรือกิจกรรมทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน”

สวัสดี จงกล (2539 : 26) ให้นิยามคำว่าหลักสูตร “หมายถึง ข้อกำหนดซึ่งได้ระบุจุดมุ่งหมายของการศึกษาหรือหลักสูตร เนื้อหาสาระ และเกณฑ์การใช้หลักสูตร เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะค่านิยม พฤติกรรมและทักษะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการศึกษา หรือหลักสูตรที่วางไว้”

สุวัฒน์ ช่างเหล็ก (2541 : 25) กล่าวว่า “หลักสูตร หมายถึง กระบวนการวางแผนและการดำเนินงานเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้”

ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2542 : 38) กล่าวถึงหลักสูตรว่ามีความหมายเป็น 2 ประการ คือ ประการแรก หลักสูตรในความหมายแคบ หมายถึง เอกสารที่กำหนดโครงการศึกษาของผู้เรียน ประกอบด้วย ความมุ่งหมายของการให้การศึกษา เนื้อหาวิชา และอัตราเวลาเรียน กิจกรรมและ ประสบการณ์ที่จัดให้กับ ผู้เรียน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เช่น หนังสือหลักสูตรระดับชั้นต่าง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์ขึ้น ประการที่สอง หลักสูตรในความหมายกว้าง หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 91) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตาม ที่มุ่งหมายไว้

2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษาโดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) และครู นักเรียน วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (Output) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา

3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

สำลี รักสุทธี (2544 : 10) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า เป็นมวลประสบการณ์ หรือกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน อันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านความรู้ ความคิด เจตคติและการปฏิบัติในทิศทางที่พึงประสงค์

เฮนเซน (Hensen. 1995 : 8) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า เป็นกิจกรรมที่โรงเรียน วางแผนไว้ เพื่อจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้

โอลิวา (Oliva. 1992 : 5-6) ได้นิยามคำว่าหลักสูตร หมายถึง ชุดวิชาหรือโปรแกรมการ เรียนที่โรงเรียนใช้ในการจัดกิจกรรม ประสบการณ์ให้กับผู้เรียน รวมทั้งกิจกรรมนอกห้องเรียนการ เน้นแนว และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

จากความหมายของหลักสูตรข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง ระบบการจัดการทางด้านการ ศึกษาทั้งหมดที่จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และทักษะในด้านต่างๆ ตลอดจน การปรับตัวเองให้อยู่ในสังคมได้ และสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ระบบการจัดการศึกษาจะต้องประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ครู นักเรียน การจัดการด้านบุคลากร อาคารสถานที่ อุปกรณ์การสอน งบประมาณ เกี่ยวกับกระบวนการ (Process) เช่น กิจกรรมการเรียนการสอน การจูงใจผู้เรียน เทคนิคการใช้สื่อ และเกี่ยวกับผลผลิต (Output) เช่น สมรรถภาพทางสมอง ความรู้สึก ศิลธรรมจริยธรรม และทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผลผลิตของหลักสูตรด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่า หลักสูตรเป็นแผนการ เรียนรู้ซึ่งได้กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ที่ทางสถานศึกษาจัดให้กับ ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษาเพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของประเทศที่จัดให้กับเยาวชนนั้น เน้นหนักไปในทิศทางใด ซึ่งเป็นผลโดยตรงต่อผู้เรียน สังคม และชาติ หลักสูตรเป็นตัวนำในการที่จะให้เกิดความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การเสริมสร้างทักษะปลูกเจตคติ ค่านิยม และเสริมสร้างความเจริญเติบโตแก่ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ทศนิยม ศยามะธี (2535 : 7-8) กล่าวว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการให้การศึกษาแก่ประชาชนของประเทศ ดังนี้

1. หลักสูตร เป็นแนวทางให้บุคคล ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับการศึกษานำไปปฏิบัติ
2. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา ใช้ควบคุมระบบการเรียนการสอน ในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ
3. หลักสูตร เป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานทางด้านการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐ
4. หลักสูตร เป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะเสนอแนะจุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนและการประเมินผล การเรียนการสอน ซึ่งครูควรปฏิบัติอย่างจริงจัง
5. หลักสูตร เป็นตัวหลักสำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือของรัฐ ในอันที่จะพัฒนาคน
6. หลักสูตร เป็นเครื่องชี้บอกถึงความเจริญของชาติ เพราะการศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ถ้าประเทศชาติมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับสมัย มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมก็จะได้คนที่มีคุณภาพ
7. หลักสูตร เป็นตัวกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ เจตคติ ตลอดจนความสามารถของผู้เรียนที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังคนไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติให้ได้ผลดี

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540 : 20-21) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ทุกประเทศจึงพยายามปรับปรุงการจัดการศึกษาของตนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดพอสรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงาน หรือเครื่องชี้แนวทางในการปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและในการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง
2. หลักสูตรอันเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ
3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่ทำการเกี่ยวกับการศึกษาปฏิบัติตาม

4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา ระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษาด้วย

5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวก และควบคุมดูแลติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย

6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญของงาน และพัฒนาการของเด็ก ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่าจะเป็นไปในรูปใด

8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลัง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทันท่วงที เหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้คนที่มีประสิทธิภาพสูง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 23-24) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอน จะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ตัวผู้เรียนเอง และช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน มีความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการสอน ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
2. งานด้านหลักสูตร ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามเป้าหมาย
3. หลักสูตร เปรียบเสมือน แบบแปลน การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร บอกไว้ว่า วัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุอุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญ เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามต้องการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นแนวทางและกรอบในการดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ พัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้าน หลักสูตรจะชี้แนะให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้สามารถมวลประสบการณ์ให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตนเองในด้าน ความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จนบรรลุผลตามจุดหมายของการจัดการศึกษา

1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์และช่วยชี้ให้เห็นถึงโครงสร้างของหลักสูตรชัดเจนขึ้น นักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540 : 8) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วยสาระสำคัญ 4 ส่วนคือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรถือได้ว่าเป็นทิศทางของการจัดการศึกษา เป็นส่วนที่จะทำให้ทราบว่าพัฒนาผู้เรียนไปในลักษณะใด การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะต้องกระทำหลังจากที่ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานแล้วว่า ควรจะดำเนินการแก้ปัญหาและเสนอความต้องการของสังคมและของผู้เรียนได้อย่างไร และต้องให้สอดคล้องสัมพันธ์กับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติด้วย

2. เนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ มีความสำคัญในฐานะที่เป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เนื้อหาที่สมบูรณ์ได้จะผนวกความรู้ ประสบการณ์ค่านิยม ทักษะคติเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทั้งความรู้พัฒนานิสัย ระบบความคิดและการกระทำเหมาะสมประกอบกันไป

3. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นองค์ประกอบส่วนที่สาม ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะทำให้หลักสูตรกลายเป็นการปฏิบัติขึ้นมา การนำหลักสูตรไปใช้รวมถึงกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง แต่กิจกรรมที่สำคัญที่สุดคือ “การเรียนการสอน” ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการใช้หลักสูตร ถ้าครูศึกษาหลักสูตรจนเข้าใจต้องแท้สามารถนำไปใช้ได้อย่างดี ก็จะทำให้หลักสูตรเกิดสัมฤทธิ์ผล

4. การประเมินผล เป็นองค์ประกอบสุดท้าย หลังจากที่ได้นำหลักสูตรไปใช้แล้ว จะต้องมีการประเมินผลว่า การนำหลักสูตรไปใช้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อจะนำไปสู่การปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ธำรง บัวศรี (2542 : 8-9) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. จุดประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึงสิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา

2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึงลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถหลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง กระบวนการและวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการความรู้และอื่น ๆ ตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดีทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้ง อุปกรณ์ โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพ ประสิทธิภาพการเรียนการสอน

ล้าลี รักสุทธี (2544 : 10) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร คือ

1. หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งแผนดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการใช้หลักสูตรด้านอื่นๆ ของกลุ่มวิชา รายวิชาต่างๆ

2. ระเบียบการวัดผลและประเมินผลการเรียนและคู่มือการประเมินผลการเรียนในแต่ละระดับ

3. สื่อการเรียนการสอน ที่ปรากฏในรูปแบบของหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบและสื่อในลักษณะอื่นๆ

รุจิรี ภูสาระ (2545 : 8) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 4 ประการคือ

1. จุดมุ่งหมาย (Educational Purpose) ที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนเกิดผล

2. ประสบการณ์ (Educational Experience) ที่โรงเรียนจัดให้เพื่อจุดมุ่งหมายบรรลุผล

3. วิธีการจัดประสบการณ์ (Organizational of Educational Experience) เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. วิธีการประเมิน (Determination of What to Evaluate) เพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา รูปแบบของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และประเมินหลักสูตร ซึ่งจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทุกขั้นตอนจึงจะเกิดผลสำเร็จ ทำให้หลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 รูปแบบของหลักสูตร

หลักสูตรที่ใช้ทุกวันนี้มีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีความมุ่งหมายและโครงสร้างที่แตกต่างกัน การจัดหลักสูตรว่าจะใช้รูปแบบใด ต้องคำนึงถึงความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ว่ารูปแบบใดสนองตอบผลสัมฤทธิ์ได้ดีที่สุด หลักสูตรแบ่งออกได้หลายรูปแบบดังนี้ (ชูศรี สุวรรณโชติ, 2542 : 43-57)

1. หลักสูตรที่จัดแยกเป็นรายวิชา (Separated Subject-Matter Curriculum) เน้นหลักสูตรที่นิยมใช้กันมานาน ตั้งแต่ยุคแรก ๆ ที่มีการจัดตั้งโรงเรียน นักการศึกษาเห็นว่าวิชาต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็น จึงจัดให้นักเรียนประกอบด้วย การอ่าน คัด เขียน แต่งเรื่อง เลข วิทยาศาสตร์ การรักษาดัว ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การฝีมือ การเรียนการสอนในสมัยก่อนใช้วิธีท่องจำ เพราะมีความเชื่อว่าการเรียนการสอนเป็นเรื่องของสมอง คนฉลาดเท่านั้นจึงจะจำเรื่องราวได้แม่นยำ

2. หลักสูตรแบบสหสัมพันธ์ (Correlated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่นำวิชาที่เกี่ยวข้องมา รวมกันเพื่อสะดวกในการจัดการเรียนการสอน และจะช่วยให้การเรียนรู้ได้ผลดี หลักสูตรประเภทนี้สร้างความเชื่อว่า คนเราจะจำได้ต้องสร้างความสัมพันธ์ในการจำ สร้างความหมายของสิ่งที่จำในการเรียน การสอนเน้นให้นักการท่องจำ

3. หลักสูตรแบบหมวดวิชา (Fusion Broad field Curriculum) เนื่องจากปัจจัยมีความรู้ เนื้อหาวิชาใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งวิชาต่าง ๆ เหล่านี้ เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เด็กต้องรู้ ต้องเรียน จึงรวมวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาลำดับชั้นให้ได้ สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเหมาะสมขึ้น เช่น หมวดวิชาสังคมศึกษา ได้รวมเอาวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลธรรม

4. หลักสูตรแบบบูรณาการ (Integration Core Curriculum) เป็นการนำวิชาต่าง ๆ มาผสมผสานกันหรืออาจเรียกว่า หลักสูตรที่มีเนื้อหากลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน การจัดหลักสูตรแบบนี้ไม่คำนึงถึงเนื้อหาวิชา แต่คำนึงถึงชีวิตหรือการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับชีวิตจริงที่ไม่ได้แยกการรับรู้เป็น วิชา ๆ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

4.1 หลักสูตรที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child – Centered Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ยึดกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ รวมทั้งปัญหาและความต้องการเป็นแกนกลาง

4.2 หลักสูตรเน้นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Social Function Curriculum) เป็นหลักสูตรที่คำนึงถึงสาระ ประโยชน์ที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต ที่ผู้เรียนจำและนำไปใช้ได้ทันที

4.3 หลักสูตรแบบประสบการณ์ (Experience Curriculum) หลักสูตรกลุ่มนี้ กำหนดพื้นฐานความเชื่อว่า การเรียนรู้คือประสบการณ์ หลักสูตรจึงยึดเอาประสบการณ์เดิมของผู้เรียน นำไปสู่สิ่งที่ต้องการจะสอนผู้เรียน จะเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ซึ่งมีการเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมจะช่วยให้ผู้เรียนเพิ่มพูนประสบการณ์เรียนได้ผลดี

4.4 หลักสูตรแบบแกนบังคับและเลือก เป็นรูปแบบของหลักสูตรที่กำหนดให้มีวิชา แกนหรือกลุ่มวิชาเลือกเสริม ที่มีหลากหลายวิชาได้เลือกเพื่อเสริมพื้นฐานในวิชาที่เลือกตามความถนัด

5. หลักสูตรแบบกิจกรรม (Activity Curriculum) การจัดหลักสูตรแบบนี้ยึดหลักการว่าการเรียนรู้เกิดจากกิจกรรมและประสบการณ์ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ การเรียนการสอนจะเน้นที่กิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และลงมือทำในสิ่งที่ตนถนัด มีความสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2545 : 10-11) ได้กล่าวถึงรูปแบบของหลักสูตรประเภทต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. หลักสูตรเนื้อหาวิชา (Disciplinary of Subject Matter Curriculum) หลักสูตรประเภทนี้เน้นเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ ความรู้ในแต่ละวิชาจะได้รับจัดเรียงลำดับก่อนหลัง (Logical Sequence) อย่างมีระบบโดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น

2. หลักสูตรสหสัมพันธ์ (Correlation or Correlated Curriculum) หลักสูตรที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างวิชา ตั้งแต่ 2 หมวดขึ้นไป และยังคงสภาพเนื้อหาวิชาเดิมอยู่ เช่น วิชาประวัติศาสตร์ วิชาวรรณคดี และวิชาสังคมศาสตร์ โดยผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ในช่วงนั้น หรือปัญหาทางสังคมในขณะนั้น

3. หลักสูตรหมวดวิชา (Fusion of Fused Curriculum) หลักสูตรแบบนี้พัฒนาจากหลักสูตรเนื้อหาวิชาโดยการรวมวิชาที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมารวมเป็นหมวดวิชา เช่น วิชา Earth Science เกิดมาจากการรวมเนื้อหาวิชา Physical Science และ Geography

4. หลักสูตรหมวดวิชากว้าง (Broad – Field Curriculum) หลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาความ กลุ่มก้อนของสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น วิชา Ecology Biological Science, Physical Science และ Social Science เข้ากับวิชา Agriculture โดยใช้กรอบของสหสาขาวิชา (Interdisciplinary Framework)

5. หลักสูตรแกนกลาง (Core Curriculum) หลักสูตรแกนกลาง คือ หลักสูตรที่ผสมผสานเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันโดยจัดเป็นสหวิชา (Interdisciplinary Course) โดยยึดหลักการศึกษิตตามสภาพปัญหาของสังคม และตัวบุคคล (Personal – Social Problems Approach) จากการสำรวจของ Carnegie Survey (1975 – 1976) พบว่าประมาณ 10% ของสถาบันอุดมศึกษาจัดหลักสูตรการศึกษาทั่วไปแบบแกนกลางและ 47% ของผู้สอนพอใจการสอนวิชาการศึกษาทั่วไปที่จัดแบบนี้

6. หลักสูตรประสบการณ์ (Experience Curriculum or Activity Curriculum) หลักสูตรนี้เกิดขึ้นตามแนวคิดของนักมนุษยนิยม (Humanists) ที่ถือว่าผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญที่สุด ผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดการเรียนการสอนเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน

รุจิร ภูสาระ (2545 : 10-19) ได้กล่าวถึงรูปแบบตามแนวคิด จุดมุ่งหมายของโครงสร้างที่แตกต่างกันออกไปคือ

1. หลักสูตรแบบเน้นเนื้อหาวิชา (Subject – Matter – Curriculum) เป็นรูปแบบที่เก่าแก่ที่สุดซึ่งใช้ในการศาสนา ละติน กรีก อาจเรียกชื่ออีกหนึ่งว่าเป็นหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาเป็นศูนย์กลาง

(Subject – Centered – Curriculum) ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการสอนของครูที่ใช้วิธีการบรรยาย ปรัชญาการจัดการศึกษาแนวนี้จะยึดปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism) และสัจวิทยานิยม Perennialism

2. หลักสูตรแบบหมวดวิชา (Broad – Field – Curriculum) เป็นหลักสูตรที่กำหนดเนื้อหาวิชาไว้กว้าง ๆ โดยนำความรู้ในกลุ่มวิชามาผสมผสานกันเข้าเป็นหมวดวิชาเดียวกัน เช่น หมวดสังคมศึกษา รวมเอาวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลธรรมเข้าด้วยกัน หมวดวิทยาศาสตร์ รวมเอาวิชาเคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์เข้าด้วยกัน และหมวดคณิตศาสตร์ รวมเอาวิชาเลขคณิต พีชคณิต เรขาคณิตเข้าด้วยกัน การสอนจะเน้นการผสมผสานเนื้อหาวิชาเข้าด้วยกัน มักจะเป็นการสอนแบบหน่วยหรือการสอนแบบบูรณาการ ครูผู้สอนจะต้องได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี มีเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกัน

3. หลักสูตรที่ยึดกระบวนการทางสังคมและการดำรงชีวิต (Social Process and Life Function) เป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นโดยยึดสังคมเป็นหลัก โดยคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นพื้นฐาน ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นความคิดตามนักการศึกษา John Dewey โดยยึดหลักปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) จึงมีวัตถุประสงค์จะให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้าง และปฏิรูปเสียใหม่ ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดระบบการเรียน โดยยึดงานหรือกิจกรรมเป็นหลัก ครูเป็นเพียงผู้เสนอแนะแนวทางเพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างครู – นักเรียน, นักเรียน – นักเรียน

4. หลักสูตรแบบแกนกลาง (The Core Curriculum) หลักสูตรนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อนำไปพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น โดยกำหนดให้มีวิชาแกนกลางซึ่งทุกคนจำเป็นต้องเรียน

5. หลักสูตรที่ยึดกิจกรรมและประสบการณ์ (The Activity and Experience Curriculum) เป็นรูปแบบของหลักสูตรที่สร้างขึ้นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชา โดยไม่คำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน การจัดหลักสูตรนี้ยึดหลักการที่ว่า ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่คำนึงถึงประสบการณ์ที่มีประโยชน์และมีการวางแผนร่วมกันทำกิจกรรมเน้นการแก้ปัญหา โดยยึดหลักปรัชญา การศึกษาแบบพัฒนาการนิยม (Progressivism) นั่นคือ ผู้เรียนจะต้องรู้จักการแก้ปัญหา ลงมือทำ วางแผนด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) เหมาะสำหรับเด็ก ระดับชั้นประถมศึกษา ปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อหลักสูตรนี้คือ ครู โรงเรียน วัสดุอุปกรณ์ การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การบริหารงาน

6. หลักสูตรแบบบูรณาการ (Integrated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่รวมประสบการณ์ในการเรียน โดยผู้ทำหลักสูตรคัดเลือกตัดตอนมาจากหลาย ๆ สาขาวิชา มาจัดเป็นกลุ่มหรือหมวดหมู่ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ต่อเนื่อง มีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิต และต่อพัฒนาการของผู้เรียน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรนี้เน้นที่ตัวผู้เรียนและปัญหาทางสังคมเป็นหลัก

7. หลักสูตรแบบสหสัมพันธ์ (Correlated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่มีความสัมพันธ์ในหมวดวิชา นั่นคือ แทนที่ครูผู้สอนแต่ละวิชาจะต่างคนต่างสอน ก็นำวิชามาคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกันว่าจะจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบใดจึงจะก่อประโยชน์ และให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด ซึ่งอาจ

ทำได้ดังนี้ คือ จัดให้มีความสัมพันธ์ระดับที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนนัก เช่น สอนวรรณคดีก็ให้วาดภาพประกอบ ในวิชาใกล้เคียงหรือคาบเดียวกัน ครูผู้สอนต้องวางแผนร่วมกันว่าจะสอนอย่างไร จึงจะไม่ซ้ำ ครูอย่างน้อยสองหมวดวิชาวางแผนการสอนร่วมกัน และดำเนินการสอนร่วมกันเป็นคณะ และอาจใช้เวลาสอน 2 คาบ ติดต่อกันไป ใช้วิชาที่สัมพันธ์กัน 2 วิชา หรือมากกว่านั้น ใช้วิธีการแก้ปัญหาาร่วมกันโดยใช้เนื้อหาหลายๆ วิชามาช่วยแก้ปัญหา

8. หลักสูตรแบบเอกัตบุคคล (Individualized Curriculum) เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน การจัดหลักสูตรแบบนี้ทำให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถ และอัตราเร็วของแต่ละคนมีโอกาสได้มาก ทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนมีความรับผิดชอบ

9. หลักสูตรแบบส่วนบุคคล (Personalized Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ครูและนักเรียนวางแผนร่วมกันตามความเหมาะสม และความสนใจของผู้เรียน เรียกว่า สัญญาการเรียนเพื่อส่งเสริมและดึงเอาศักยภาพของผู้เรียนออกมาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทำให้เกิดความยุติธรรมทางการศึกษามากขึ้น ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน มีทางเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนหลายด้าน เป็นการศึกษาที่ประกันได้ว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จริง สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ ความสนใจของตนเอง และชุมชน

รูปแบบของหลักสูตรมีหลายรูปแบบแต่รูปแบบของหลักสูตรจะต้องยึดเอาสาขาวิชา และเนื้อหาวิชาเป็นหลัก ยึดเอาผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งในการจัดหลักสูตรทุกประเภทนั้นจะต้องนำรูปแบบหรือประเภทของหลักสูตรหลายๆ อย่างผสมและประสานกัน เพื่อให้หลักสูตรนั้นเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนหรือเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น นำมาใช้จัดการเรียนการสอน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทุกชนิดที่ครูสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และมีความเจริญงอกงาม

1.5 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีการศึกษา สํารวจ วิเคราะห์ วิจัยสภาพพื้นฐานด้านต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะสนับสนุนอ้างอิงในการตัดสินใจดำเนินการพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่ดีและเหมาะสมอย่างยิ่ง

ศศิธร นิรันดร์วานนท์ (2539 : 16-17) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร คือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม การดำเนินการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ผู้ดำเนินการจะต้องวิเคราะห์สภาพสังคม ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคมวัฒนธรรมและปรัชญาในการดำเนินชีวิตของผู้ที่อยู่ในสังคม จากนั้นจึงดำเนินการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับภาวการณ์เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังมีปัญหาของสังคมที่เราเผชิญอยู่ทุกวัน ได้แก่ ปัญหาอาชญากร ปัญหาความยากจน ปัญหาภาวะเศรษฐกิจ ปัญหาด้านประชากร และการอพยพของประชากร ในการจัดหลักสูตรจึงต้องคำนึงถึงปัญหาดังกล่าว เหล่านี้ รวมทั้งต้องศึกษาข้อมูลต่าง ๆ

เพื่อจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับภาวะของแต่ละท้องถิ่น เพื่อสกัดกั้นการอพยพของประชากรและช่วยให้ประชากรในแต่ละท้องถิ่นสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างปกติสุข

2. แนวความคิดและผลงานวิจัยทางด้านจิตวิทยา ความรู้ทางด้านจิตวิทยา มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ผู้จัดทำหลักสูตรต้องคำนึงถึงผู้เรียนในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะการพัฒนากายของผู้เรียนในด้านร่างกาย จิตใจ การเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตร นอกจากนี้ผลงานวิจัยทางด้านจิตวิทยา ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะพัฒนาการของผู้เรียนในด้านความประพฤติจะทำให้ผู้จัดทำหลักสูตร สามารถสอดแทรกเนื้อหาและกิจกรรม ให้แก่ผู้เรียน ให้สามารถประพฤติตนและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ นอกจากนี้ผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัย ความแตกต่างในด้านสติปัญญา ภูมิหลังและความสามารถเฉพาะบุคคล ซึ่งผลงานวิจัยด้านจิตวิทยาเหล่านี้ จะเป็นข้อมูลในการจัดทำให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

3. ความก้าวหน้าทางวิทยาการและบทบาทของสถาบันการศึกษา ในปัจจุบันนี้วิทยาการต่าง ๆ ก้าวหน้าไปมาก โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการนำมาใช้ในวงการศึกษามากขึ้น ทำให้การเรียนรู้ทางวิชาการเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สามารถเผยแพร่ไปทั่ว โดยใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้บทบาทการจัดความรู้เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน และต้องคำนึงถึงความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญประการหนึ่งในปัจจุบัน คือการขาดแคลนผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการและด้านวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาและวางโครงการที่แน่นอน เพื่อให้การผลิตคนในทุกระดับมีปริมาณและคุณภาพที่ได้สัดส่วนตรงกับความต้องการในระบบเศรษฐกิจและสังคม การจัดทำหลักสูตรจะต้องเหมาะสมกับกำลังคนที่ชาติต้องการทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการแขนงต่าง ๆ ระดับช่างฝีมือ และระดับกรรมกร โดยกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายทางเศรษฐกิจและการปกครองประเทศ

อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540 : 49-50) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรทั้ง 14 ขั้นตอน มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คือ ข้อมูลทางด้านความต้องการและความจำเป็นและปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง ตลอดจนนโยบายทางการศึกษาของรัฐ ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา ปรัชญาการศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนวิเคราะห์หลักสูตรอันเดิม เพื่อพิจารณาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร คณะกรรมการดำเนินงานจะต้องร่วมพิจารณา กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน จากที่วิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะระบุคุณสมบัติของผู้ที่จบหลักสูตรนั้นๆ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดมุ่งหมายเฉพาะแต่ละรายวิชา โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางกายและจิตใจ ตลอดจนการปลูกฝังนิสัยที่ดีงามเพื่อเน้นให้เป็นพลเมืองดี

ขั้นที่ 3 การคัดเลือก และจัดเนื้อหาวิชา และประสบการณ์การเรียนรู้เนื้อหาวิชาและประสบการณ์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ ในขั้นตอนที่ 2 หลังจากคัดเลือกแล้วต้องพิจารณาต่อไปอีกว่าเนื้อหาใดควรนำมาสอนก่อนหรือสอนหลัง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาไปได้ อย่างมีสัมฤทธิ์ผลตามหลักของจิตวิทยาการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 กำหนดมาตรการวัดและประเมินผล การระบุวิธีการวัดผลประเมินผลต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้ เพื่อจะได้มีมาตรฐานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ง่ายแก่การปฏิบัติ

ขั้นที่ 5 การสร้างสื่อการเรียนและคู่มือครู เมื่อได้เอกสารหลักสูตรเป็นรูปเล่ม โดยมีองค์ประกอบครบทุกส่วนแล้ว คณะกรรมการแต่ละสาขาวิชาควรได้จัดทำคู่มือและสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยครูมีความมั่นใจในการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนวิชานั้น ๆ

ขั้นที่ 6 การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ก่อนจะไปทดลองใช้เป็นการประเมินผลหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้ควรมีคณะกรรมการพิจารณาเรื่องความชัดเจนของจุดมุ่งหมายความสมดุลของปริมาณเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสม และมีความประสานสัมพันธ์กันระหว่างความรู้ทางภาคทฤษฎีและกิจกรรมทางภาคปฏิบัติ ฯลฯ เป็นการวิเคราะห์ตัวหลักสูตรว่าดีหรือไม่ มีคุณภาพมากน้อยเพียงใด

ขั้นที่ 7 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ก่อน นำหลักสูตรไปเผยแพร่ ควรได้นำไปทดลองใช้โดยเลือกโรงเรียนทดลองประมาณ 6 – 10 แห่ง และควรเป็นโรงเรียนที่มีสภาพแตกต่างกันออกไป เพื่อจะได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง แน่นนอนและมองเห็นปัญหาหลาย ๆ ด้าน ที่จะเกิดจากการใช้หลักสูตร

ขั้นที่ 8 การประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร ระหว่างที่ทำการทดลองใช้หลักสูตรใหม่จะต้องมีการติดตามผล และคอยตรวจสอบผลที่ได้อยู่เสมอเพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรนั้นมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด มีจุดอ่อนตรงไหนบ้างเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้หลักสูตรที่ดีและสมบูรณ์แบบที่สุดก่อนที่จะนำออกมาแพร่ใช้ต่อไป

ขั้นที่ 9 การปรับปรุงแก้ไขหลังจากทดลองใช้หลักสูตร การตรวจสอบแก้ไขจะต้องทำกันอย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ และตรงตามแบบแผนที่วางไว้ การปรับปรุงแก้ไขจะต้องพิจารณาแก้ไขแต่โครงสร้างของหลักสูตร การเลือกเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรม รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนด้วย ในการนี้ ข้อเสนอแนะของครูผู้ทำการทดลองใช้หลักสูตรย่อมเป็นประโยชน์ต่อนักการศึกษา ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรด้วย

ขั้นที่ 10 การอบรมเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ การเผยแพร่หลักสูตรใหม่ ต้องเริ่มต้นจากการอบรมครู ผู้สอนทั้งหลายให้เข้าใจถึงการใช้หลักสูตรใหม่ การใช้อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมและถูกต้องกับเนื้อหาวิชา รวมทั้งทฤษฎีการสอนแบบใหม่ ๆ ด้วยการฝึกอบรม ครูต้องใช้เวลาระยะหนึ่งเพื่อให้ได้ผลอย่างแท้จริง ต้องให้ครูใหญ่และครูผู้สอนเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ และประโยชน์ของการพัฒนาหลักสูตรอย่างแท้จริงด้วย

ขั้นที่ 11 การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนสำคัญที่สุด เพราะเป็นการปฏิบัติที่ถึงตัวผู้เรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูนำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์แล้วไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นขั้นตอนของการบริหารวิชาการของโรงเรียน ดังนั้นกิจกรรมและกระบวนการต่าง ๆ ของการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องได้รับการเตรียมการและดำเนินงานอย่างรอบคอบที่สุด

ขั้นที่ 12 การประเมินผลการใช้หลักสูตร ในระหว่างการใช้หลักสูตร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนิเทศและติดตามผลอย่างใกล้ชิดทุกกระยะ เมื่อพบปัญหาหรือข้อบกพร่องจะได้ปรับปรุงแก้ไข ได้ทันเหตุการณ์ ไม่ปล่อยให้ปัญหาเรื้อรังการประเมินผลอาจทำได้หลายวิธี เช่น การตรวจสอบ การวิจัย การรายงาน การวิเคราะห์ การวินิจฉัย การสอบถาม เป็นต้น

ขั้นที่ 13 การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรว่าเมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้แล้วนั้นผู้ที่จบหลักสูตรนั้นๆ ไปแล้วมีคุณสมบัติ มีความรู้ความสามารถตามที่หลักสูตร กำหนดไว้หรือไม่

ขั้นที่ 14 การปรับปรุงหลักสูตร เมื่อมีการใช้หลักสูตรไประยะหนึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลง ทางสภาวะแวดล้อมและสังคม จนทำให้หลักสูตรขาดความเหมาะสมจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้ เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

จากขั้นตอนดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องใช้เวลาในการดำเนินการ มาก ขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงหลักสูตรใหม่ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด ส่วนใหญ่แล้วการพัฒนาหลักสูตรจะใช้เวลาเป็นปี ๆ ขึ้นไป ในการเตรียมการและดำเนินงาน สิ่งเหล่านี้ จำเป็นต้องใช้กำลังคนและงบประมาณมากสมควรเพื่อจะได้หลักสูตรที่ดีมีประสิทธิภาพให้ประโยชน์ ต่อเด็กและสนองความต้องการของชาติในเวลาเดียวกัน

ชูศรี สุวรรณโชติ (2542 : 88) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีเหตุการณ์ สำคัญต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. เมื่อวิทยาการต่าง ๆ ของสังคมและของโลกมีเปลี่ยนแปลง
2. เมื่อนโยบาย ปรัชญา และแนวทางการพัฒนาการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป
3. เมื่อผู้ใช้หลักสูตรอันได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองเรียกร้อง
4. เมื่อข้อมูลพื้นฐานของสังคมและชุมชนเปลี่ยนแปลง

เหตุการณ์ทั้ง 4 ประการข้างต้นเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนหลักสูตร การพัฒนา หลักสูตรเป็นสิ่งที่นักการศึกษา ครูอาจารย์จะต้องดำเนินการอยู่เสมอจนเป็นกิจนิสัย จะกระทำทุกครั้ง เมื่อสังคมมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น จะทำให้ผู้เรียนได้เพิ่ม พูนประสบการณ์ขึ้นมาใหม่ และพร้อมจะนำประสบการณ์และความรู้ที่เกิดขึ้นมานั้นไปพัฒนาตนและ สังคมให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น จากหลักการสำคัญเมื่อนำมาพิจารณาโดยละเอียดแล้ว หลักการพัฒนา หลักสูตร จะประกอบด้วย การดำเนินงานเป็นขั้นตอน มีระเบียบแบบแผนและดำเนินงานตามลำดับ ตามขั้นตอนจนถึงขั้นสุดท้ายอย่างรอบคอบ และเป็นส่วนที่สร้างความรู้ ประสบการณ์ให้กับผู้เรียนที่ดี ขึ้นกว่าหลักสูตรเดิมต้องคำนึงถึงการอบรมครูประจำการให้เกิดความเข้าใจหลักสูตร ที่ได้พัฒนาขึ้นมา ใหม่ โดยทันทีเมื่อหลักสูตรใหม่ได้พัฒนาขึ้นมาและจะนำไปใช้เป็นค่านึงถึงตัวผู้เรียนที่จะได้รับผล

ประโยชน์จากหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่ ทั้งนี้เป็นการได้ผลทั้งในด้านจิตใจและด้านทัศนคติพร้อมทั้งได้รับความร่วมมือและมีการประสานงานเป็นอย่างดีจากผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำมาดำเนินงานอย่างพร้อมเพรียงอีกทั้งมีผู้ชำนาญหลักการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีผู้ชำนาญการในการพัฒนาหลักสูตรเป็นผู้นำและมีความสามารถเป็นอย่างดี รู้จักเนื้อหาสาระนั้นอย่างลึกซึ้งดีพอที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรนั้น

การกำหนดสาระสำคัญของหลักสูตร คือ การกำหนดจุดเน้นของหลักสูตรที่จะพัฒนาซึ่งมีจุดเน้นที่แตกต่างกันไป ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยการเน้นกระบวนการ การส่งเสริมการใช้หลักสูตรท้องถิ่น การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกวิชาเรียนตามความถนัดและความต้องการได้อย่างกว้างขวาง การกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาวะการพัฒนาคนที่ตรงกับแผนการศึกษา การกำหนดจุดหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดเน้นและหลักการของหลักสูตร การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรจะเป็นการชี้ให้เห็นเนื้อหาสาระ รวมทั้งการวัดผล และการประเมินผลให้ตรงกับหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรนั้น และเพื่อให้เห็นแนวในการจัดกระบวนการเรียนที่จะนำมาใช้ในหลักสูตรที่สร้างขึ้น ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และของตัวผู้เรียน หนังสือ คู่มือครู และเอกสารมีความสำคัญสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอน ต้องจัดทำให้ทันต่อเหตุการณ์เช่นเดียวกับการปรับเนื้อหาวิชา การนำหลักสูตรไปใช้จำเป็นต้องเลือกโรงเรียนสำหรับทดลอง เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และจะได้เห็นปัญหาที่แตกต่างหลาย ๆ ด้าน ทำให้สามารถนำหลักสูตรมาวิเคราะห์ผลดีผลเสีย และจะได้แก้ไขในส่วนที่ต้องปรับปรุงก่อนที่จะนำหลักสูตรมาใช้จริงและขยายผลออกไปตามจุดประสงค์

การวางแผนการพัฒนาหลักสูตรที่จะทำให้หลักสูตรเกิดความสมบูรณ์ได้ดังนี้

(ชูศรี สุวรรณโชติ. 2542 : 97-98)

1. การศึกษาปัญหาหรือการกำหนดปัญหา
2. การกำหนดข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหา
3. การกำหนดสมมติฐาน
4. กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน
5. การเลือกบุคลากรมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2545 : 67-68) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน การพัฒนาอาจจะทำได้โดยผู้สอนในรายวิชานั้นๆ การพัฒนาหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ผู้สอนทำได้ในทุกภาคการศึกษาและทุกวิชาที่สอน การพัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการให้การศึกษา เนื้อหาวิชา กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลการสอน ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการและภูมิหลังของผู้เรียน
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3. เลือกเนื้อหาที่จะบรรจุไว้ในหลักสูตร
4. จัดเนื้อหาวิชา
5. เลือกประสบการณ์การเรียนรู้

6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

7. กำหนดวิธีการประเมินผล

การจะพัฒนาหลักสูตร ควรพิจารณาถึงความต่อเนื่อง และความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรของการศึกษาแต่ละระดับ และสภาพความเป็นจริง

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งที่สามารถดำเนินการได้เสมอทุกระยะเวลา และเป็นไปตามความเหมาะสมที่ผู้ร่วมพิจารณาในการพัฒนาหลักสูตรได้เห็นว่า ในขณะนี้จำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรแล้ว การพัฒนาที่ดีควรจะได้เริ่มต้นเมื่อหลักสูตรนั้นได้ใช้ไปแล้วไม่ควรเกิน 1 ปี เพราะหลักสูตรที่ดี จะเป็นหลักสูตรที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระ และกระบวนการที่มองไปข้างหน้าอย่างน้อย 5 ปี และไม่ควรมีเกิน 10 ปี เป็นอันขาด ดังนั้นเมื่อใช้หลักสูตรเป็นเวลา 1 ปีแล้ว ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องเริ่มการประเมินผลหลักสูตรการใช้หลักสูตรทันที และจะต้องเริ่มรวบรวมข้อมูลพื้นฐานในทุกด้านไม่ว่า จะเป็นด้านเศรษฐกิจสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะต้องนำมาเป็นข้อมูลเพื่อการพัฒนาหลักสูตร ต่อไป การเริ่มพัฒนาหลักสูตรจะต้องเริ่มตั้งแต่ปีที่ 3 ของการนำหลักสูตรนั้นมาใช้ และควรที่จะพัฒนาแล้วเสร็จภายในปีที่ 5 ซึ่งนั้นก็หมายความว่า เป็นปีที่ได้กำหนดเป้าหมายอายุของหลักสูตรที่สามารถเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ให้กับผู้เรียนแล้ว

1.6 การนำหลักสูตรไปใช้

หลักสูตร จะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศได้ดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ การนำไปใช้ เพราะถ้าไม่มีการนำไปใช้ก็ จะไม่มีการเรียนการสอนเกิดขึ้น (บุญมี เณรยอด. 2529 : 14)

การใช้หลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ผลผลิตจะมีคุณภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับ การบริหารหลักสูตร ก่อนเปิดสอนต้องการวางแผนและเตรียมให้พร้อมในทุก ๆ อย่าง รายวิชาใด ใครจะเป็นผู้สอน อาจารย์ประจำที่มีอยู่ต้องไปฝึกอบรมกันใหม่ จัดทำอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็นให้ครบถ้วน ถ้าสามารถใช้เครื่องมือที่มีอยู่ในสถานประกอบการในท้องถิ่นจะเป็นการดีที่สุด จะเห็นได้ว่า จากการที่มีหลักสูตรเกิดขึ้นแล้ว ยังมีกระบวนการอื่น ๆ ที่เป็นส่วนประกอบสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้หลักสูตรบรรลุถึงจุดมุ่งหมาย นั่นก็คือการใช้หลักสูตร

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นเรื่องของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและในห้องเรียน ซึ่งมีครูเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2536 : 49) การนำหลักสูตรไปใช้มีขอบเขตของงานดังนี้ (อมรา เล็กเริงสินธุ์. 2540 : 142-144)

1. งานบริการหลักสูตร มีขอบเขตของงานดังนี้

1.1 งานเตรียมบุคลากรผู้ใช้หลักสูตร เพื่อให้เข้าใจจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง ตลอดจนแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวิธีวัดผลประเมินผล การเตรียมบุคลากรอาจทำได้หลายวิธี คือ โดยการอบรมสัมมนา การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการประสานงานกับสถาบันฝึกหัดครู ในการเตรียมนักศึกษาคู การบริการอบรมครูประจำการ ตลอดจนเผยแพร่เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ในท้องถิ่นที่รับผิดชอบ

1.2 การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร โดยจะต้องพิจารณาอยู่ 2 ประการ คือ การคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสม โดยพิจารณาความรู้ความสามารถ ความถนัด อารมณ์นิสัยใจคอ และการเตรียมบุคลากรก่อนทำการสอน โดยการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อชี้แจงให้เข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

1.3 การบริการวัสดุหลักสูตร เป็นภารกิจของหน่วยงานส่วนกลางที่จะต้องดำเนินการบริการสื่อหลักสูตร อันได้แก่ เอกสารหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนทุกชนิดให้ไปถึงผู้ใช้แต่ละแห่งให้ครบและทันตามกำหนด

1.4 การบริหารหลักสูตรภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้ใช้หลักสูตร เช่น บริการห้องสอนเฉพาะกิจวิชาบริการห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือวัดผลประเมินผล บริการแนะแนว ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนจะต้องพยายามจัดให้มีขึ้น รวมทั้งชี้แนะแหล่งวิชาการจากบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกโรงเรียนด้วย

2. การดำเนินงานการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งมีขอบเขตของงานดังต่อไปนี้

2.1 การปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและสามารถสนองความต้องการของผู้เรียน จึงควรได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น

2.2 การจัดทำแผนการสอน ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญที่สุดสำหรับครูที่จะใช้สอนเพื่อให้บรรลุผลตามหลักสูตร เพราะแผนการสอนจะบอกถึงสิ่งที่จะต้องสอน กระบวนการการสอน และกำหนดเวลาในการสอนไว้อย่างครบถ้วน ในการจัดทำแผนการสอน จะต้องนำหลักสูตรมาขยายให้มีรายละเอียดมากขึ้น และแบ่งเป็นตอน ๆ หรือเป็นเรื่อง ๆ แผนการสอนสามารถนำไปปรับ ขยาย เพิ่ม ลด ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น โดยใช้บุคลากรทางการศึกษาในท้องถิ่นนั้น ๆ ช่วยกันจัดทำ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปใช้

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่เรียนได้เป็นอย่างดี ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งจะต้องพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแผนการสอนว่า การสอนในครั้งนั้น ๆ มีจุดมุ่งหมายสำคัญอย่างไร การที่จะให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น จะต้องให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอะไรบ้าง บางครั้งการที่จะให้ผู้เรียนบรรลุ จุดมุ่งหมายใดจุดมุ่งหมายหนึ่ง อาจจะสามารถจัดกิจกรรมได้หลาย ๆ ชนิด แต่ละชนิดอาจจะแตกต่างกันในเรื่องของการใช้เวลา การใช้แรงงานการใช้ทรัพยากรตลอดถึงการใช้งบประมาณ ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนในฐานะเป็นผู้จัดกิจกรรมที่เห็นว่าจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพ และสามารถทำให้บรรลุเป้าหมายใด เป้าหมายหนึ่ง อาจจะเลือกใช้เฉพาะกิจกรรมที่เห็นว่ามีประสิทธิภาพที่สุดเพียง 1 – 2 กิจกรรม ก็อาจจะเพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นต้องทำทุก ๆ กิจกรรม เพราะนอกจากจะไม่เป็นการประหยัดแล้วยังก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายแก่ผู้เรียนได้ด้วย ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย

2.4 การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล เป็นส่วนที่จะใช้ในการพิจารณาตัดสินว่าผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการสอน ตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด

การวัดผลประเมินผลจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งจำเป็นต้องจัดให้เป็นระบบที่ชัดเจน เหมาะสม เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนการสอน อันเป็นส่วนสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้

3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

3.1 การนิเทศและการติดตามผลการใช้หลักสูตร ในระหว่างการใช้หลักสูตรนั้น หน่วยงานส่วนกลางในฐานะผู้พัฒนาหลักสูตร ควรจะได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ว่าได้ดำเนินไปด้วยความถูกต้องหรือไม่ หรือมีปัญหาใดบ้าง จะได้หาทางปรับปรุงแก้ไข

3.2 การจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ภารกิจที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของหน่วยงานส่วนกลางซึ่งเป็นผู้พัฒนาหลักสูตรก็คือ การจัดตั้งศูนย์วิชาการที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนผู้ใช้หลักสูตรให้ดำเนินการใช้หลักสูตรด้วยความมั่นใจ ศูนย์ดังกล่าว อาจจัดเป็นลักษณะของศูนย์ให้บริการ แนะนำ ช่วยเหลือ

การดำเนินงานหลักสูตร เพื่อนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติการเรียนการสอนนั้นต้องจัดดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ (ไพเราะ อังสุสกนฤมล. 2541 : 31-32)

1. การเตรียมวางแผนงานเพื่อการใช้หลักสูตร ครูหรือผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์หลักสูตรว่า จุดมุ่งหมายการพัฒนาหลักสูตรและการสอนครั้งนี้ มีเป้าประสงค์ที่มีจริงคืออะไร และสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนและชุมชน เพียงไร การนำหลักสูตรมาปรับใช้นั้นทางโรงเรียนมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างไรวัสดุประกอบหลักสูตรและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จะจัดหาได้อย่างไรและโดยวิธีใด งบประมาณ อาคารสถานที่พอเพียงหรือไม่ การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร จะทำโดยวิธีใดจึงจะให้เข้าใจหลักสูตรอย่างแท้จริง การนำหลักสูตรไปใช้ แม้ว่าหลักสูตรจะพัฒนาขึ้นมาดีเลิศเพียงใดถ้าการใช้หลักสูตรขาดความเข้าใจและความไม่พร้อม การพัฒนาหลักสูตรไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้อาจจะประสบความสำเร็จได้ยาก

2. การจัดเตรียมอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ควรจัดอบรมในรูปของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ครูได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาของหลักสูตร และจะนำไปปรับใช้ได้อย่างไร โดยการสร้างกำหนดการสอน ประมวลการสอนการเลือก และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

3. การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอน ควรคำนึงถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลัก พยายามจัดประสบการณ์ให้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ

4. การจัดตารางสอน หลักของการจัดตารางสอนจะต้องคำนึงถึงการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ไม่ควรใช้เวลาเท่า ๆ กัน ระดับความยากง่ายของการเรียนรู้ก็ย่อมแตกต่างกัน นอกจากนี้ ช่วงการเรียนรู้จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน และเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน การใช้อาคารสถานที่ ห้องเรียน โรงฝึกงาน ห้องทดลอง จะต้องมีการใช้ตลอดเวลาจึงจะถือว่าใช้อาคารสถานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู เอกสาร และสื่อการเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทำแผนการสอนช่วย จะให้ครูเห็นแนวทางชัดเจนยิ่งขึ้นว่าจะสอนอย่างไร จะเลือกกิจกรรมและประสบการณ์อย่างใด การจัดทำสื่อการเรียนอาจจะร่วมกันทำเป็นประหยัดแรงงาน และงบประมาณ ที่สำคัญที่สุดผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน และตรงกับความต้องการของชุมชน

6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร เป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องประชาสัมพันธ์หลักสูตร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์จะช่วยได้มาก

7. การจัดสภาพแวดล้อมและการเลือกสรรโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนเป็นสิ่งสำคัญและจะต้องคำนึงถึง เพราะการเรียนรู้ของเด็กไม่ได้เกิดขึ้นอยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ก็จะเป็นส่วนช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ การบริการด้านวิชาการแก่ครูก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะทำโดยส่งไปศึกษาอบรมระยะสั้นในเรื่องที่กำลังปฏิบัติอยู่ เพื่อเสริมความเข้าใจให้มีทัศนะอันกว้างขวางขึ้น การไปร่วมประชุม สัมมนา การไปศึกษาดูงาน การเชิญวิทยากรมาสาธิต การส่งเสริมผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านที่แตกต่างกันได้มีโอกาสเผยแพร่ความรู้ซึ่งกันและกัน เป็นต้น

8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร

นอกจากนี้ (ไพเราะ อังศุสกนถมล. 2541 : 32) ได้กล่าวถึงผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร ดังนี้

8.1 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อย่างชัดเจน

8.2 ให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ แก่ครู

8.3 ดำเนินการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

8.4 กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น จัดการอบรม และจัดประชุมสัมมนา เป็นต้น

8.5 ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครู ผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นเยี่ยงอย่างแก่ครูอื่นๆ

ชูศรี สุวรรณโชติ (2542 : 220-221) ได้กล่าวถึงความสำเร็จของการพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการ จะต้องดำเนินการดังนี้

1. รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทุกชนิดที่มีอยู่ให้พร้อมที่จะนำไปใช้ เช่น ตัวหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือครู คู่มือการประเมินผล ระเบียบการประเมินผลเอกสารตำราแบบเรียน ฯลฯ

2. กำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน กล่าวคือจะต้องคิด ค้นหา และใช้วิธีการทำงานใหม่ ๆ ให้ได้ผลงานดีขึ้นเสมอ

ขั้นที่ 2 กำหนดหน่วยงานสนับสนุน จะต้องดำเนินการดังนี้

1. กำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทำหน้าที่รับผิดชอบในการใช้หลักสูตร เช่น กรมเจ้าสังกัด เขตการศึกษา สำนักงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอื่น ๆ
2. กระจายความคิด ยั่วยุ สนับสนุนให้หน่วยงานย่อยของแต่ละสังกัดดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างเต็มที่

ขั้นที่ 3 กำหนดบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร

1. กำหนดบุคลากรที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ได้แก่ หัวหน้าส่วยราชการระดับกรม ผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารระดับย่อยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดบุคลากรที่ต้องปฏิบัติตามหลักสูตรซึ่งได้แก่ ครูผู้สอน ครูผู้สนับสนุนการสอน (ครูแนะแนวการศึกษาจะมีบทบาทที่สำคัญมากกว่าผู้อื่น) นักวัดผลการศึกษา

ขั้นที่ 4 กำหนดแนวทางการติดตามผลและการประเมินผลการใช้หลักสูตร

1. กำหนดรูปแบบการติดตามผลและการประเมินผลการใช้หลักสูตร
2. ติดตามผลและประเมินผลการใช้หลักสูตรที่ได้กำหนดไว้

การนำหลักสูตรไปใช้คือ การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร และงานสนับสนุน และส่งเสริมการใช้หลักสูตรนั้นเป็นงานที่ครอบคลุมขอบข่ายทั้งหมดของการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้จึงนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพราะเป็นกระบวนการที่ทำให้หลักสูตรกลายเป็น “การปฏิบัติ” และรวมเอากิจกรรมหลาย ๆ อย่างเข้าไปด้วย ในบรรดากิจกรรมทั้งหลายที่กล่าวมาทั้งหมด “กิจกรรม การสอน” นับเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายของผู้สร้างหลักสูตรมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการสอนของครู ขณะเดียวกันการสอนของครูต้องยึดถือหรือพึงหลักสูตรไปด้วยจึงจะถูกทิศทางและคู่กันไป ซึ่งนับได้ว่างานหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของงานวิชาการ เพราะความสำเร็จของงานวิชาการย่อมเกิดจากผลสำเร็จของหลักสูตร และผลสำเร็จของหลักสูตรจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผ่านกระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติการ การเรียนการสอน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เพราะถ้าหากการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ และในทางตรงกันข้าม ถ้าการนำหลักสูตรไปใช้ไม่รัดกุมหรือไม่พอดี หลักสูตรที่สร้างขึ้นอาจจะประสบความล้มเหลวไม่สามารถบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ได้

1.7 การประเมินหลักสูตร

หลักสูตรที่สร้างและพัฒนาขึ้นเสร็จแล้วจะต้องมีการประเมินตามกระบวนการและขั้นตอน เพื่อที่จะได้หลักสูตรที่ดี มีคุณภาพ สมบูรณ์ตามหลักการของการสร้างหลักสูตรที่ถูกต้อง โดยทั่วไป แล้วการประเมินหลักสูตรจะมีจุดมุ่งหมายเพียงอย่างเดียว คือการพิจารณาคุณค่า หรือค่านิยมของ หลักสูตร แต่ผลของการประเมินหลักสูตรนั้นมีอยู่หลายประการ คือ

วิชัย ดิสสระ (2535 : 114-116) ได้กล่าวถึงการประเมินหลักสูตร คือ

1. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ของการประเมินหลักสูตรที่มีผลต่อการหาผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียนมักจะเป็นที่คุ้นเคยของคณะครู อาจารย์ ผู้บริหาร ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผล สัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่เป็นประจำโดยการใช้แบบสอบถามชนิดต่าง ๆ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์และพัฒนากการ เรียนรู้ของนักเรียนตลอดทั้งการนำเอาผลจากแบบทดสอบเหล่านี้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อ หาระดับของความสามารถของนักเรียนของตน

2. ประสิทธิภาพของหลักสูตร ของการประเมินหลักสูตรที่มีผลต่อการหาประสิทธิภาพของ หลักสูตรนั้น เป็นการประเมินคุณค่าของหลักสูตรโดยตรง เป็นการพิจารณาว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ที่กำหนดไว้นั้นเมื่อนำไปใช้แล้วบรรลุตามจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร จุดมุ่งหมายนั้น ๆ เทียบตรงและเหมาะสมกับระดับและกลุ่มนักเรียนที่เรียนหรือไม่ กระบวนการเรียน การสอน เนื้อหาวิชาตลอดทั้งวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่เลือกสรรมานั้นมีประสิทธิภาพ หรือไม่อย่างไร

3. การตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีที่สุด ของการประเมินหลักสูตรที่มีผลต่อการตัดสินใจหา ทางเลือกที่ดีที่สุดนั้น เป็นการช่วยให้ผู้บริหารสามารถพิจารณาหาทางเลือกที่ดีในการบริหารงาน ตลอดทั้งกิจกรรมและภารกิจต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ผลของการประเมินจะทำให้เราทราบถึงประสิทธิ ภาพของการบริหารงานว่ามีมากน้อยแค่ไหน อย่างไร และยังสามารถกล่าวถึงการประเมินหลักสูตรเป็น 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

3.1 การประเมินผลก่อนการดำเนินการ หมายถึงการประเมินหลักสูตรที่มีกระบวนการ เหมือนกับแนวคิดการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์ สะดฟเฟิลบีม และครอนบัคซ์ ซึ่งให้เห็นว่า การประเมินหลักสูตรในช่วงเวลาที่หลักสูตรยังไม่ได้นำไปใช้ในโรงเรียน เป็นการประเมินหลักสูตร หลังจากได้วางแผนพัฒนาหลักสูตรแล้ว การประเมินหลักสูตรที่เพิ่งทำเสร็จนี้เป็นการพิจารณา วิเคราะห์ความสมเหตุสมผลหรือความเชื่อมั่นของสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กับความน่าจะเป็นว่ามี ความสัมพันธ์และสอดคล้องกับความเป็นจริงหรือไม่อย่างไร โดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านพัฒนาหลักสูตรนักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาวิชาและกระบวนการเรียนการสอน เป็นต้น

3.2 การประเมินผลขณะดำเนินการ หมายถึงการประเมินหลักสูตรในช่วงเวลาที่ กำลังนำหลักสูตรที่ได้จากการวางแผนพัฒนาไปใช้ในโรงเรียน ทั้งนี้ต้องยึดหลักการ และเหตุผลใน ขันวางแผนพัฒนาหลักสูตรเป็นหลัก แล้วพิจารณาวิเคราะห์ดูว่า ตัวหลักสูตร และกระบวนการเรียน การสอนที่กำลังปฏิบัติอยู่นั้นเป็นอย่างไร เป้าหมายของการประเมินผลขณะดำเนินการนี้มุ่งที่จะช่วยให้

นักพัฒนาหลักสูตรสามารถพิจารณาวิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนที่นำไปใช้ได้มีความสมเหตุสมผลกับหลักการและเหตุผลในขณะวางแผนหลักสูตรเป็นประการสำคัญ

3.3 การประเมินผลหลังการดำเนินการ หมายถึงการประเมินหลักสูตรในช่วงเวลาที่หลักสูตรได้นำไปใช้แล้ว หรือเป็นการประเมินผลจบโครงการของหลักสูตรนั้นๆ การประเมินหลักสูตรในช่วงจบโครงการนี้ต้องวิเคราะห์หาผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการวางแผนพัฒนาหลักสูตรกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ กระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนและผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน การประเมินผลหลังการดำเนินการและการประเมินผลขณะดำเนินการนี้มีส่วนเกี่ยวพันเป็นลูกโซ่ จะแตกต่างกันก็เพียงแต่ช่วงเวลาที่ทำ การประเมินผลเท่านั้น การประเมินหลักสูตรหลังการดำเนินการส่วนมากจะอาศัยแบบสอบถามชนิดต่างๆ เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลของการเรียนของนักเรียน ความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนความคิดเห็นของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อม

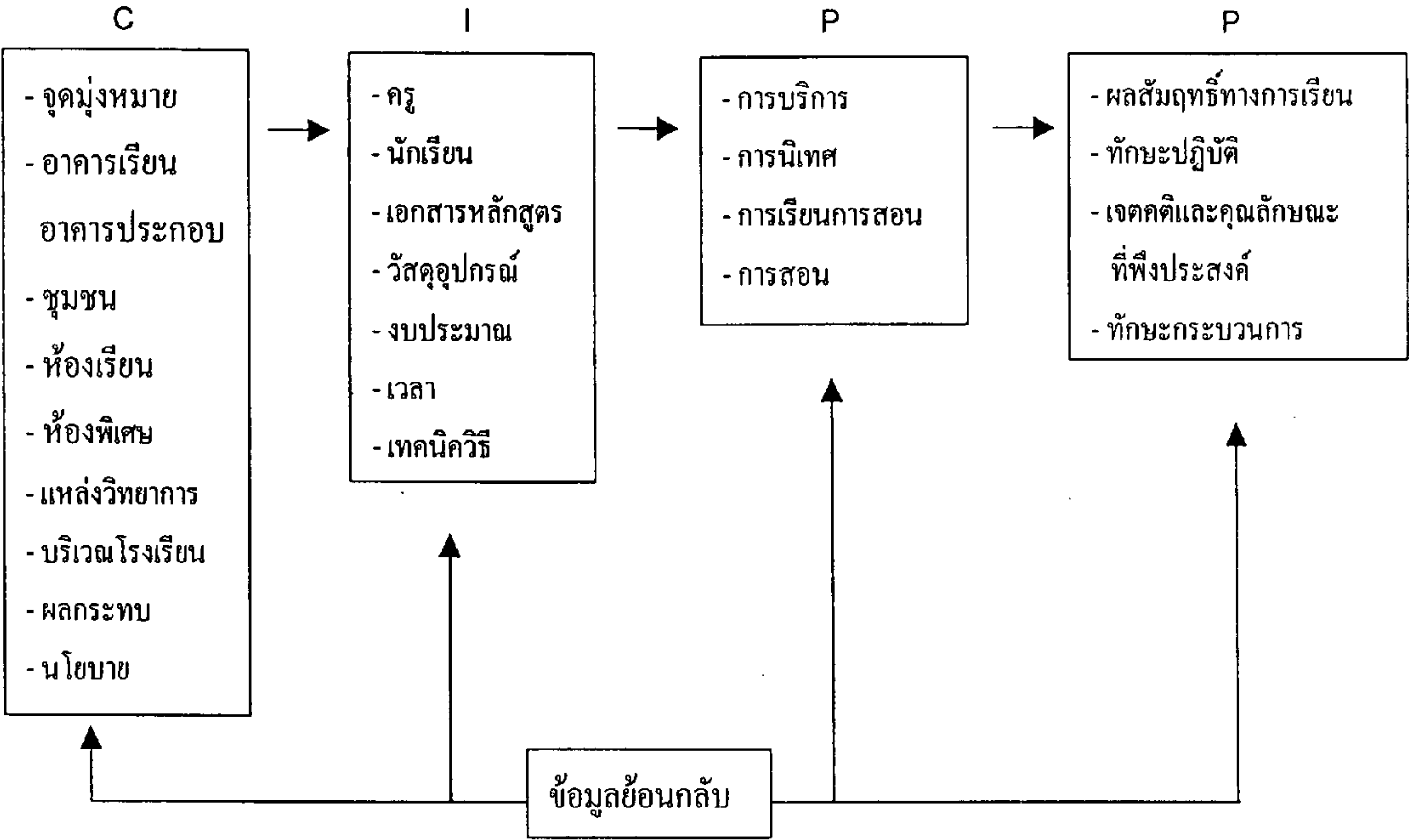
ลักษณะของการประเมินหลักสูตรทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวนี้ ใช้ในเรื่องของกระบวนการวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการประเมินผลนั้น ไม่สามารถจะแยกออกมาให้เห็นได้ชัดเจนว่าการประเมินผลในแต่ละลักษณะจะต้องใช้อะไรเป็นหลัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและช่วงเวลาของการประเมินหลักสูตรเป็นประการสำคัญ

ลำลี รักสุทธิ (2544 : 30-32) ได้กล่าวถึงการประเมินหลักสูตร คือ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ การจัดทำ ทดลองใช้ และผลของการใช้หลักสูตรตลอดจนการตัดสินคุณค่าและคุณภาพ ประสิทธิภาพของหลักสูตร มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อพิจารณาและตรวจสอบคุณค่าของหลักสูตรว่า เมื่อนำไปใช้แล้วสนองจุดประสงค์ตามที่หลักสูตรระบุหรือไม่
2. เพื่อพิจารณา และตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผลว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่
3. เพื่อตรวจสอบข้อดี ข้อบกพร่อง ส่วนที่แก้ไข ปรับปรุง
4. เพื่อตัดสินการบริหารหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ในทิศทางที่ถูกต้องหรือไม่
5. เพื่อติดตามประเมินและตรวจสอบผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนว่ามีการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามที่หลักสูตรคาดหวังหรือไม่

การประเมินหลักสูตรมีหลายรูปแบบ และรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่นิยมใช้กันมากที่สุดคือการประเมินแบบชิป (CIPP) หรือ ชิปปโมเดล (CIPP MODEL) ซึ่งย่อมาจาก C = Context (สภาพแวดล้อมหรือบริบท) I = Input (ปัจจัยเบื้องต้น) P = Process (กระบวนการ) P = Product (ผลผลิต) ดังภาพประกอบ 1

การประเมินแบบชิปโมเดล (CIPP MODEL) ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการประเมินหลักสูตร แบบ CIPP MODEL

ที่มา : สำลี รักสุทธี. เทคนิควิธีการเขียนหลักสูตร. 2544 : 31

ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร เมื่อหลักสูตรที่สร้างและพัฒนาขึ้นมา และผ่านการประเมินย่อมมีประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยให้ทราบว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรมท้องถิ่น และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นหรือไม่ เพียงใด
2. ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนการดำเนินการตามหลักสูตรเป็นไปตามเจตนารมณ์ของท้องถิ่น ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น
3. ช่วยให้ความมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายในการสอนกระจ่างขึ้น เพราะถ้าคลุมเครือจะวัดไม่ได้
4. ช่วยให้เห็นช่องทางที่จะปรับปรุง พัฒนา แก้ไขต่อไป
5. ช่วยให้การบริหารทางวิชาการเป็นไปอย่างถูกต้อง ตามวัตถุประสงค์
6. ช่วยส่งเสริมการจัดกิจกรรมและเสริมการเรียนการสอน เพราะข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะมีลักษณะผลสะท้อนไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอน
7. ช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าเรียนแล้วจะได้อะไร เรียนทำไม เพื่ออะไร และจะมีประโยชน์อะไรบ้าง เป็นการเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้แก่ผู้เรียน

8. ช่วยในการแนะแนวของครู เพราะข้อมูลต่างๆที่รวบรวมได้เกี่ยวกับนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวไปในตัวด้วย

9. ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนตลอดชุมชน

10. ช่วยให้การประเมินผลหลักสูตรเป็นจุดหลักหรือประเด็นสำคัญว่าจะประเมินอะไร

11. ช่วยให้การประเมินผลเป็นระบบระเบียบ เพราะมีเครื่องมือ ทำให้เป็นแบบมีเหตุผลในทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น

12. ช่วยให้ได้ข้อมูล เพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนา แก้ไข หลักสูตรให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

รุจิรี ภูสาระ และคณะ. (2545 : 116-120) ได้กล่าวถึงการประเมินหลักสูตร ได้แก่

1. การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้รู้ว่าคนคิดอย่างไร รู้สึกอย่างไร ทำไมจึงรู้สึกอย่างนั้น การใช้แบบสอบถามปกติไม่มีรูปแบบตายตัว ดังนั้นผู้ใช้จึงต้องพิจารณาว่าจะต้องการข้อมูลแบบใด แบบสอบถามสามารถใช้ได้กับครู นักเรียน ครูใหญ่ รวมทั้งชุมชนอยู่ที่ใกล้ โรงเรียน วิธีการสร้างแบบสอบถาม คือ

1.1 กำหนดจุดประสงค์ของแบบสอบถาม

1.2 สร้างแบบสอบถามหลังจากตัดสินใจแล้วว่าจะใช้แบบใด

1.3 ตรวจสอบความเที่ยงตรงข้อคำถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญหรือ ครูคนอื่นๆ

ช่วยพิจารณา

1.4 ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มเล็กๆ ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้จริง โดยมีคุณลักษณะคล้ายคลึงกัน เป็นต้นว่า อายุ เพศ ครู นักเรียน

1.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขหลังจากทดลองใช้แล้ว

1.6 ดำเนินการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง (ไม่รวมกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการทดลองใช้มาก่อน)

2. การสัมภาษณ์ เป็นการสนทนาสร้างความคุ้นเคย กับผู้ที่ถูกสัมภาษณ์เพื่อลวงเอาความจริงจากคำตอบ จุดเด่นของการสัมภาษณ์ คือ ผู้สัมภาษณ์ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่ามีความเป็นอัตโนมัติสูง ด้วยเหตุนี้เองผู้สัมภาษณ์จึงควรระมัดระวังการกำหนดตารางสัมภาษณ์ และเนื้อหาที่จะสัมภาษณ์รวมทั้งวิธีการบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ในการประเมินหลักสูตรนั้นไม่ยาก และเป็นปกติเหมือนการสัมภาษณ์ทั่วไป การพัฒนาคำถามในการสัมภาษณ์คล้ายกันกับการพัฒนาแบบสอบถาม

3. บันทึกประจำวันหรือการบันทึกรายการ เป็นวิธีการที่ดีในการเริ่มต้นรวบรวมข้อมูล ข้อมูลลักษณะนี้มักเป็นข้อมูลอัตนัย และใช้ความรู้สึกส่วนตัวมาก อย่างไรก็ตามการบันทึกข้อมูลประจำวันเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพที่จะฉายภาพเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นของชีวิตในโรงเรียน ส่วนการบันทึกรายการตามปกติมักจะเป็นการบันทึกประจำวันตามระเบียบปฏิบัติ เช่น ในสมุดเหตุการณ์ประจำวัน การบันทึกทั้งสองประเภท เป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลในการประเมินผลหลักสูตร เป็นการช่วยเตือนความจำให้กับผู้ประเมินให้เกิดประสิทธิภาพ และให้ทั้งความรู้สึกแก่ผู้ประเมิน จึงเสนอแนะ

ว่าผู้ประเมินเองควรบันทึกเหตุการณ์ในแต่ละวันไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อช่วยไม่ให้เกิดการรับรู้เรื่องราวต่างๆ เลื่อนหายไปโดยเร็ว

4. การใช้มาตราส่วนประมาณค่า อาจจะนำไปใช้ในการตัดสินประสิทธิภาพของครู การปฏิบัติของนักเรียน การจัดการของโรงเรียนในรูปแบบที่เป็นระบบ ผู้ประเมินควรระวังปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้มาตราส่วนประเมินค่า รวมทั้งความลำเอียงของผู้ประเมิน (มีแนวโน้มไปข้างใดข้างหนึ่งมากเกินไป) ความโน้มเอียงที่เกิดจากผู้ประเมินที่เป็นไปในทางบวกหรือลบ เรียกว่า Halo Effect โดยปกติมาตราส่วนประมาณค่ามักใช้โดยผู้ประเมินครู นักเรียน และมีใช้ในการประเมินตนเองด้วย

5. การสังเกตในห้องเรียนอย่างมีระบบ ใช้สำหรับพิจารณาพฤติกรรมเฉพาะอย่างที่ปรากฏโอกาสในการสังเกต ในชั้นเรียนมีมาก ซึ่งครูสามารถนำมาใช้พัฒนาตนเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการประเมินโดยมีคำถามที่ใช้ในการสังเกตในชั้นเรียน ดังนี้

5.1 สัดส่วนของเวลาที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครู

5.2 สัดส่วนของเวลาที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

5.3 สัดส่วนคำถามของครูที่กระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถาม

5.4 สัดส่วนของเวลาที่ครูใช้บรรยาย อภิปรายกลุ่มใหญ่ อภิปรายกลุ่มย่อย

และการทำงานส่วนบุคคล ฯลฯ

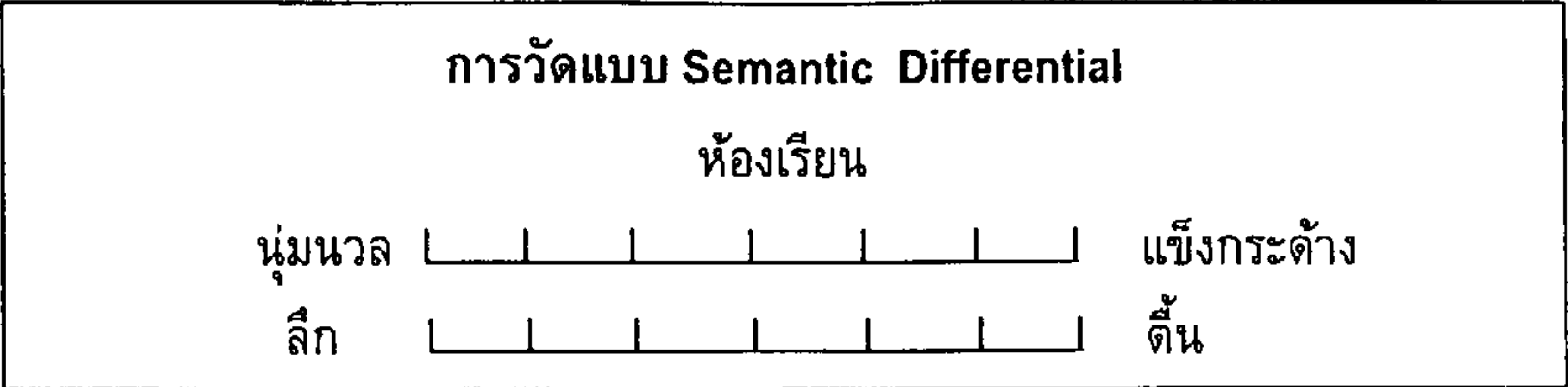
5.5 กิจกรรมอะไรบ้างหรือการตัดสินใจอะไรบ้างที่เกิดจากความคิดของนักเรียน

5.6 นักเรียนใช้วิธีการอย่างไรในการมีปฏิสัมพันธ์กับครู หรือกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

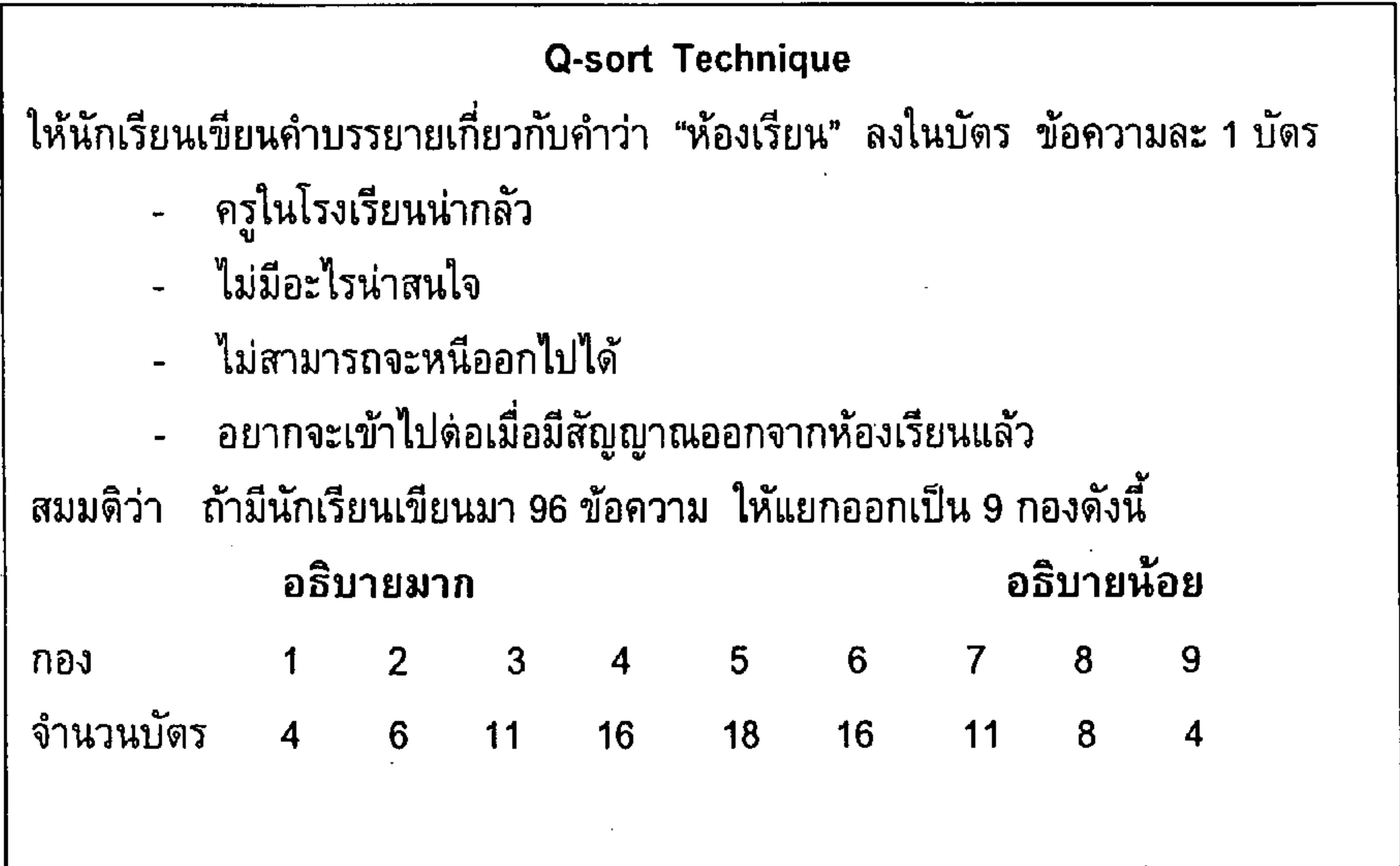
6. การบันทึกพฤติกรรม เป็นการบรรยายเหตุการณ์ที่สังเกต โดยผู้สังเกตบันทึกสิ่งที่เขาได้สังเกต ปกติจะบันทึกเป็นเรื่องราวต่อเนื่องไม่ก็ย่อหน้า การบันทึกจะกระทำทันทีที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นซึ่งมีผลดีเพราะเป็นข้อมูลจริง และมีการตีความหมายแตกต่างหากออกมา

7. การทดสอบความสามารถโดยให้เขียนตอบ เป็นการวัดผลการปฏิบัติของผู้เรียน โดยผู้ประเมินเป็นผู้ดำเนินการ ส่วนใหญ่จะเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์หรือความถนัดทางการเรียน

8. การให้เขียนตอบโดยรายงานตัวเอง วิธีนี้รวมถึงการสำรวจความสนใจ แบบวัดเจตคติ การตอบแบบสอบถาม และที่แตกต่างจากข้อ 7 คือ ไม่ใช่เป็นการทดสอบจริงๆ เพราะไม่ต้องการดูว่าผลการปฏิบัติที่ดีที่สุดคืออะไร แต่ผู้ประเมินจะนำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจหรือเจตคติของนักเรียนหรือของครู ที่นิยมใช้คือ แบบวัด Semantic Differential และ Q-sort เทคนิคดังภาพประกอบ 2 – 3

ภาพประกอบ 2 แบบวัด Semantic Differential
ที่มา : รุจิร ภู่อาระและคณะ. การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. 2545 : 119

ภาพประกอบ 3 การวัดแบบ Q-sort Technique
ที่มา : รุจิร ภู่อาระและคณะ. การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. 2545 : 119

9. การสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง วิธีการนี้ครูเป็นผู้ดำเนินการ โดยไม่ต้องมีตาราง
ควรสังเกตเหมือนข้อ 5 เป็นการช่วยให้ครูฝึกจดบันทึกการสังเกต ถ้าครูต้องการจะแนะนำหลักสูตรใหม่
ควรสังเกตการแสดงออกของนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยให้สิ่งกระตุ้นที่เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เช่น
การสอนเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในด้านใดด้านหนึ่ง เป็นต้น
10. การอธิบายวัสดุอุปกรณ์ของครูและนักเรียน การให้ครูและนักเรียนอธิบายวัสดุอุปกรณ์
ที่นำมาใช้ในการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร จะช่วยให้ผู้ประเมินได้ข้อมูลที่สำคัญ
อธิบายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ขึ้นอยู่กับตัววัสดุอุปกรณ์เอง และคุณลักษณะของนักเรียนประกอบกัน

11. การวิเคราะห์ชิ้นงานของนักเรียน หมายถึง การตรวจสอบสมุดแบบฝึกหัดและผลงานที่นักเรียนทำ และทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการตอบสนองของนักเรียนที่มีต่อวัสดุอุปกรณ์และประสบการณ์การเรียนรู้

12. การอภิปราย ผู้ประเมินอาจใช้วิธีการอภิปรายแบบไม่เป็นทางการร่วมกับการสัมภาษณ์กลุ่ม ทั้งในกลุ่มครูและกลุ่มนักเรียน

จากที่กล่าวมานี้ การประเมินผลเป็นกระบวนการขั้นตอนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปใช้ การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน เป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของครูผู้สอน เพราะจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น มุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้ไปสู่แนวทางที่พึงประสงค์ ซึ่งการที่ครูผู้สอนจะรู้ว่าผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปสู่แนวทางที่พึงประสงค์หรือไม่นั้น ก็ต้องมีมาตรการหรือเครื่องมือในการตรวจสอบว่าการเรียนการสอนนั้นจะมีประสิทธิภาพหรือบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด การวัดและประเมินผลจะเป็นเครื่องช่วยให้ครูผู้สอนทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเบื้องต้นของผู้เรียน เพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างเหมาะสม อีกทั้งเป็นการช่วยให้ครูผู้สอนสามารถกำหนด และปรับปรุงจุดประสงค์ในการเรียนการสอนได้ถูกต้อง ตามความเป็นจริงของจุดหมายหลักสูตรเพื่อจะได้ทราบข้อดี และข้อเสียของหลักสูตร นำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ดีขึ้น และมีประสิทธิภาพต่อไป

2. บรรณนิทัศน์

2.1 ความหมายของบรรณนิทัศน์

นักวิชาการให้ความหมายของบรรณนิทัศน์ไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

ฉวีลักษณ์ บุณยะภาณณะ (2532 : 187) ได้กล่าวว่า บรรณนิทัศน์ คือ การจัดทำคำอธิบายสังเขป เพื่อประกอบรายชื่อแต่ละเล่มว่าหนังสือนั้นๆ เขียนไปทำนองใดมีสาระสำคัญอย่างไร

กรมวิชาการ (2535 : 78) ได้อธิบายว่า บรรณนิทัศน์ คือ การจัดทำ คำอธิบายอย่างสังเขป เพื่อแนะนำเนื้อหาเด่นๆ ของหนังสือแต่ละเล่มว่ามีสาระสำคัญและความมุ่งหมายอย่างไร

กรมวิชาการ (2536 : 216) ได้อธิบายว่า บรรณนิทัศน์คือ คำอธิบายสาระสำคัญของหนังสือโดยย่อ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านได้รู้จักหนังสือเล่มนั้น ๆ โดยสังเขปว่าน่าสนใจและมีคุณค่าอย่างไร

ธาดาศักดิ์ วชิรปริชาพงษ์ (2540 : 90) ได้กล่าวว่า บรรณนิทัศน์คือ การบอกกล่าวให้ทราบโดยย่อถึงสาระหรือเนื้อเรื่องของเอกสาร สิ่งพิมพ์ หรือวัสดุแต่ละชิ้น เป็นเครื่องช่วยการตัดสินใจเลือกเอกสาร หรือถ้าเอกสารได้รับการคัดเลือกเข้ามาในห้องสมุดแล้วก็เป็นเครื่องมือแจ้งแก่สมาชิกให้ทราบคุณค่า สาระของเอกสารนั้น ๆ

จากความหมายข้างต้น บรรณนิทัศน์ หมายถึง คำอธิบายสาระสำคัญของหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ โดยย่อ เพื่อสรุปเนื้อหาให้ครอบคลุมและเสนอคุณค่าของหนังสือเพื่อแนะนำหนังสือ จากข้อเขียน ซึ่งผู้เขียนได้แนะนำแก่ผู้อ่าน เกี่ยวกับหนังสือ ชื่อใดชื่อหนึ่ง ในแง่มุมใดแง่มุมหนึ่ง เช่น

เกี่ยวกับผู้แต่ง เนื้อเรื่อง โครงเรื่อง วิธีดำเนินเรื่องหรือ แนวการเขียน ลักษณะของการเขียน อาจแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนไว้ด้วยนอกเหนือจากเรื่องราวที่มีอยู่ในหนังสือเล่มนั้นก็ได้

2.2 หลักการเขียนบรรณนิทัศน์

กรมสามัญศึกษา (2532 : 157) ได้อธิบายการจัดทำบรรณนิทัศน์ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ต้องเข้าใจความมุ่งหมายของหนังสือเล่มนั้นๆ
2. ควรจะทราบว่าผู้แต่งประสบความสำเร็จในการแต่งตามความมุ่งหมายมาก

น้อยเพียงใดหรือไม่

3. เสนอส่วนดีและส่วนเสียที่แท้จริงของหนังสือ โดยปราศจากอคติ
4. ข้อความที่เขียนให้กะทัดรัด ครอบคลุมเนื้อหาวิชา
5. นำเหตุการณ์หรือความสนใจในปัจจุบัน เชื่อมโยงกับผู้เขียนและเนื้อหาใน

หนังสือนั้น เพื่อให้เกิดความสนใจ

6. เข้าใจความต้องการและรสนิยมของชุมชนในท้องถิ่นนั้น

กรมวิชาการ (2536 : 217) ได้อธิบายถึง การจัดทำบรรณนิทัศน์ ไว้ดังนี้

1. ผู้จัดทำจะต้องมีจุดมุ่งหมายในการจัดทำ และพยายามเขียนบรรณนิทัศน์ให้

ตรงกับ ความ มุ่งหมาย

2. อ่านหนังสือให้เข้าใจตลอด พร้อมทั้งอ่านคำนำด้วย เพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายของผู้แต่งหรือรายละเอียด จับเนื้อหาสาระสำคัญให้ได้ แล้วจึงลงมือเขียนบรรณนิทัศน์

3. การเขียนบรรณนิทัศน์ ลงรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือ เรียงตามลำดับดังนี้ คือ ผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า ตามแบบบรรณานุกรม

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2540 : 92) ได้อธิบายถึงลำดับขั้นในการจัดทำบรรณนิทัศน์ หนังสือแต่ละเล่ม มีดังนี้

1. ศึกษาเนื้อเรื่องและแนวคิดให้เข้าใจ โดยพิจารณาอ่านจาก คำนำ สารบัญ และ

เนื้อเรื่อง โดยสังเขป

2. เขียนรายละเอียดทางบรรณนุกรม ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์

(ถ้าพิมพ์ตั้งแต่ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป) สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า

3. เขียนข้อความที่เป็นบรรณนิทัศน์ คือสรุปสาระสำคัญของเนื้อเรื่องโดยย่อให้

ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด และเสนอคุณค่าที่แท้จริงของหนังสือเล่มนั้น

4. พิจารณาบททวน เนื้อหา สำนวนภาษา และความยาวให้เหมาะสม

การเขียนบรรณนิทัศน์มักเขียนขึ้นอย่างสังเขป เป็นการสรุปเนื้อหาอย่างย่อๆ การเขียนบรรณนิทัศน์แยกได้เป็น 2 อย่างคือ (กรมวิชาการ, 2536 : 216)

1. บรรณนิทัศน์สำหรับผู้อ่าน (Reader's note) เป็นการเขียนบรรณนิทัศน์ สำหรับผู้อ่าน นิยมเขียนแบบสั้นๆ เพื่อสรุปใจความของหนังสือ เป็นการแนะนำผู้อ่านให้ไปอ่านรายละเอียดของหนังสือต่อไป

2. บรรณนิทัศน์สำหรับบรรณารักษ์ (Librarian note) บรรณนิทัศน์ประเภทนี้ เป็นการจัดทำเพื่อแนะนำผู้อ่านอย่างละเอียดหรือเขียนขึ้น เพื่อประกอบการพิจารณาจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด การจัดทำบรรณนิทัศน์ประเภทนี้จึงมักค่อนข้างยาวและละเอียดกว่าบรรณนิทัศน์ สำหรับผู้อ่านทั่วไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักการเขียนบรรณนิทัศน์จะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของหนังสือเล่มนั้นโดยสรุปเนื้อหาอย่างย่อๆ ใช้สำนวนกะทัดรัด เขียนให้ครอบคลุมเนื้อหา และระบุที่มาของเอกสารที่บรรณนิทัศน์ด้วย เป็นต้นว่า ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์

2.3 ลักษณะของบรรณนิทัศน์

นักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะของบรรณนิทัศน์ ไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2536 : 217) ได้อธิบายถึง ลักษณะของบรรณนิทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับ ชาติศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2540 : 91) ที่กล่าวว่า บรรณนิทัศน์ที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

1. ใช้ถ้อยคำสั้น ๆ รัดกุม ได้ความหมายตรงตามจุดไม่พุดซ้ำซาก
2. ข้อความถูกต้องตามเนื้อหาสาระของหนังสือ
3. สำนวนภาษาสละสลวยน่าอ่าน
4. มีศิลป์ในการเขียนที่สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องนั้นได้ชัดเจน เข้าใจคุณค่าที่แท้จริงของหนังสือนั้นได้ดีพอสมควร
5. เป็นข้อความที่เขียนโดยปราศจากอคติ
6. ความยาวพอเหมาะสมควรที่จะให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องตามวัตถุประสงค์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ลักษณะบรรณนิทัศน์ที่ดี ต้องใช้ถ้อยคำสั้น รัดกุม ได้ใจความสำคัญตรงตามจุดหมาย ข้อความถูกต้องตามเนื้อหาสาระ สำนวนภาษาสละสลวยน่าอ่าน เข้าใจความหมายชัดเจน และเข้าใจคุณค่าที่แท้จริงของหนังสือ

2.4 ประโยชน์ของบรรณนิทัศน์

นักวิชาการได้กล่าวถึงประโยชน์ของบรรณนิทัศน์ ไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2535 : 78) ได้สรุปถึงบรรณนิทัศน์ว่าการจัดทำอธิบายประกอบรายชื่อหนังสือแต่ละเล่มโดยสังเขป แสดงให้เห็นเนื้อหาสาระ และความมุ่งหมายของหนังสือเล่มนั้น ๆ มีประโยชน์ใช้เป็นคู่มือในการเลือกหนังสือสำหรับห้องสมุด ใช้แนะนำหนังสือแก่ผู้อ่าน ใช้เป็นแนวทางในการที่ผู้อ่านจะเลือกอ่าน และค้นคว้าได้ตรงตามความต้องการ และความสนใจได้อย่างรวดเร็ว ทั้งให้ผู้อ่านได้ทราบเนื้อหาโดยย่อของหนังสือเล่มนั้น ๆ

รัชนิกร ทองสุคติ. (2546 : 47) ได้กล่าวว่าบรรณนิทัศน์เป็นกิจกรรมที่บรรณารักษ์เขียนอธิบายถึงสาระสำคัญของหนังสือโดยย่อเพื่อช่วยให้ผู้อ่านได้รู้จักหนังสือเล่มนั้นโดยสังเขปว่า มีสาระที่น่าสนใจหรือคุณค่าแก่การซื้ออ่านและช่วยประหยัดเวลาในการเลือกหนังสือ ซึ่งการเขียนบรรณนิทัศน์ควรเขียนให้สะดุดใจ เขียนเสนอแนะอย่างมีการคิดวิเคราะห์ และใช้วิจารณญาณในการนำเสนอ

จากที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า บรรณนิทัศน์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่าน การคิด การเขียนได้เป็นอย่างดี และยังสามารถประยุกต์ให้เนื้อหาที่ได้อ่านในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสรุปสาระของเนื้อหาที่สำคัญโดยย่อให้ครอบคลุมถึงเนื้อหาทั้งหมด และเสนอคุณค่าของหนังสือ สำนวน ภาษา โดยศึกษาเนื้อเรื่องและแนวคิดให้เข้าใจ โดยพิจารณาจากคำนำ สารบัญ และเนื้อเรื่อง โดยสังเขป พร้อมทั้งเขียนรายละเอียดทางบรรณานุกรมไว้ด้วย มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และผู้สนใจที่จะค้นคว้าหาข้อมูลในหนังสือโดยทั่วไป จากห้องสมุด ซึ่งบรรณารักษ์ห้องสมุดจะเป็นผู้แนะนำหนังสือใหม่ทุกเล่มออกไปสู่สายตาผู้อ่าน โดยนำเสนอในรูปแบบของบรรณนิทัศน์สังเขป ผู้อ่านที่ไม่มีเวลามากนักจะสามารถทราบเรื่องราวของหนังสือเหล่านั้นได้ จากบรรณนิทัศน์ ในขณะที่เดียวกันบรรณนิทัศน์เป็นสื่อในการนำไปสู่การค้นหาหนังสือที่ต้องการ ซึ่งในบรรณนิทัศน์เล่มนี้ ผู้ศึกษาได้จัดทำเป็นฐานข้อมูลเนื้อหา เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาปรับปรุง แก้ไข ให้มีประสิทธิภาพ จะค้นหาได้จากบรรณนิทัศน์เล่มนี้ และได้จัดทำบรรณนิทัศน์ผู้แต่ง บรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง บรรณนิทัศน์หัวเรื่อง และบรรณานุกรม เพื่อสะดวกในการค้นหา และสามารถศึกษาค้นคว้าได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น และค้นหาหนังสือที่ชอบต่อไป

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร ผู้ศึกษาได้ค้นคว้ารวบรวมจากวารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือและตำรา งานวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. วิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์
2. การลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์
3. การจัดทำบรรณนิทัศน์
4. การจัดทำบรรณานุกรม

1. วิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาค้นคว้า รวบรวม เกี่ยวกับบรรณนิทัศน์เรื่องหลักสูตร ซึ่งผู้ศึกษาได้ค้นคว้า รวบรวมตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2536-2546 โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1.1.1 วารสาร หนังสือพิมพ์ จำนวน 34 เรื่อง
- 1.1.2 หนังสือและตำราจำนวน 26 เรื่อง
- 1.1.3 งานวิจัย จำนวน 50 เรื่อง

1.2 จัดหมวดหมู่ แยกประเภทตามเอกสารที่ได้ค้นคว้า รวบรวมมาดังนี้

- 1.2.1 วารสาร หนังสือพิมพ์
- 1.2.2 หนังสือและตำรา
- 1.2.3 งานวิจัย

1.3 ศึกษาและสรุปสาระสำคัญโดยย่อ ตามขอบเขตของประเด็นที่ศึกษา ดังนี้

- 1.3.1 องค์ประกอบของหลักสูตร
- 1.3.2 รูปแบบของหลักสูตร
- 1.3.3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
- 1.3.4 การนำหลักสูตรไปใช้
- 1.3.5 การประเมินหลักสูตร

1.4 พิจารณาตรวจสอบเนื้อหา สำนวนภาษา และจัดระบบในการนำเสนอเนื้อหาสาระ

1.5 จัดทำบรรณานุกรม ตามหลักวิธีการเขียนบรรณานุกรม

1.6 จัดทำบรรณนิทัศน์ โดยแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบดังนี้

- 1.6.1 บรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง
- 1.6.2 บรรณนิทัศน์ชื่อผู้แต่ง
- 1.6.3 บรรณนิทัศน์หัวเรื่อง

2. การลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์

ผู้ศึกษาได้ลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์ โดยจำแนกตามประเภทของเอกสารที่ได้ค้นคว้า รวบรวมมาดังนี้

2.1 บรรณนิทัศน์จากวารสาร หนังสือพิมพ์ รวบรวมไว้ในบทที่ 4

2.2 บรรณนิทัศน์จากหนังสือ และตำรา รวบรวมไว้ในบทที่ 5

2.3 บรรณนิทัศน์ จากงานวิจัย รวบรวมไว้ในบทที่ 6

ในการนำเสนอเนื้อเรื่องบรรณนิทัศน์ผู้ศึกษาได้จัดลำดับการนำเสนอโดยเรียงตามลำดับอักษรตามแบบพจนานุกรม

ตัวอย่าง บรรณนิทัศน์จากวารสาร หนังสือพิมพ์

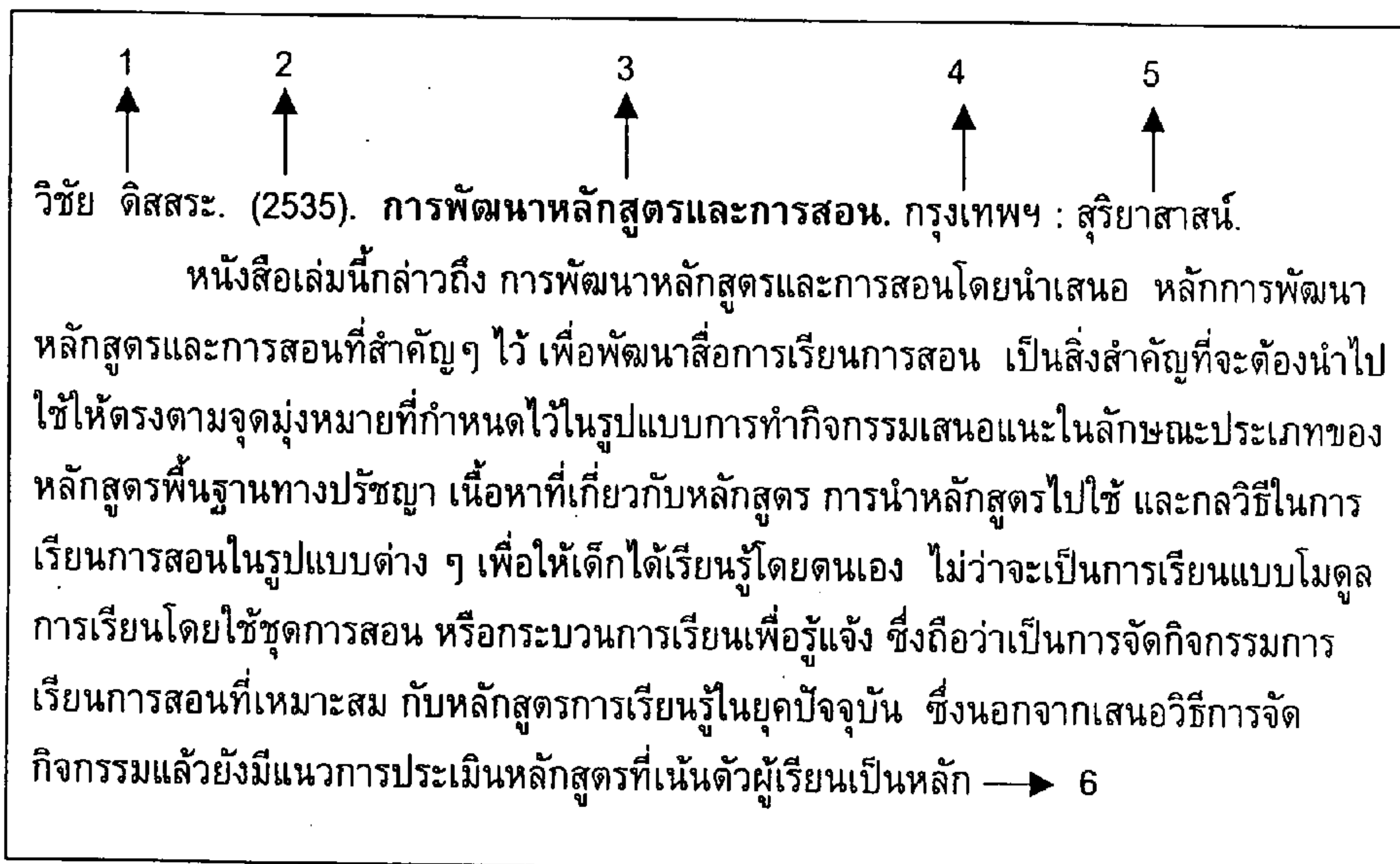
1
 สุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ. (2543, กันยายน). "การสร้างและสอนหลักสูตรท้องถิ่นหมวดวิชาอะไรเอ่ย ?,"
 2
 3
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9

บทความนี้กล่าวถึง การสร้างและการสอนหลักสูตรท้องถิ่นในยุคปฏิรูปการศึกษาโดยสอนให้เด็กได้นำความรู้จากท้องถิ่นเกี่ยวกับอาชีพมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กสนุกสนานกับการเรียน ไม่เบื่อหน่ายกับตำรา นอกจากความรู้เกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่นแล้ว สามารถนำวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ มาประยุกต์ให้เข้ากับการเรียนการสอนในท้องถิ่นได้ และอาจนำปัญหาต่างๆ ในการเรียนมาเป็นประเด็นปัญหาให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น การศึกษาในปัจจุบันเน้นการเรียนรู้เพื่อหาคะแนนมากกว่าที่จะหาความรู้ เด็กจึงเก่งแต่เพียงทฤษฎีแต่ทางปฏิบัติยังไม่ดีเท่าที่ควร ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการสอนใหม่ รวมไปถึงการออกข้อสอบที่ครูควรเน้นการสอนให้เด็กมีความเข้าใจมากกว่าการท่องจำ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการแบ่งแยกระบบการเรียนการสอนในชั้นเรียนจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกไม่เป็นธรรมแก่ตนเองและท้อแท้ในการเรียน → 8

9

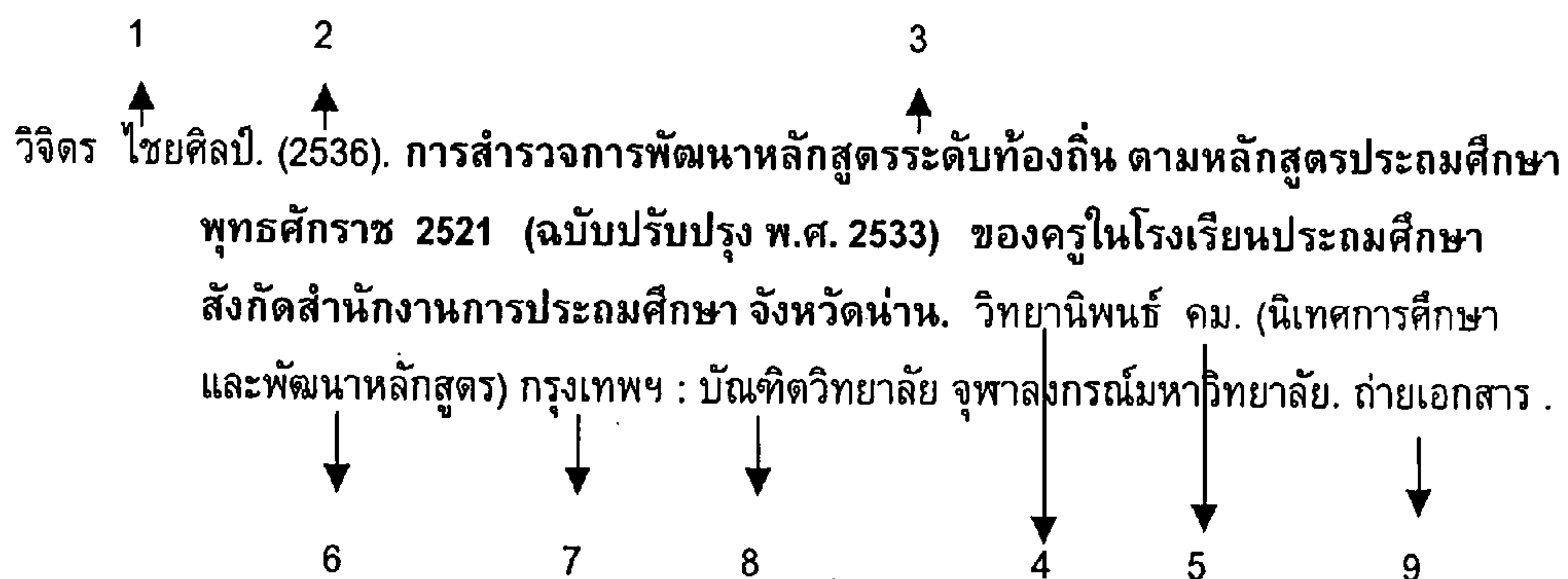
1. ชื่อผู้เขียน
2. ปี, วัน เดือน
3. ชื่อบทความ
4. ชื่อวารสาร
5. ปีที่
6. ฉบับที่
7. หน้าให้อ้าง
8. เนื้อหาสาระสำคัญ
9. บรรณนิทัศน์

ตัวอย่าง บรรณนิทัศน์จากหนังสือและ ตำรา

1. ชื่อผู้แต่ง
2. ปีที่พิมพ์
3. ชื่อเรื่อง
4. เมืองที่พิมพ์
5. สำนักพิมพ์
6. เนื้อหาสาระสำคัญ
7. บรรณนิทัศน์

ตัวอย่าง บรรณนิทัศน์จากงานวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อสำรวจสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรระดับ
ท้องถิ่น ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดน่าน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้ได้แก่ครูชั้นประถมปีที่ 1, 2 และ 3 ปีการศึกษา 2536
จำนวน 1,186 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ครูส่วนใหญ่มีการพัฒนาหลักสูตรในกลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มทักษะภาษาไทย โดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริม ปรับสื่อ
การเรียนการสอนที่มีอยู่แล้ว และจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา
และความต้องการของท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้แก่ ครูที่สอนในระดับชั้นเดียวกัน ส่วน
การปรับเพิ่ม ลด รายละเอียดการจัดทำเนื้อหาวิชาขึ้นใหม่ มีการดำเนินการค่อนข้างน้อยและดำเนิน
การในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มทักษะภาษาไทยและกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ เท่านั้น

2. ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตร ส่วนใหญ่ได้แก่ ขาดเอกสารหรือแหล่งความรู้สำหรับให้ครู
ศึกษาและค้นคว้า ขาดวัสดุและงบประมาณในการดำเนินงานซึ่งครูส่วนใหญ่แก้ปัญหาโดยร่วมกันจัดทำ
ในระดับกลุ่มโรงเรียน และครูเหล่านั้นแนะนำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนา
หลักสูตรระดับท้องถิ่นและงบประมาณเพื่อช่วยเหลือครูและโรงเรียน ←—10

1. ชื่อผู้จัดทำ
2. ปีที่พิมพ์
3. ชื่อเรื่อง
4. หลังชื่อเรื่องเติมคำว่าปริญญานิพนธ์ หรือวิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์
5. อักษรย่อของปริญญานิพนธ์ หรือวิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์
6. สาขา หรือ วิชาเอก
7. เมืองที่พิมพ์
8. สถานที่พิมพ์
9. อัดสำเนาหรือถ่ายเอกสาร
10. เนื้อหาสาระสำคัญ
11. บรรณนิทศน์

3. การจัดทำบรรณนิทศน์

นักศึกษาได้จัดทำบรรณนิทศน์ วารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือและตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร ได้จัดทำบรรณนิทศน์ช่วยสืบค้นแก่ผู้ที่สนใจ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการศึกษาค้นคว้า เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. บรรณนิทศน์ชื่อเรื่อง
2. บรรณนิทศน์ชื่อผู้แต่ง
3. บรรณนิทศน์หัวเรื่อง

3.1 บรรณนิทศน์ชื่อเรื่อง

นักศึกษาได้จัดทำ บรรณนิทศน์ชื่อเรื่อง โดยรวบรวมชื่อเรื่อง จากวารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือและตำรา งานวิจัย แยกเป็นประเภท เรียงตามลำดับอักษร ตามแบบพจนานุกรม ตามประเภทของเอกสารที่น่าเสนอ ตามตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง บรรณนิทศน์ชื่อเรื่อง

บรรณนิทศน์ชื่อเรื่อง	หน้า
การบริหารหลักสูตร หัวใจของการบริหารงานวิชาการ	46
การพัฒนาหลักสูตรและการสอน	63
การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผล : ความคาดหวังของโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ	46
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ความต้องการและเพิ่มความสามารถทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาการงานอาชีพ รายวิชา ง013 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี	90

การพัฒนาหลักสูตร อบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง โรงเรียนประถมศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 8	92
การสร้างแบบประเมินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 5	78
การสร้างและสอนหลักสูตรท้องถิ่นหมวดวิชาอะไร่อย	51
การสำรวจ การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน ประถมศึกษา จังหวัดน่าน	73
ครูสังคมศึกษาควรให้ความสนใจกับหลักสูตรท้องถิ่นเพียงใด	45
นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนการสอน	63
ปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น	95
หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา	64
หลักสูตรและการสอนทั่วไป	63
หลักสูตรสถานศึกษาไม่มีมาตรฐานจริงหรือไม่	58
หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา	70
Curriculum Development Research Using Amplified Objective	62

3.2 วรรณิชื่อผู้แต่ง

ผู้ศึกษาได้รวบรวม และจัดทำวรรณิชื่อผู้แต่งของวารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือและตำรา
งานวิจัย เรียงลำดับอักษร ตามแบบพจนานุกรม และใส่เลขหน้ากำกับตามที่ชื่อผู้แต่งนั้นปรากฏ
ตามตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง วรรณิชื่อผู้แต่ง

วรรณิชื่อผู้แต่ง	หน้า
กมล สุดประเสริฐ	46
ชาญชัย อาจินสมาจาร	63
ปทีป เมธาคุนวุฒิ	70
ประวิทย์ กาสา	95
วิจิตร ไชยศิลป์	73
วิชัย ดิสสระ	63
มานิช โกมลวนิช	90
เยาวภา ประคองศิลป์	45
ศศิธร นิรันดรรานนท์	63

สมเกียรติ ศรีสกุล	64
สุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ์	51
สุวรรณ หมิ่นดาบุตร	92
หลักสูตรสถานศึกษาไม่มีมาตรฐานจริงหรือไม่	58
อุทัย บุญประเสริฐ	45
อรนุช อยู่ทิม	78
Wongsothorn, Achara	62

3.3 ดรรชนีหัวเรื่อง

ผู้ศึกษาได้จัดทำหัวเรื่องโดยการศึกษาจากสาระสำคัญของเนื้อเรื่องจากวารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือและตำรา งานวิจัย ผู้ศึกษาต้องอ่านข้อความหรือเนื้อหาให้เข้าใจโดยละเอียด แล้วสรุปเอกสารนั้นว่า กล่าวถึงเรื่องใดเป็นหัวใจสำคัญ แล้วสรุปเป็นหัวเรื่องของเอกสารนั้นๆ การจัดทำนั้นค่อนข้างยากกว่าดรรชนีประเภทอื่นๆ จากนั้นจึงเรียงลำดับหัวเรื่องตามตัวอักษรตามแบบพจนานุกรม ดังตัวอย่างดรรชนีหัวเรื่อง

ตัวอย่าง ดรรชนีหัวเรื่อง

ดรรชนีหัวเรื่อง	หน้า
การสอน - การพัฒนาหลักสูตร	76, 86, 92, 108, 115
การศึกษา - การประเมินผล	85, 89, 91, 94, 101,107
หลักสูตร - การจัดการเรียนการสอน	83, 85, 86, 91, 94, 112
หลักสูตร - การนำไปใช้	75, 79, 83, 84, 88, 93
หลักสูตรท้องถิ่น	73, 82, 97, 99
หลักสูตรรูปแบบ	88, 79, 102, 110, 116

4. การจัดทำบรรณานุกรม

นักศึกษาได้จัดทำบรรณานุกรม ตามหลักเกณฑ์ คู่มือการเรียบเรียงบรรณานุกรมของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนี้

4.1 บรรณานุกรม วารสาร หนังสือพิมพ์ เขียนดังนี้ คือ

ชื่อ สกุล ผู้เขียนบทความ . (ปี, เดือน). “ชื่อเรื่อง,” ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่) : หน้าที่อ้าง.

ตัวอย่างบรรณานุกรมวารสาร

ดำริ บุญชู. (2541,มกราคม). “การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อการจัดทำแฟ้มสะสมงานนักเรียน,”
วารสารวิชาการ. 1 (1) : 63-69.

สำหรับการเขียนบรรณานุกรมหนังสือพิมพ์มีข้อแตกต่างจากวารสาร โดยมีรูปแบบดัง ต่อไปนี้
“พาดหัวข่าวหรือหัวข้อข่าว,” (ปี, วันที่ เดือน). ชื่อหนังสือพิมพ์. หน้าที่อ้าง.

ตัวอย่างบรรณานุกรมหนังสือพิมพ์

หลักสูตรสถานศึกษาไม่มีมาตรฐานจริงหรือไม่. (2545, 3 กรกฎาคม). เดลินิวส์. หน้า 12.

4.2 บรรณานุกรม หนังสือและตำรา เขียนดังนี้ คือ

ชื่อ สกุล ผู้เขียน . (ปี). “ชื่อเรื่อง,” ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ตัวอย่างบรรณานุกรมหนังสือ และตำรา

ไพเราะ อังศุสกุณกุล. (2541). หลักสูตรและการสอนทั่วไป. ลำปาง : วิทยาลัยพลศึกษา
จังหวัดลำปาง.

4.3 บรรณานุกรมงานวิจัย เขียนดังนี้ คือ

ชื่อ สกุล ผู้จัดทำ . (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. หลังชื่อเรื่องให้เติมคำว่า บรรณานุกรม
หรือวิทยานิพนธ์ และอักษรย่อของบรรณานุกรม หรือวิทยานิพนธ์ . (วิชาเอก) สถานที่พิมพ์ :
บัณฑิตวิทยาลัย ชื่อมหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ตัวอย่างบรรณานุกรมงานวิจัย

มาติน เองตระกูล. (2539). การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประโยชน์ที่ได้รับ

จากการที่ได้ศึกษาบรรณนิทัศน์เรื่องหลักสูตร ที่จัดทำขึ้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง การเรียน การสอน ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถใช้เป็นข้อมูล ศึกษาหาความรู้ ในการจัดการศึกษา ปรับปรุงการใช้หลักสูตร
2. ผู้บริหาร คีษานิเทศก์ ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูล แนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
3. ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้สนใจ ตลอดจนนักศึกษา นักเรียน สามารถใช้บรรณนิทัศน์เรื่อง หลักสูตร เป็นแหล่งสืบค้น และใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าจากบรรณนิทัศน์เล่มนี้ต่อไป

บทที่ 4

บรรณนิทัศน์ วารสารและ หนังสือพิมพ์

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร ผู้ศึกษาได้ค้นคว้า จากวารสาร และหนังสือพิมพ์ จำนวน 34 เรื่อง และจัดทำบรรณนิทัศน์ตามขอบเขตของเรื่องที่ศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญโดยนำเสนอตามลำดับปีพุทธศักราช ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ. (2537, มกราคม–มีนาคม). หลักสูตรและการบริหารโรงเรียน.

วารสารครูศาสตร์. 22(3) : 3–4.

บทความนี้กล่าวถึงหลักสูตรและการบริหารโรงเรียน หลักสูตรเป็นแผนแม่บทหรือเป็นแนวทางในการทำงานของโรงเรียน จะต้องไม่เข้าใจว่าหลักสูตรคือการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้น โดยใช้การเรียนการสอนตามหนังสือ แต่จะต้องเข้าใจว่าการเรียนการสอนตามหลักทางการศึกษาที่จะเป็นแนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร หรือจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จัดให้มีสิ่งที่จำเป็นขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรได้ครบถ้วน การจัดการศึกษาของโรงเรียนจะเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไม่ใช่เรียนรู้แต่หนังสือ แต่จะเป็นการพัฒนาคนให้เป็นคนสมบูรณ์ตามระดับของหลักสูตร ในหลักสูตรจะแสดงถึงองค์ประกอบของหลักสูตรเป็นพื้นฐานในการสะท้อนคนให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ตามขอบเขตของหลักสูตร และเป็นคนที่สมบูรณ์ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และความสามารถในการดำรงชีวิตที่เหมาะสม โดยจะสะท้อนในเรื่องสำคัญ ๆ ของหลักสูตร คือ เรื่องความรู้ เรื่องทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร

เยาวภา ประคองศิลป์. (2538–2539, ตุลาคม–มกราคม). ครูสังคมศึกษาควรให้ความสนใจกับ

หลักสูตรท้องถิ่นเพียงใด. วารสารศึกษาศาสตร์. 18 : 23–28.

บทความนี้กล่าวถึง สภาพสังคมไทยในปัจจุบันกับบทบาทของครูและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในวิชาสังคมศึกษาโดยได้เสนอแนะเกี่ยวกับการเป็นครูสังคมต้องปรับเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับวัยผู้เรียน จัดกิจกรรมให้เด็กได้มีส่วนร่วมมากที่สุดใช้อุปกรณ์ในการสอนทุกรายชั่วโมง ควรวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และต้องทำตนเป็นตัวอย่างทันต่อเหตุการณ์เสมอ ต้องรู้จักนำเหตุการณ์มาเชื่อมโยงให้เข้ากับเหตุการณ์ในปัจจุบันได้ และเป็นคนที่อ่านมาก รู้มากในทางที่ดี การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในวิชาสังคมศึกษานั้นมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับหลักสูตร และส่งเสริมให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรในระดับประถม ใช้สื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจัดเนื้อหาวิชาที่สนองความต้องการของผู้เรียนในท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายส่งเสริมการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น วิชาบังคับเป็นแกนกลางจะเน้นการปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับท้องถิ่น จัดทำสื่อการเรียนการสอนแต่ละรายวิชาเองตามสภาพท้องถิ่นและจัดทำคำอธิบายรายวิชาที่ไม่ต้องเป็นเนื้อหา วิชาเลือกเสรีจะ

เน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความสนใจหรือความถนัดเฉพาะด้าน ตามรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ. (2539, กุมภาพันธ์). การบริหารหลักสูตรหัวใจของการบริหารงานวิชาการ. วารสารการศึกษา. 19 (5) : 2-11 .

บทความนี้กล่าวถึง การบริหารหลักสูตรซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารงาน เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อเป็นเครื่องกำกับการดำเนินงาน และใช้ตรวจสอบผลการดำเนินงาน ถ้าพูดถึงการสอนต้องจัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองหลักการและจุดหมาย ของหลักสูตร เด็กส่วนใหญ่จะมีความรู้พื้นฐานตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผู้บริหารจะต้องทำความเข้าใจถึงขอบข่ายของหลักสูตรในโรงเรียน ด้านวิชาการ กิจกรรมนักเรียนและบุคลากร ซึ่งจะเน้นบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเข้าใจเรื่องหลักสูตร และมีความเข้าใจงานในด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การบริหารการศึกษาต้องพิจารณาว่าส่วนใดควรบริหารแบบใด ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ นั้นเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียนทุกโรงเรียนและเป็นส่วนสำคัญในการจัดระบบงานในส่วนต่างๆ ของโรงเรียนอีกด้วย

กมล สดประเสริฐ. (2540, มกราคม-มีนาคม). การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผล : ความคาดหวังของโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กระทรวงศึกษาธิการ. วารสารโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. (2) : 19-23 .

บทความนี้กล่าวถึง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผล ขยายโอกาสทางการศึกษาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาอาชีวศึกษาในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาจะได้รับการบริการที่ดีขึ้นโดยจะเริ่มตั้งแต่การพัฒนาการศึกษา การปรับหลักสูตรด้านเนื้อหาวิชา จุดประสงค์ด้านการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน โดยเฉพาะการปรับหลักสูตรต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน โดยให้คั่นคว้าในเรื่องที่สนใจเอง มีการปฏิบัติจากประสบการณ์จริงเก็บข้อมูลมาบูรณาการกับวิชาอื่นๆ เรียกว่าการสอนแบบสหวิทยาการ

การปรับการเรียนการสอนต้องมีการสอนที่หลากหลาย โดยต้องเรียนรู้ด้วยตนเองหรือเป็นทีม คั่นคว้า บันทึก และรายงาน ส่วนการประเมินผลของนักเรียน ครูจะต้องลดข้อสอบแบบเลือกตอบให้น้อยลง เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความคิดให้มากที่สุดหรือไม่ก็ใช้วิธีการเก็บผลงานเข้าแฟ้มเพื่อให้เด็กสามารถประเมินผลงานของตนเองในการคัดเลือกก่อนจะให้ครูประเมิน เป็นการส่งเสริมให้เด็กรู้จักประเมินตนเองและผลงานของตนเอง

สมฤทธิ์ คักดีเรื่องฤทธิ์. (2540, มิถุนายน). ครูผู้สอนกับการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน. วารสารครูเชียงราย. 33 (180) : 4-6.

บทความนี้กล่าวถึง นวัตกรรมหลักสูตรการสอนที่สำคัญ คือ กระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษา ต้องมีความชัดเจนในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดภารกิจ และกำหนดหลักการและเป้าหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับการออกแบบกิจกรรม และการประเมินผล แนวคิดและทิศทางการจัดการศึกษา รวมถึงสร้างจิตสำนึกให้บัณฑิตตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษา เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร และดูแลหลักสูตรให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ในท้องถิ่น รวมทั้งการประกันคุณภาพในผลผลิตที่มีคุณภาพ นวัตกรรมการออกแบบหลักสูตรการสอน มีบทบาทสำคัญต่อการออกแบบหลักสูตรและระบบการสอน เสริมสร้างพัฒนาผู้เรียนเป็นบุคคลใฝ่รู้ สิ่งที่ยาก เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้สอน เน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน ให้เจริญเต็มที่ ในลักษณะที่แตกต่าง เพื่อประกันคุณภาพตามความคาดหวังของสังคมและเป็นสิ่งเพิ่มพลังการเรียนรู้ในสังคมสารสนเทศ รวมถึงบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศต่อการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้เร็วขึ้น มีความสนุกและสนใจในการเรียนรู้เพื่อผลผลิตที่มีคุณภาพให้เป็นคนที่ เก่ง ดี มีความสุข

ดำริ บุญชู. (2541, มกราคม). การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อการจัดทำแฟ้มสะสมงานนักเรียน.

วารสารวิชาการ. 1 (1) : 63-69 .

บทความนี้กล่าวถึงการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อการจัดทำแฟ้มสะสมงานนักเรียนว่า ปัจจุบันนี้ นักการศึกษาพยายามที่จะนำแนวคิดใหม่ด้านการจัดผลประเมินมาใช้ เพราะเป็นวิธีการประเมินผลที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ได้มาซึ่งผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของนักเรียน นั่นคือ การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เป็นนวัตกรรมที่สำคัญประเภทหนึ่งของการจัดผลประเมินผลทั้งในและนอกห้องเรียนหรือสถานที่อื่น ๆ นอกห้องเรียนโดยครูไม่ได้จัดสถานการณ์ การประเมินทำได้ตลอดเวลาทุกสถานการณ์ มีการใช้ข้อมูลและวิธีการที่หลากหลายในการประเมิน ทั้งนี้การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนการสอนเพื่อกำหนดชิ้นงานที่จะเก็บสะสมไว้ในแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนจึงมีความสำคัญมาก ดังนั้นครูต้องศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์ และกิจกรรมในแต่ละเนื้อหาในบทเรียนที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และทำการจัดทำเครื่องมือประเมินผลตามแนวที่วิเคราะห์ได้ ให้ตรงและครอบคลุมก็จะทำให้ได้ชิ้นงานที่ถูกต้อง ทำให้นักเรียนเก็บสะสมชิ้นงานได้ตรงกับความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน จากนั้นก่อนทำการสอนครูต้องแจ้งให้นักเรียนทราบถึงวิธีการเรียนการสอน รวมทั้งเกณฑ์การประเมินผลว่าจะต้องปฏิบัติกิจกรรมอะไรบ้าง และต้องมีความรู้ความสามารถในระดับใดจึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน เป็นต้น

ภาสกร วงศ์ปิ่น. (2541, กุมภาพันธ์). การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน.

วารสารครูเชียงราย. 34 (188) : 27-30 .

บทความนี้กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเพราะงานด้านหลักสูตรนับว่าเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน โดยมีหลักสูตรเป็นกรอบกำหนดการเรียนการสอน หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน การบริหารหลักสูตร ก็คือ การร่วมกันดำเนินงานเพื่อให้เด็กหรือเยาวชนมีความรู้ ทักษะ หรือเจตคติในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น บทบาทของผู้บริหารหลักสูตรด้านวิชาการ ควรจะเป็นดังนี้ เช่น ผู้บริหารจะต้องศึกษาหลักสูตร แผนการสอน และผู้บริหารต้องสอนเป็น ถึงจะนิเทศการสอนได้ ผู้บริหารต้องให้กำลังใจแก่ครู และจัดหาอุปกรณ์การสอนรวมถึงเอกสารและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยความสะดวกสบายต่อการสอน รวมไปถึงจะต้องมีการประชุมวางแผน ปรับปรุงการเรียนการสอน และดึงบุคลากรหรือองค์กรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน

สมหวัง พันธะลี. (2541, มิถุนายน-สิงหาคม). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง : หัวใจของการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน. วารสารวิทยาสาร. 97 (6-8) : 77-81.

บทความนี้กล่าวถึง นโยบายในการปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันปฏิรูปการเรียนการสอนและหลักสูตรได้สำเร็จ โดยผู้บริหารและครูผู้สอนต้องจัดการศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจะต้องมีความเชื่อมั่นในความสามารถของแต่ละบุคคล และเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกวิธีการที่จะเรียนเอง ให้เกียรติความรู้สึกและความคิดเห็นของเด็ก ในขณะเดียวกันก็ต้องกระตุ้นให้กำลังใจ ช่วยเหลือ และร่วมคิดเป็นเพื่อนกับเด็ก โดยได้เสนอลักษณะของครูที่ดีไว้ 6 ประการ คือ มีความรู้ดี ไวต่อความรู้สึกผู้เรียน เชื่อว่าทุกคนเรียนรู้ได้ มีความคิดความรู้สึกกับตัวเองและผู้อื่นในทางที่ดี เชื่อว่าเด็กทุกคนทำดีที่สุด และรู้จักนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังต้องปรับพฤติกรรมของตนเองให้อยู่ในอารมณ์ที่เยือกเย็น ให้เด็กได้แสดงออกในด้านความคิดให้มากขึ้น ไม่ปิดกั้นความคิดของเด็ก หรือที่เรียกว่า การสอนวิธีการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิตไม่ใช่อการสอนความรู้

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542, มกราคม). การทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้.

วารสารวิชาการ. 2(1) : 43-44 .

บทความนี้กล่าวถึง การทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการกระจายอำนาจในทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมและระดมกำลัง เพื่อสร้างเครือข่ายในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์การทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ คือ จะต้องมีการพัฒนาบุคลากร พัฒนาโรงเรียนต้นแบบ พัฒนาวิชาชีพมีศูนย์วิชาการ มีการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรมีความรู้ สามารถทำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งทำให้ผู้ปกครอง ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องได้เกิดความเข้าใจให้ถูกต้อง ประสานความร่วมมือโดยเป็นอย่างดี จัดให้มีการระบบนิเทศ และการประกันคุณภาพเพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

สุชาติ วงศ์สุวรรณ. (2542, พฤษภาคม). การปฏิรูปโครงการอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษา

ตอนปลายและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วารสารวิชาการ. 2 (5) .70-72 .

บทความนี้กล่าวถึง แนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งหวังให้ผู้จบการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพทุกคนในอนาคตเป็นผู้ที่มีทักษะในงานอาชีพและความสามารถในการจัดการ เห็นคุณค่าและความจำเป็นของการประกอบอาชีพ และสามารถพึ่งตนเองได้ สอดคล้องกับแนวพระราชดำริและแนวทางการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ออกคำสั่ง ให้กระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติโครงการอาชีพพร้อมทั้งแนวทางการปฏิบัติโครงการอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติโครงการอาชีพอย่างน้อย 1 โครงการก่อนจบหลักสูตร โดยจะใช้กับผู้ที่เริ่มเข้าเรียนตามหลักสูตรดังกล่าวเป็นปีแรกในปีการศึกษา 2542 เป็นต้นไป

จำรูญ เรืองขจร. (2543, กุมภาพันธ์). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม.

วารสารวิชาการ. 3(2) : 35-37.

บทความนี้กล่าวถึงการพัฒนาการเรียนการสอนในรูปแบบการมีส่วนร่วมได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนแบบซินดีเคต (Syndicate) การสอนแบบสเตด (STAD) การพัฒนารูปแบบของหลักสูตรเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่พัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะ และเจตคติ และการจัดกิจกรรมที่สร้างอยู่พื้นฐานของหลักการ กระบวนการกลุ่ม โดยอาศัยกลุ่มสัมพันธ์ให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ มีการโต้ตอบ มีการซักถามร่วมปฏิบัติงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายมีครูเป็นผู้แนะนำ เพื่อให้สามารถทำกิจกรรมร่วมกัน อันจะนำไปสู่การร่วมคิดร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมเรียนรู้ จนกลายเป็นความคิดรวบยอดและสามารถประยุกต์การเรียนรู้ที่ได้มาเป็นแนวทางปฏิบัติของตนเอง เสริมสร้างพัฒนาพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2543, กุมภาพันธ์). หลักสูตรและการสอนในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการ.
3(2) : 53–54.

บทความนี้กล่าวถึง หลักสูตรและการสอนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาให้นักเรียนให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นประชากรในสังคมท้องถิ่นและสังคมโลกที่มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง หลักสูตรควรจะมุ่งพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้านบุคคล ชุมชน ท้องถิ่น และระดับโลก โดยมีเทคโนโลยี เครือข่าย คอมพิวเตอร์ไวคอยช่วยเหลือเป็นสื่อในการเรียนการสอนทั้งครูและนักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และหลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคล ในด้านเป้าหมาย เนื้อหา วิธีการสอน และตารางเรียน เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพอย่างสูงสุด

บุญเรือง ขจรศิลป์. (2543, พฤษภาคม–สิงหาคม). เกณฑ์การประเมิน. วารสารศึกษาศาสตร์
ปริทัศน์. 15 (2) : 75–83.

บทความนี้กล่าวถึง เกณฑ์การประเมินในการให้คะแนนซึ่งสามารถที่จะแยกแยะระดับต่างๆ ของความสำเร็จในการเรียนหรือการปฏิบัติของนักเรียนได้อย่างชัดเจนจากดีมากไปจนถึงต้องปรับปรุงแก้ไข ส่วนการกำหนดเกณฑ์การประเมินนั้น ผู้สอนและนักเรียนควรที่จะกำหนดเกณฑ์การประเมินด้วยกัน ซึ่งควรจะต้องทำให้เสร็จก่อนที่จะได้ลงมือปฏิบัติงานชิ้นนั้น เกณฑ์การประเมินนั้นนอกจากจะใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินแล้ว ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสอนอีกด้วย เพราะเปรียบเสมือนเป้าหมายในการเรียนที่นักเรียนจะต้องทราบ อย่างไรก็ตามในการประเมิน การปฏิบัติต้องการให้นักเรียนได้แสดงออกในพฤติกรรมที่หลากหลาย และในแต่ละพฤติกรรมมีระบบการให้คะแนนต่างกัน ดังนั้น ผู้ประเมินควรกำหนดระบบและรวบรวมคะแนนจากระบบต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการประเมินผลนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ และตรงกับความสามารถของนักเรียนอย่างชัดเจน

ไพศาล หวังพานิช. (2543, พฤษภาคม – สิงหาคม). การพัฒนาการใช้และการประเมินหลักสูตร.
วารสารการวัดผลการศึกษา. 22 (64) : 13 – 22.

บทความนี้กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการกำหนดคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยข้อมูลและเกณฑ์การตัดสิน ในการประเมินสิ่งใดก็ตามประกอบด้วย ความต้องการในการประเมินวัตถุประสงค์ที่จะประเมิน ตัวบ่งชี้สิ่งที่วัด เกณฑ์ ข้อมูลและการตัดสิน เพื่อตรวจสอบคุณค่าของหลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจสรุปเกี่ยวกับหลักสูตร และความสำคัญของประเมินหลักสูตรเป็นกิจกรรมการสร้างและการพัฒนาหลักสูตรจะช่วยให้ได้คุณภาพของหลักสูตรในภาพรวม ซึ่งจะประกอบด้วย เนื้อหา จุดมุ่งหมาย การบริหารหลักสูตรและการใช้หลักสูตรอันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาแก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมต่อไป ซึ่งจะแก้ไขเป็น 3 ประเภทคือ แบ่งตามระดับของหลักสูตร แบ่งตามวัตถุประสงค์ในการประเมิน แบ่งตามระยะเวลา ในการประเมินจะมีรูปแบบของการประเมิน

เป็นหลัก เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินตามจุดประสงค์ ประเมินแบบตัดสินใจ แบบเน้นองค์ประกอบ ซึ่งมีวิธีการประเมิน โดยยึดความถูกต้อง ความเชื่อถือ และความยุติธรรม

ศักดิ์บัณฑิต จันทรคณา. (2543, กรกฎาคม-กันยายน). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรระบบนิเวศในนาข้าวและพืชผักสำหรับโรงเรียน. วารสารครูเชียงราย. 37 (217-219) : 9-11.

บทความนี้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับ ระบบนิเวศในนาข้าวและพืชผักของโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบนิเวศของนาข้าวและแปลงผัก รวมไปถึงการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และการใช้สารเคมีโดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ห้องเรียนธรรมชาติ ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เด็กสนใจมากกว่าการฟัง และเน้นห้องเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างแท้จริง หลักสูตรการเรียนการสอนจะผสมผสานทางด้านสิ่งแวดล้อม เทคนิคการเกษตรและความจำเป็นในการดำรงชีวิต วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ และการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการทำกิจกรรม คิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา ตัดสินใจอย่างมีระบบ จุดประสงค์ของหลักสูตรนี้ก็เพื่อให้ผู้เรียน ได้รู้ถึงองค์ประกอบของระบบนิเวศ การเปรียบเทียบผลดีผลเสียของการใช้สารเคมีในแปลงผักและนาข้าว รวมไปถึงการกำหนดแนวทางในการกำจัดทำลายศัตรูพืชต่าง ๆ ได้อย่างมีระบบ

สุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ. (2543, กันยายน). การสร้างและสอนหลักสูตรท้องถิ่นหมวดวิชาอะไรเอ่ย. สานปฏิรูป. 3 (30) : 78 - 83.

บทความนี้กล่าวถึง การสร้างและการสอนหลักสูตรท้องถิ่นในยุคปฏิรูปการศึกษาโดยสอนให้เด็กได้นำความรู้จากท้องถิ่นเกี่ยวกับอาชีพมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กสนุกสนานกับการเรียน ไม่เบื่อหน่ายกับตำรา นอกจากความรู้เกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่นแล้ว สามารถนำวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ มาประยุกต์ให้เข้ากับการเรียนการสอนในท้องถิ่นได้ และอาจนำปัญหาต่าง ๆ ในการเรียนมาเป็นประเด็นปัญหาให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น การศึกษาในปัจจุบันเน้นการเรียนเพื่อหาคะแนนมากกว่าที่จะหาความรู้ เด็กจึงเก่งแต่เพียงทฤษฎีแต่ทางปฏิบัติยังไม่ดีเท่าที่ควร ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการสอนใหม่ รวมไปถึงการออกข้อสอบที่ครูควรเน้นการสอนให้เด็กมีความเข้าใจมากกว่าการท่องจำ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการแบ่งแยกกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกไม่เป็นธรรมชาติแก่ตนเองและท้อแท้ในการเรียน

เนตร. (2544, มกราคม). หลักสูตรที่สร้างโดยผู้เรียน. วารสารการศึกษา. กรุงเทพฯ, 24(4) : 16–21.

บทความนี้กล่าวถึง หลักสูตรที่ผู้เรียนร่วมสร้างขึ้น โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ตามความสนใจ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและเป็นผู้ร่วมเรียน การเรียนรู้จะแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ครูจะวางแผนการเรียนรู้กับเด็ก โดยร่วมกันออกแบบวิธีการเรียนรู้ ตามหัวข้อที่ได้เลือกสรร จัดหา ตำรา ข้อมูล ความรู้ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมถึงการประเมินการเรียนรู้กับตัวเด็ก นอกจากนี้ยังเสนอวิธีการสอนตามแนว Constructivism โดยเปิดรับความหลากหลายของผลที่ได้จากการเรียนรู้ และอาศัยครูผู้สอนมากกว่าการชี้นำจากส่วนกลาง ข้อควรคำนึงในการสร้างหลักสูตรของครูร่วมกับผู้เรียนคือ ต้องได้รับความสนับสนุนจากคณะผู้บริหารและผู้ปกครอง อาศัยทรัพยากรสื่อการสอนจากห้องสมุด ไม่พึ่งคู่มือการสอนที่ตายตัว เน้นการแสดงผลงานแลกเปลี่ยนความรู้ การพัฒนา การประเมินผล จากนักเรียนโดยดูจากหลายๆ สิ่ง มีการยอมรับถึงสภาพห้องเรียนที่ต้อง สับสว่นววยจากการถกเถียง อภิปรายของเด็ก มีการประมวลข้อมูลการเรียนรู้และความสนใจเรื่องราวที่เขาสนใจศึกษา สิ่งเหล่านี้จะนำมาซึ่ง การสร้างหลักสูตรด้วยตัวของเขาเอง

กรมวิชาการ. (2544, กรกฎาคม). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน : หลักสูตรของมวชน.

ข่าววิชาการ. 1(3) : 1-4.

บทความนี้กล่าวถึง การจัดการศึกษาตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และมาตรา 27(2) ให้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางในส่วนนี้เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ กรมวิชาการจัดทำหลักสูตร การเรียนรู้ระดับชาติ เพื่อเป็นเอกภาพของชาติออกมาในรูปของมาตรฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะประกอบไปด้วยสาระ (Strand) และมาตรฐาน (Performance Standard) เฉพาะสาระการเรียนรู้บังคับ ซึ่งโรงเรียนจะต้องนำไปเป็นหลักในการจัดทำ หลักสูตรของสถานศึกษา ซึ่งเป็นความรู้ในระดับท้องถิ่น มีความหลากหลายเชื่อมโยงสู่เอกภาพ เป็น หลักสูตรการศึกษา เพื่อมวชนส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้สอดคล้องกับชีวิต มีมาตรฐาน การเรียนรู้เป็นตัวกำหนดคุณภาพผู้เรียนพร้อมทั้งมีจุดมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่ดีงามใน การดำเนินชีวิต รู้จักคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ มีเหตุผล มีสุขภาพ บุคลิกภาพที่ดี มีความภูมิใจในความเป็นไทย รักท้องถิ่น ประเทศชาติ พร้อมทั้งจะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาท และหน้าที่ของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี

กรมวิชาการ. (2544, ตุลาคม). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. ข้าราชการ.

1(10) : 1-6.

บทความนี้กล่าวถึง หลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเป็นนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติมุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อประชาชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

กรมวิชาการ. (2544, พฤศจิกายน). หลักสูตรท้องถิ่น. สารปฏิรูป. 4 (44) : 26-28.

บทความนี้กล่าวถึง หลักสูตรท้องถิ่นที่สถานศึกษาได้นำไปใช้ในสถานศึกษา และรูปแบบของหลักสูตรท้องถิ่น ที่จะต้องบูรณาการจากวิถีการดำเนินชีวิต ซึ่งอาจยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นหลักหรือจัดทำขึ้นใหม่ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบยั่งยืนให้กับชุมชน หลักสูตรท้องถิ่นตามแนวคิดนี้คือ หลักสูตรท้องถิ่นที่อิงหลักสูตรแกนกลางเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นเองภายในขอบเขตของโรงเรียนโดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนท้องถิ่น มีขั้นตอนการทำหลักสูตรท้องถิ่น ดังนี้

1. จัดตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำหลักสูตร	7. กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล
2. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	8. จัดทำเอกสารหลักสูตร
3. กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร	9. ตรวจสอบคุณภาพและการทดลองใช้หลักสูตร
4. กำหนดเนื้อหา	10. เสนอขออนุมัติใช้หลักสูตร
5. กำหนดกิจกรรม	11. นำหลักสูตรไปใช้
6. กำหนดคาบเวลาเรียน	12. ประเมินผลหลักสูตร

เกียรติศักดิ์ ชินวงศ์. (2544, พฤศจิกายน). การสอนตามแนวคิดวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี-สังคม (STS) โดยใช้ห้องเรียนธรรมชาติ. วารสารวิชาการ. 4(11) : 13-27.

บทความนี้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ สังคมเป็นกิจกรรมที่ใช้ประเด็นปัญหาสังคม หรือสิ่งที่นักเรียนสนใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นตัวนำเข้าสู่บทเรียนบรรยากาศการเรียนรู้เป็นบรรยากาศที่นักเรียนเป็นศูนย์กลางและเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด STS สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาตามที่ระบุไว้ในหมวดที่ 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 STS จึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งครูสามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมในยุครัฐูปการ ศึกษาของประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพครูให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

การสอนวิทยาศาสตร์ ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสังคม จะช่วยพัฒนาผู้เรียน ด้านความคิดรวบยอด ทักษะ การนำไปใช้ ความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์เพิ่มสูงขึ้น กว่าการสอนด้วยวิธีการแบบเดิม การสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสังคม ทำให้นักเรียนสนุกสนานตื่นเต้นกับการเรียนวิทยาศาสตร์ และเป็นธรรมชาติ เด็กส่วนมากจะมีการ เสนอวิธีการหาคำตอบในเรื่องที่ศึกษาได้มากมายหลายวิธี และทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก สามารถ อธิบายโต้แย้งประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง และมีความกระตือรือร้นสูง เป็นผู้ตระหนักและสนใจ เลือกอาชีพที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ และความคิดสร้างสรรค์ที่ดี มีความสนใจ เกิดแรงจูงใจขณะที่เรียน ทำให้ผู้เรียนตระหนักต่อประเด็น สิ่งแวดล้อมและทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ความคิดรวบยอดและหลักการ เจตคติในทางบวก และพัฒนา เจตคติในทางบวกต่อวิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้มโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ใน สถานการณ์ใหม่ได้ การสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคิด STS จึงเป็นอีกทางหนึ่งในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามแผน พัฒนาการศึกษา

กรมวิชาการ. (2544, ธันวาคม). การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ข่าววิชาการ. 1(4) : 6-7.

บทความนี้กล่าวถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กำหนด แนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน นอกจากจะมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้าง สรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้ว ยังมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์โดยการปลูกฝังให้ ผู้เรียน เห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระการ เรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนซึ่งได้หลายลักษณะ เช่น การบูรณาการแบบผู้สอน

คนเดียว การบูรณาการแบบคู่ขนาน การบูรณาการแบบสหวิทยาการ การบูรณาการแบบโครงการ และแนวทางการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นมีดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 การจัดการเรียนรู้ต้องสนองต่อความสนใจของผู้เรียนโดยคำนึงถึงจิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาการเรียนรู้ทั้งนี้ในแต่ละคาบเวลาเรียนนั้นไม่ควรใช้เวลาเกินความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาต้องการจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกกลุ่มสาระในลักษณะบูรณาการที่มีภาษาไทย และคณิตศาสตร์เป็นหลัก เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีความสนุกสนาน ได้ปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ ทักษะพื้นฐานการติดต่อสื่อสารในการคิดคำนวณการคิดวิเคราะห์ และพัฒนาลักษณะนิสัยและสุนทรียภาพ

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 การจัดการเรียนรู้มีลักษณะคล้ายกับช่วงชั้นที่ 1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจ มุ่งเน้นทักษะเป็นกลุ่มเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิด การค้นคว้า แสวงหาความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง แล้วนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีหลักการ ทฤษฎีการจัดแยกเฉพาะ และควรเน้นการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมากขึ้น เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด ความเข้าใจ และรู้จักตนเองในด้านความสามารถ ความถนัด เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ สถานศึกษาต้องจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เหมาะสม

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 การจัดการเรียนรู้เน้นเข้าสู่เฉพาะทางมากขึ้น มุ่งเน้นความสามารถ ความคิดระดับสูง ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน ในด้านอาชีพ การศึกษา เฉพาะทาง ตลอดจนการศึกษาต่อ

สำหรับการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ยืดหยุ่นวิธีการจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมกับผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการของท้องถิ่น

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2545, มกราคม). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา. *สานปฏิรูป*. 4(46) : 54-56.

บทความนี้กล่าวถึง การบริหารหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในทุก ๆ ด้าน จึงนับว่าเป็นโอกาสในการจัดการเรียนรู้อย่างแท้จริงให้กับเด็กและเยาวชนไทยตามแนวคิดของการบริหารหลักสูตรที่สำคัญ 9 ประการคือ

1. การวางแผนหลักสูตร
2. การจัดระบบข้อมูลโรงเรียน
3. เอกสารหลักสูตร
4. คณาจารย์มีคุณภาพ
5. ผู้เรียนมีความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานและคุณธรรม
6. มีทรัพยากรสนับสนุนที่ดีและเพียงพอ
7. ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาดีและมีประสิทธิภาพ
8. มีบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้
9. มีระบบการติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนสู่การเปลี่ยนแปลงที่ประสบผลสำเร็จ คือ การพัฒนาและการเรียนรู้บุคลากรมีความรู้ความสามารถพัฒนาวิสัยทัศน์ กลยุทธ์เพื่อไปสู่การบรรลุเป้าหมาย สื่อสารวิสัยทัศน์ทั้งองค์กร และการมอบอำนาจเพื่อเปลี่ยนระบบและวางโครงสร้างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคปฏิรูปจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาการศึกษา คืองานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารวิชาการ

สุภรณ์ สภาพงศ์. (2545, มกราคม). หลักสูตรใหม่นักเรียนจะเรียนรู้อย่างมีความสุข

แต่มีเงื่อนไขความสำเร็จ. วารสารวิชาการ. 5(1) : 19-21.

บทความนี้กล่าวถึง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นหลักสูตรเชิงกลยุทธ์ที่มุ่งแก้ปัญหาของชาติและผลักดันให้ประเทศเข้าสู่สังคมความรู้ (Knowledge-based society) ดังนี้ มุ่งให้หลักสูตรใหม่เป็นหลักสูตรที่เอาไปใช้แล้วจะสามารถสะท้อนสภาพความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา และท้องถิ่น มุ่งยกระดับความถดถอยทางวิชาการของประเทศ การจัดหลักสูตรใหม่จะพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ผลักดันให้ประเทศมีศักยภาพที่จะเป็นผู้นำในด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีในภูมิภาค โดยในเบื้องต้นจะให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อให้เป็นพื้นฐานการคิดและการสื่อสาร มุ่งสร้างพื้นฐานในการคิดของคนไทย มุ่งสร้างพื้นฐานภาษาต่างประเทศให้เพียงพอในการติดต่อสื่อสาร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะเอื้อให้โรงเรียนสามารถพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของชุมชนและโรงเรียน โรงเรียนสามารถบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะทำความงดงามของสถานศึกษา โดยมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นตัวกำหนดคุณภาพการเรียนรู้ และเป็นเครื่องมือส่งเสริม กำกับดูแลให้โรงเรียนสามารถพัฒนาไปสู่จุดสูงสุด โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนจะสามารถพัฒนาหลักสูตรและมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพการศึกษาได้นั้น คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการใช้หลักสูตรใหม่ คือจะต้องเป็นผู้นำยุคใหม่ที่มีความเป็นประชาธิปไตย บริหารโดยระบบคุณภาพ เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมกันคิด ทำ และรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกับครูอย่างใกล้ชิดเพื่อเตรียมสอนเป็นทีม เป็นผู้นำในการพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน ชุมชน ทั้งในแง่สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาโรงเรียน แผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียน ใช้ความรักความเมตตาเป็นคุณธรรมหลักในการทำงาน

กรมวิชาการ. (2545, กุมภาพันธ์). การพัฒนาหลักสูตรพระพุทธศาสนา. *ข่าววิชาการ*. 1(18) : 4-5.

บทความนี้กล่าวถึง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรพระพุทธศาสนามีแนวทางการพัฒนาหลักสูตรพระพุทธศาสนา ดังนี้ 1. การจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรพระพุทธศาสนา 2. การถวายเป็นความรู้แก่พระสงฆ์และการอบรมครูผู้สอน 3. ระยะเวลาในการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรพระพุทธศาสนา

สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เพื่อทำหน้าที่จัดสาระการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี จัดทำคู่มือ จัดอบรมครูสอน และแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1. สาระหลักสูตรพระพุทธศาสนา ต้องคำนึงถึงว่าเด็กจะรับอะไรได้ตามวุฒิภาวะมากกว่า สถานศึกษาจะจัดอะไรให้เด็ก เพราะที่ผ่านมาเนื้อหาเยอะและเป็นการเรียนเพื่อรู้ มากกว่าการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง
2. โรงเรียนควรมีอนุศาสนาจารย์ เพื่อเป็นแบบอย่าง ตัวอย่างคนดี มีศีลธรรม เป็นแม่แบบ ซึ่งถ้าผนวกภารกิจแนะแนวการเป็นนักจิตวิทยาแล้ว ช่วยแก้ปัญหาสังคมได้มาก
3. การสอบ การวัดผล ต้องให้ความสำคัญกับการคิดวิเคราะห์ วิชาย่อความ เรียงความ ควรจะนำมาฝึกทักษะ
4. การทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนามีความหนักใจอยู่ 4 เรื่อง ได้แก่ จุดมุ่งหมาย กรอบโครงสร้าง การจัดลำดับเนื้อหา และกิจกรรมต่อเนื่องทั้งนี้ต้องตระหนักว่าศาสนาอยู่ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังนั้นต้องเน้นการบูรณาการและให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปในทางเดียวกันไม่ฝืดเพี้ยนกับพระธรรมวินัย
5. เป้าหมายการจัดทำสาระหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเก่ง ดี มีความสุข การจัดการเรียนการสอนต้องบูรณาการเนื้อหาไม่ควรมากนัก แต่ให้เน้นกิจกรรม ความสำคัญอยู่ที่ครูต้องรู้จริง เพื่อไปจัดกิจกรรมให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้

วิเชียร ภูสุวรรณ. (2545, มิถุนายน). การใช้ ICT ยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิบัติการเรียนรู้.

วารสารวิชาการ. 5 (6) : 63-66.

บทความนี้กล่าวถึง ICT ยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามแนวของหลักสูตรแบบรายวิชาและกลุ่มวิชา เพื่อสนองความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น เป็นการจัดการสอนแนวใหม่ ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ในกลุ่มวิชามบูรณาการในรูปแบบขององค์รวม จึงต้องเพิ่มเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา เข้ามาในโครงสร้างของหลักสูตรที่จะเอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้จึงมี 3 มิติคือ

1. มิติรายวิชาและกลุ่มวิชา (Subject – Based Curriculum – SBC)
2. มิติผสมผสานความรู้ (Integrated Curriculum – IC)

3. มิติการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา (Information and Communication Technology – ICT)

การปฏิรูปการเรียนรู้ที่ใช้ ICT เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนแนวใหม่ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะประสบผลสำเร็จต่อเมื่อมีการปรับกรอบแนวความคิด เกี่ยวกับการจัดการใช้หลักสูตรแบบมิติเดียวที่เป็นรายวิชา และจัดกลุ่มวิชา ทั้งเป็นการเรียนรู้สาระของรายวิชากับการเรียนรู้แบบบูรณาการ ที่สอดคล้องกับชีวิตของเด็กและชุมชน โดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) เป็นเครือข่ายในการเรียนรู้ให้มีมาตรฐานการเรียนรู้ทั้งสามมิติและมีการวัดผลและประเมินผล

หลักสูตรสถานศึกษาไม่มีมาตรฐานจริงหรือไม่. (2545, 3 กรกฎาคม). เดลินิวส์. หน้า 12.

บทความนี้กล่าวถึง หลักสูตรสถานศึกษาไม่มีมาตรฐานจริงหรือไม่ ในการจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา ชั่วโมงการสอน แนวการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อ การวัดประเมินผล ในการจัดการเรียนการสอนนี้จะต้องคำนึงถึงสภาพความเป็นอยู่ ความต้องการของท้องถิ่น และชุมชนซึ่งทำให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งเป็นเรื่องใหม่ที่ผู้ปกครองกังวลว่าบุตรหลานจะเรียนรู้ไม่เต็มที่ และไม่ได้มาตรฐาน ปัญหาความพร้อมของสถานศึกษา วัสดุอุปกรณ์ สื่อ และปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา โดยให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรเอง ผู้ปกครองคิดว่า จะมีผลกระทบกับความรู้ของเด็กกลัวว่าจะไม่มีมาตรฐานจากปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการดำเนินการแก้ไข คือ

1. ให้จัดทำคู่มือและตัวอย่างหลักสูตรสถานศึกษามีการอบรมครูแกนนำ และทดลองการใช้หลักสูตร
2. ให้จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน 8 กลุ่มวิชา เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้ และปรับให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
3. ขอความร่วมมือจากสถานบันอุดมศึกษาทั่วประเทศคอยช่วยเหลือการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รวมถึงการติดตามวัดผลประเมินผล
4. ดันสังกัดให้แนวการปฏิบัติและความร่วมมือการจัดทำหลักสูตร
5. ให้มีการประกันคุณภาพภายในและภายนอก
6. ให้สถานศึกษาเลือกใช้หนังสือที่มีอยู่ได้ และควรยึดจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกันได้

สถานศึกษาสามารถให้ผู้มีความรู้ในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสนับสนุนช่วยเหลือในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อปวงชนอย่างแท้จริง

สามัญฯ อุดรดิตถ์รูกหลักสูตรท้องถิ่น. (2545, 18 กรกฎาคม). มติชน. หน้า 21.

บทความนี้กล่าวถึง กรมสามัญฯ อุดรดิตถ์รูกหลักสูตรท้องถิ่น ได้มีการจัดทำหลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในท้องถิ่น โดยให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันจัดทำขึ้นมาใช้ในท้องถิ่นของตนเอง และในชุมชน ผู้ปกครองในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร โดยยึดความถนัดของผู้เรียนเป็นหลักที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนนั้น ๆ โรงเรียนที่จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน คือ โรงเรียนอุดรดิตถ์วิทยา ได้มีการทำหลักสูตรแบบยืดอาชีพอของท้องถิ่นควบคู่ กับการสร้างคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งได้รับความร่วมมือจากชุมชนมาก พร้อมทั้งมีวิทยากรจากท้องถิ่นมาช่วยสร้างหลักสูตรสามารถนำไปใช้และประเมินผลของหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรโดยให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมทำให้ชุมชนมีบทบาทมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถช่วยเหลือตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

จิตภัทร ประสิทธิ์พร. (2545, กันยายน). หลักสูตร 44 มีดีอะไร. วารสารวิชาการ. 5 (9) : 2-4.

บทความนี้กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สามารถจัดทำสาระการเรียนรู้เองทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเป็นรายปีหรือรายภาค ทั้งครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น วัด หน่วยงาน สถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรอย่างแท้จริง และเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้ออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก มีการบูรณาการเรียนรู้ด้วยกลุ่มสาระต่างๆ ใช้กระบวนการทางจิตวิทยา และการแนะแนวในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียนรู้ เนื่องจากได้เรียนตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถ ซึ่งได้รับการพัฒนาในทุกด้านอีกทั้งผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ มาเทียบโอนเป็นผล การเรียนของหลักสูตร สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดเกณฑ์และวิธีการในการวัดและประเมินผลเองเพื่อดูความก้าวหน้าของผู้เรียนซึ่งสามารถตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนได้ในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ให้เป็นครูมืออาชีพ ครูจะต้องใช้ความรู้ความสามารถอย่างหลากหลาย เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การใช้กระบวนการแนะแนวและจิตวิทยา รวมทั้งการบูรณาการคุณธรรม กิจกรรมในการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กรักและเห็นคุณค่าในตนเอง ขัดเกลาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีค่านิยมที่ดีและเหมาะสม มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นการพัฒนาตัวตนของผู้เรียนซึ่งถือเป็นสิ่งต้องพัฒนาควบคู่กับการเรียนรู้อยู่เสมอโดยไม่อาจแยกจากกัน เชื่อว่าถ้าสถานศึกษา ครู อาจารย์ ชุมชนได้ร่วมคิดร่วมทำตามหลักสูตร 44 นี้แล้วก็จะเป็นการสร้างคน สร้างงาน สร้างชาติได้ในที่สุด

มณฑนา วัฒนธนม. (2545, ตุลาคม). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ. 5 (10) : 61-60.

บทความนี้กล่าวถึง แนวการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การปฏิรูปการศึกษากำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่การเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดโอกาสให้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่นตน เรียนรู้สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมในท้องถิ่นตลอดจนสามารถแก้ปัญหาพัฒนาชีวิตตนเอง ครอบครัวและสังคมได้ ความรู้ดังกล่าวอาจมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมไว้ และได้ถ่ายทอดกันมาในแต่ละยุคแต่ละสมัย ท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรได้โดยการปรับ กิจกรรมการเรียนการสอน ปรับรายละเอียดของเนื้อหา การพัฒนาสื่อการเรียน การสอน การจัดเนื้อหาวิชา แต่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของท้องถิ่นครูเป็นผู้มี บทบาทสำคัญในการพัฒนาและประสานสัมพันธ์ และร่วมมือกับชุมชนในท้องถิ่นพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ซึ่งจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อยในสาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาภาษาไทย หรือจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมตามความเหมาะสมตามขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรดังนี้ ศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ เลือกสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน พิจารณามาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่จะทำหลักสูตร กำหนดเนื้อหาและระยะเวลา จัดทำแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสม

แนวการจัดการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งทำให้น่าไปใช้จริง จำเป็นจะต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา และท้องถิ่น และต้องคำนึงถึงหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ อย่างกว้าง ๆ เพื่อให้ท้องถิ่นได้นำไปพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของแต่ละแห่งได้

สำราญ คงชะวัน. (2546, มกราคม – มิถุนายน). การพัฒนาหลักสูตรกับการวิจัย และพัฒนาการศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์. 2(2) : 13 – 20.

บทความนี้กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าระดับใดก็ตาม จะมีขั้นตอนหรือกระบวนการของการทำอยู่แล้ว เพียงแต่บางอย่างอาจจะทำให้ไม่สามารถทราบว่ามีคุณภาพดีจริงหรือไม่ และถ้าดีจริงก็ดูได้จากอะไร แต่ถ้านำแนวคิดการวิจัยและพัฒนาการศึกษามาจับในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรก็จะทำให้มองเห็นในประเด็นดังกล่าวได้ชัดขึ้นด้วยกระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนาการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะของตัวเองและเป็นที่ยอมรับใช้ในการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ไม่ใช่เฉพาะนวัตกรรมทางการศึกษาเท่านั้น ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว ในการพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าระดับใด ส่วนใหญ่ก็จะปฏิบัติเหมือน ๆ กับกระบวนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาเพียงแต่ในบางขั้นตอนอาจจะไม่ได้นำมาใช้ด้วยเหตุปัจจัยบางประการ เช่น ขั้นตอนในการทดลองใช้หลักสูตร อาจจะไม่ได้นำไปปฏิบัติจริง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรหรือขาดงบประมาณในการบริหารจัดการหรืออาจเป็นที่เวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งถ้าเป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา ก็จะไม่ให้

ขาดในชั้นตอนนี้หรือชั้นตอนอื่น ๆ เพราะนั่นหมายถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้น

เทือน ทองแก้ว. (2546, กุมภาพันธ์). หลักสูตรและการสอนในยุคใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏ.

วารสารวิชาการ. 6(2) : 42-47.

บทความนี้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่จำเป็นต้องปฏิบัติ เป็นการแสดงความคิดเห็นตามประสบการณ์ของผู้เรียน การที่สถาบันราชภัฏจะปรับเข้าสู่ระบบมหาวิทยาลัย จะต้องแสดงให้เห็นว่าเมื่อเป็นมหาวิทยาลัยแล้วจะมีอะไรใหม่เพิ่มขึ้นอีกบ้าง อย่างน้อยยุทธศาสตร์แรก ที่เร่งด่วนคือ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน และทำให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ให้ผู้เรียนที่จบไปแล้วมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ มีมาตรฐานผลผลิต มาตรฐานกระบวนการที่เป็นเกณฑ์มาตรฐานเป้าหมายในการพัฒนากลยุทธ์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏมีคุณภาพ คุณภาพจึงเป็นคำตอบสุดท้ายที่ถือว่าเป็นเป้าหมายร่วมกันที่บุคลากรของสถาบันราชภัฏต้องมุ่งไปสู่เป้าหมายนี้ และทำให้สำเร็จด้วยกระบวนการบริหารจัดการ ที่ใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนเป็นตัวนำร่อง พร้อมกลยุทธ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้วยความเป็นกัลยาณมิตร

Firth, Gerald R. and Kimpston, Richard D. (1976). "The Curriculum-A Network of Factors," in *The Curricular Continuum in Perspective*. Itasca : F.E. Peacock Publishers, Inc.

บทความนี้กล่าวถึง หลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการจัดการเรียนการสอน และเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เป็นโครงสร้างที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน หลักสูตรที่สมบูรณ์จะต้องมีรายละเอียดกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระสำคัญๆ และกิจกรรม สามารถตอบคำถามจากข้อมูลต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุง รูปแบบ และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับผู้ที่นำไปใช้ หรือมีปัจจัยที่มีส่วนส่งเสริมรูปแบบการจัดการศึกษา คือ ต้องเข้าใจถึงธรรมชาติของผู้เรียน ต้องคำนึงถึงวัฒนธรรม สภาพของสิ่งแวดล้อม การใช้เทคโนโลยีและสื่อต่างๆ มีทักษะความรู้ ความต้องการของผู้เรียนและต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นหลักสูตรจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นสำหรับใช้ในการกำหนด และวางรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน

Wongsothorn, Achara. (2002, December). *Curriculum Development Research Using Amplified Objective*. RELC Journal of Language Teaching and Research in Southeast Asia. Thailand 33(2) : 85-93.

บทความนี้กล่าวถึง การวิจัยและการพัฒนาหลักสูตร โดยคำนึงถึงตัวผู้เรียน มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการคิด การปฏิบัติ ได้กล่าวถึงด้านสังคม วัฒนธรรม และการติดต่อสื่อสาร โดยมีการร่างหลักสูตรใหม่เพื่อใช้เป็นต้นแบบนำไปใช้ เรียกว่า “หลักสูตร ELT” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเทคนิคการสอนไปใช้ในการเรียนการสอน ลักษณะของการขยายความคิดของผู้เรียนออกเป็นวงกว้างเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ทักษะ ใช้ภาษาการติดต่อสื่อสาร ซึ่งสามารถแยกออกเป็นรายละเอียดย่อยๆ ดังนี้ สาระสำคัญของเนื้อหาที่เรียน การจำลองสถานการณ์ต่างๆ หน้าที่และสถานะของผู้เรียน ตลอดจนความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน นอกจากนี้ยังมีคำอธิบายเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้ง่ายต่อการนำ “หลักสูตร ELT” ไปใช้และง่ายต่อการทำความเข้าใจของครูผู้สอน แต่ละบุคคล แต่ละสังคม และสถานศึกษา โรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่จัดทำขึ้นมาให้มากที่สุด ในส่วนของ การทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้เสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรว่า “หลักสูตรควรจะเน้นที่ทิศทางของการเรียนรู้ในวงกว้าง” โดยเน้นให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิธีการต่างๆ แผนกำหนดการ เทคนิคการสอน มาตรฐาน และการวัดผลประเมินผลของผู้เรียน ซึ่งถ้าหากทำได้ หลักสูตรดังกล่าวจะเป็น “หลักสูตรที่จะเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติ” ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐาน การเรียนรู้ที่เปิดกว้างของผู้เรียน

บทที่ 5

บรรณนิทัศน์ หนังสือและ ตำรา

การศึกษาค้นคว้าเรื่องหลักสูตร ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจาก หนังสือและตำรา จำนวน 26 เล่ม และจัดทำบรรณนิทัศน์ตามขอบเขตของเรื่องที่ศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญ โดยนำเสนอตามลำดับปี พุทธศักราช ดังนี้

วิชัย ดิสสระ. (2535). *การพัฒนาหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ : สุริยาสาสน์.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตรและการสอนโดยนำเสนอหลักการพัฒนาหลักสูตร และการสอนที่สำคัญๆ ไว้ เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องนำไปใช้ให้ตรงตาม จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในรูปแบบการทำกิจกรรมเสนอแนะในลักษณะประเภทของหลักสูตรพื้นฐาน ทางปรัชญา เนื้อหาที่เกี่ยวกับหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และกลวิธีในการเรียนการสอนในรูปแบบ ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการเรียนแบบโมดูล การเรียนโดยใช้ชุดการสอน หรือกระบวนการเรียนเพื่อรู้แจ้ง ซึ่งถือว่าเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตร การเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ซึ่งนอกจากเสนอวิธีการจัดกิจกรรมแล้วยังมีแนวการประเมินหลักสูตรที่เน้นตัว ผู้เรียนเป็นหลัก

ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2537). *นวัตกรรมหลักสูตร และการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง นวัตกรรมหลักสูตร และการเรียนการสอนในรูปแบบกระบวนการสร้าง แนวคิดใหม่ ๆ ในเรื่องของหลักสูตร ซึ่งจะนำไปใช้ในการเรียนการสอน เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้ มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์และเนื้อหาการเรียนการสอนในปัจจุบัน นอกจากนี้ได้นำหลักสูตรมา บูรณาการ การสอนของครู ให้สามารถนำไปใช้ได้จริง การวิเคราะห์แบบการสอนชนิดต่าง ๆ ที่นำมา ใช้สอนในปัจจุบันเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนมากขึ้น

ศศิธร นีรันทรานนท์. (2539). *หลักสูตรและการสอนทั่วไป*. อุดรธานี : วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัด อุดรธานี.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง หลักสูตรและการสอนทั่วไป ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรและ การสอน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดไว้อย่างมีระบบสำหรับผู้เรียน เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมาย ที่กำหนดจะประกอบด้วยองค์ประกอบของหลักสูตร คือจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล หลักสูตรแบ่งออกเป็นหลายรูปแบบตามความมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ๆ นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในการจัดการศึกษาของสังคม ที่มี อิทธิพลต่อการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา และเป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรแต่ละระดับ ให้มี ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของไทยในระดับต่าง ๆ ซึ่งแต่ละระดับมีจุดมุ่งหมายเฉพาะคน พร้อม

ทั้งให้ความรู้ การใช้ทักษะการสอน หลักสูตรประกอบการสอน การจัดทำบันทึกการสอนและตัวอย่างกิจกรรมการสอนที่น่าสนใจ รวมทั้งการจัดชั้นเรียน การใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา

สมเกียรติ ศรีสกุล. (2539). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.

หนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึง เรื่องหลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นเรื่องของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย ซึ่งได้บอกถึงลักษณะของหลักสูตรที่ดีว่าจะต้องมีข้อมูลและความจำเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้เหมาะสมกับหลักสูตร ในสถานศึกษา พร้อมทั้งหลักเกณฑ์ในการเลือกหนังสือให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน นำแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นมาสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และโรงเรียนยังต้องมีการจัดทำการประเมินหลักสูตร ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ถึงตอนปลายให้สอดคล้องกับการจัดหลักสูตร เนื้อหา โครงสร้าง วัตถุประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยม พร้อมทั้งตามโครงสร้างของการบริหารโรงเรียนไว้ด้วย

อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง ความหมายและคำจำกัดความของหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อกระบวนการของหลักสูตรอย่างต่อเนื่องชัดเจน และสามารถพิจารณาหลักสูตรที่มีในปัจจุบันและในอนาคตได้อย่างเข้าใจ ช่วยเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจนิยามของคำว่าหลักสูตรชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ยังกล่าวถึงปัจจัยหลายด้าน ในการพัฒนาหลักสูตรโดยหลักสูตรจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสังคม เศรษฐกิจ และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีปัจจุบัน รวมทั้งให้ความรู้ในการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาว่าควรจะต้องจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องต่อเนื่องในระดับประถมรวมถึงการอบรมปลูกฝังให้เป็นพลเมืองที่ดี เน้นผู้เรียนให้เรียนรู้จากการกระทำที่หลากหลาย การวัดผล ประเมินผล จะเน้นกระบวนการทำงาน และคุณลักษณะ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตร จะต้องทำความเข้าใจ และนำไปใช้ให้สอดคล้องกับหลักการ จุดหมาย และเกณฑ์การใช้หลักสูตร

ไพเราะ อังศุสกุณณม. (2541). *หลักสูตรและการสอนทั่วไป*. ลำปาง : วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดลำปาง.

หนังสือเล่มนี้ กล่าวถึง ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตรในการจัดประสบการณ์ทางการศึกษาในโรงเรียน รวมถึงปรัชญาการศึกษาในแนวคิดต่างๆ เช่น แนวมโนคตินิยม แนวประจักษ์นิยม แนวประสบการณ์นิยม และแนวอัตถภาวะนิยม นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มของการจัดหลักสูตรในรูปแบบต่างๆ ตามกลุ่มวิชา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การเรียนการสอนที่เหมาะสมตามรายวิชานั้นได้เป็นอย่างดี และมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรไทยในระดับชาติ และท้องถิ่นรวมถึงขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน และผู้สอน ให้มีประสิทธิภาพ

ในการใช้ทักษะการสอน และมีวิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ต่อการเรียนรู้ด้วยตัวเองมากขึ้น

ชูศรี สุวรรณโชติ. (2542). *หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.

หนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงเรื่องการปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ. 2533 ซึ่งได้บอกถึงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจที่มีผลต่อการปรับปรุงหลักสูตรและยังได้บอกถึงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา โดยได้เสนอแนะวิธีการจัดทำหลักสูตรในแต่ละระดับ จุดเน้นของหลักสูตรและกิจกรรมของแต่ละระดับชั้นนั้นยังได้รวบรวมทฤษฎีหลักสูตรในรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนของผู้ที่จำเป็นต้องนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรสานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : เซนต์เดอรัลดิสคัฟเวอร์รี่ จำกัด.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง การจัดการศึกษาโดยมีรัฐบาลเป็นผู้ทำหน้าที่กำหนดแนวนโยบายวางแผนและดำเนินการ ซึ่งถือเป็นมวลความรู้ที่ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ จึงจำเป็นต้องมีการจัดระเบียบของหลักสูตรให้ครบถ้วนโดยอาศัยข้อมูลวิธีต่าง ๆ เช่น ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย สังเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรง เชื่อถือได้ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรที่ดีนั้นต้องดำเนินงานอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยใช้ข้อมูลจากการพัฒนาหลักสูตร จนเป็นหลักสูตรที่ปรับปรุงแก้ไขใหม่ได้สำเร็จ ส่วนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจะเป็นการดำเนินงานวางแผนโดยให้ผลผลิตของหลักสูตรที่ได้มาสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งท้องถิ่นจะต้องพิจารณาดัดเลือกแนวปฏิบัติโดยมีอยู่ 2 วิธีการคือ การเพิ่มปรับคำอธิบายรายวิชาหรือการจัดทำคำอธิบายรายวิชาที่เพิ่มขึ้นใหม่ กิจกรรมการเรียนการสอนต้องมีหลากหลาย มีพื้นความรู้ และทักษะการปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ การวัดผลและประเมินผลจะต้องประเมินตามสภาพจริง และ Portfolio ผลงานทุกอย่างจากการพัฒนาหลักสูตรควรได้รับการนำไปเผยแพร่เพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่นต่อไป

สุพิน บุญชูวงศ์. (2542). *กิจกรรมร่วมหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง กิจกรรมร่วมหลักสูตร จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถ และช่วยเสริมสร้างหลักสูตรให้สมบูรณ์ เพื่อให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษา โดยมุ่งพัฒนาทั้ง 4 ด้าน คือ ทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับกิจกรรมร่วมหลักสูตรที่ช่วยเสริมให้การศึกษหลักสูตรทุกระดับบรรลุผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพอีกด้วย นอกจากนี้ยังส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมาใช้ในกิจกรรมร่วมหลักสูตรโดยเป็นกิจกรรมทำงานร่วมกันในลักษณะของผู้นำและผู้ตามที่ดี รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับประเภทของกิจกรรมในสถานศึกษากิจกรรมของผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมที่ชุมชนจัด และเสนอแนะ

การจัดกิจกรรมร่วมหลักสูตร โดยผู้ปกครองตัวเรียนรู้วิธีการจัดและบริหารให้ชัดเจน นอกจากนี้
ยังนำงานวิจัยของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามานำเสนอด้วย

กรมวิชาการ. (2544). แนวทางการนำหลักสูตรไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการจัด
ประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำครุสภา.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง แนวทางการทำหลักสูตรไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ และ
การจัดประเมินตามสภาพจริง ของความหมายมาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชา
มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น การเรียนรู้ตามสภาพจริง การวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง
บทบาทของบุคลากรในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับมาตรฐาน
หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชา และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น นำไปจัดการเรียนรู้ตาม
สภาพจริง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544ก). สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน
อาชีพและเทคโนโลยีในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

หนังสือสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยีใน
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ถึงสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีว่า
เป็นกลุ่มวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพ และเทคโนโลยีมีทักษะ
การทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการ
ทำงานอย่างถูกต้องเหมาะสม คำนึงและมีคุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่
สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงานเห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมี
คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เป็นพื้นฐานสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
ร่วมมือและแข่งขันในระดับสากลในบริบทของสังคมไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544ข). สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ใน
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ถึงว่าคณิตศาสตร์นั้นมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนา
ความคิดของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลเป็นระบบ ระเบียบ มีแบบแผน
สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน รอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน
ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม นอกจากนี้ยังได้ระบุถึงคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี แล้วจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระคณิตศาสตร์ มีทักษะ
กระบวนการทางคณิตศาสตร์มีเจตคติที่ดีคณิตศาสตร์ ตระหนักในคุณค่าของคณิตศาสตร์ และสามารถ

นำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตตลอดจนสามารถนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544ค). สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

หนังสือสารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ถึงสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ว่าเป็นสิ่งจำเป็นมากในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมและเพื่อการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อให้สามารถนำประเทศไปสู่การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ เข้าใจความแตกต่างทางการเมืองและวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นพลเมืองโลกในยุคโลกาภิวัตน์ การเรียนภาษาต่างประเทศจะช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมั่นใจ มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีความเข้าใจและภาคภูมิใจในภาษาและวัฒนธรรมไทยและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ไทยไปสู่สังคมโลก

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544ง). สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

หนังสือเล่มนี้ กล่าวถึง สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ถึงสาระการเรียนรู้ภาษาไทยว่าเป็นกลุ่มวิชาที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมายไม่ว่าจะเป็น การแสดงความคิดความต้องการและความรู้สึก ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจนอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ ฉะนั้นภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้และอนุรักษ์ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544จ). สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ใน
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ถึงสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ว่ามีบทบาทสำคัญยิ่ง
ในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกคนทั้งในการดำรงชีวิต
ประจำวัน และในงานอาชีพต่าง ๆ เครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนผลผลิตต่าง ๆ ที่คนได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวก
ในชีวิตและในการทำงานล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ช่วยให้เกิดการพัฒนา
เทคโนโลยีอย่างมากในทางกลับกัน เทคโนโลยีก็มีส่วนสำคัญมากที่จะให้มีการศึกษาค้นคว้า ความรู้ทาง
วิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544ฉ). สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะหลักสูตรการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สารการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการส่งเสริม
ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงามสุนทรีย์ภาพ ความมีคุณค่าซึ่งมี
ผลต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ดังนั้นกิจกรรมศิลปะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน โดยตรงทั้ง
ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้
เรียนมีความเชื่อมั่นใจตนเอง และแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ พัฒนาระบบการเรียนรู้ทางศิลปะ การ
เห็นภาพรวม การสังเกตรายละเอียด สามารถค้นพบศักยภาพของตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษา
ต่อประกอบอาชีพได้ด้วยการมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544ช). สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรมในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรมในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ถึงสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียนเป็นศาสตร์แห่งการบูรณาการ
หลักสูตรและการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีลักษณะของการเชื่อมโยงสาระ
การเรียนรู้ต่าง ๆ ในหลักสูตรเข้าด้วยกัน เช่น วิธีการและแนวคิดของนักวิทยาศาสตร์ กระบวนการของ
นักคณิตศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ของศิลปิน นักดนตรี ประสพการณ์ของนักศิลปะและทักษะการ
สื่อสารถ่ายทอดภาษา ทั้งนี้เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะกระบวนการ มีคุณธรรม จริยธรรม

ค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งได้แสดงบทบาทและความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองต่อผู้อื่น และต่อสภาพแวดล้อม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544ช). สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สารการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาว่าเป็นกลุ่มวิชาที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพของมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ ความสมดุลและมีคุณภาพให้ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และเกิดการพัฒนาเกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง ความสามารถของตนเอง เกิดวิธีการเรียนรู้ด้วยพลัง มีความสามารถในการนำความรู้และทักษะไปประยุกต์เกิดความตระหนักและความรับผิดชอบต่อสุขภาพและสมรรถภาพทางกายของตนเอง สามารถตัดสินใจและเลือกวิธีปฏิบัติในการดูแลสุขภาพตลอดจนการมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นใจในชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีและความปลอดภัยของผู้อื่นบนพื้นฐานของความเป็นไทย

บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. เชียงใหม่ : The Knowledge Center.

หนังสือเล่มนี้ กล่าวถึง เรื่องการพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นกระบวนการวางแผนหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนเป็นพลเมือง ของประเทศเป็นไปตามที่ชาติต้องการ ให้สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนไปโดยใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาและหลักสูตรที่จะใช้ได้ดีนั้นจะเป็นหลักสูตรเฉพาะกลุ่มเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ โดยยกตัวอย่าง การสอนคณิตศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และได้รับประโยชน์จากกิจกรรมมากที่สุด ขณะเดียวกันก็เสนอแนะยุทธวิธีการสอนการสร้างแบบทดสอบ และการประเมินผลให้กับผู้สอนได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วย

อรทัย มูลคำ และคณะ. (2544). *CHILDCENTERED : STORYLINE METHOD : การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : ดวงกมลสมัย.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง การบูรณาการหลักสูตรและหลักการเรียนรู้โดยผู้สอนจะต้องเตรียมการและดำเนินการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนของผู้เรียนเป็นไปตามเอกัตภาพของแต่ละบุคคลหรือการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะต้องจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้ผู้เรียนแสดงออกเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังได้นำเสนอแผนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดย StoryLine Method โดยจะจัดการเรียนการสอนในแต่ละหัวข้อเรื่องที่กำหนดเชื่อมโยงไปยังรายวิชาต่าง ๆ หรือกลุ่มประสบการณ์อื่น พร้อมทั้งนำเสนอตัว

อย่างการจัดแผนกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ StoryLine Method เพื่อประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาทุกระดับการศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้สอนมีความเข้าใจในวิธีการและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ปทีป เมธาคุณวุฒิ. (2545). *หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : นิชิน แอ็ดเวอร์ไทซิ่ง กรัฟ.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง หลักสูตรในระดับอุดมศึกษา การประเมินและการพัฒนา ซึ่งเป็นการประเมินและการนำไปใช้ผสมผสานกับหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรที่มีลักษณะยืดหยุ่น เป็นกระบวนการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองภายใต้การแนะนำของผู้สอน โดยสิ่งที่เรียนรู้ นั้นเป็นสิ่งที่เพิ่มขึ้นจากหลักสูตร ความร่วมมือ ซึ่งเป็นการจัดหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสาน แนวคิด เทคนิคเฉพาะด้านกับประสบการณ์ในชุมชน เพื่อเผยแพร่แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา อีกทั้งมีรูปแบบการประเมินหลักสูตร โดยการเปรียบเทียบหลักสูตร ให้มีความสอดคล้องกับการจัดหลักสูตร มีการปรับเปลี่ยนการประเมินโครงสร้าง วัตถุประสงค์ และแนวทางในการพัฒนา วางแผนหลักสูตรในระยะยาวและในระยะสั้น เพื่อให้สามารถนำทรัพยากรไปใช้ในการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

รุจิร ภูสาระและจันทราณี สงวนนาม. (2545). *การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง ทฤษฎีและหลักการบริหารการศึกษาโดยทั่วไปในสถานศึกษา ได้แก่ การบริหารหลักสูตร กระบวนการพัฒนาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งจะมีรูปแบบของหลักสูตรโดยทั่วไป ตามแนวคิด จุดมุ่งหมาย โครงสร้างที่แตกต่างกันในหลายๆ รูปแบบทั้งได้ข้อดีและข้อเสียของรูปแบบหลักสูตร นอกจากนี้จึงได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนแนวทางการประเมินหลักสูตร เพื่อให้สามารถเลือกรูปแบบที่ตรงกับความต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้สอดคล้องกับสภาพสังคมของท้องถิ่นและพัฒนาหลักสูตรตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2545). *การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจ ภารกิจที่สำคัญของสถานศึกษาคือการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ชัดเจน รวมถึงการกำหนดสาระการเรียนรู้ ผลที่คาดหวังรายปี รายภาค การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาตรงตามรายวิชา และช่วงชั้นในแต่ละระดับ โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 4 กลุ่มแรกเน้นการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด ส่วนสุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษา

ต่างประเทศเน้นการคิดและการทำงาน นอกจากนี้ยังได้นำเสนอเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสอบแบบบูรณาการ การใช้สื่อการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน รวมถึงการนำเสนอตัวอย่างแบบประเมินหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาเพื่อแสดงข้อมูลและสถานภาพทางการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

สมบุรณ์ ดันยะ. (2545). *การประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง เนื้อหาสาระของการประเมินทางการศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบของกระบวนการทางการศึกษา คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายการดำเนินงานและการประเมินการดำเนินงาน ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และประกอบไปด้วยความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประเมินทางการศึกษา เป็นกิจกรรมนี้สำคัญทุกประการ ที่จำเป็นจะต้องมีการประเมิน เพื่อตรวจสอบว่าได้ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรจะได้หาทางแก้ไขได้ถูกต้อง กระบวนการการประเมินซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ คือการวางแผนการประเมิน การกำหนดสื่อที่จะประเมิน การกำหนดรูปแบบที่จะประเมินตามทฤษฎีต่าง ๆ โดยการกำหนดแหล่งข้อมูล เครื่องมือในการประเมิน และการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สุดท้ายเป็นการเสนอผลการประเมิน เป็นขั้นตอนสุดท้ายซึ่งผู้บริหารและครูผู้สอนจะมีบทบาทในการประเมินทางการศึกษาเป็นอย่างมาก

Blenkin, Geva M. and Kelly, A.V. (1984). *The Primary Curriculum*. London : Harper & Row, Publishers.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง การจัดทำหลักสูตรการศึกษา โดยกำหนดวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายของการศึกษา ว่าต้องการที่จะกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้อยู่ในจุดมุ่งหมายของการศึกษา และจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างจุดมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละระดับกับจุดมุ่งหมายรวมของทั้งหลักสูตร ซึ่ง Bobbitt's ได้กล่าวไว้ว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ควรจะแยกวัตถุประสงค์แบ่งเป็นทีละระดับชั้น เพื่อที่จะได้สะดวกในการที่จะกำหนดและให้นิยาม ของวัตถุประสงค์ได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับหลักสูตรรวม ซึ่งการกำหนดหลักสูตรนั้นเปรียบเสมือนการทำงานเป็นขั้นตอน (step by step) ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความสำเร็จและนำไปสู่หลักสูตรตามอุดมคติ

การพัฒนาการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหลายท่าน เช่น Thus Kratwoh ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษา ต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่แน่นอนครอบคลุมกับการจัดทำหลักสูตรและการกำหนดควรที่จะกำหนดเฉพาะเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละระดับชั้น และแต่ละระดับของบทเรียนของตัวผู้เรียนอันจะนำไปสู่การเชื่อมประสานระหว่างผู้เรียน ครูผู้สอน วัตถุประสงค์ และหลักสูตรได้

Ragan, William B. (1998). *Modern Elementary Curriculum*. New York : Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.

หนังสือเล่มนี้กล่าวถึง หลักสูตรใหม่ระดับประถมศึกษา ในการจัดการหลักสูตรมุ่งเน้นให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการศึกษาในแต่ละระดับเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางให้กับครูผู้สอน ดังนี้ การจัดการหลักสูตรจะต้องสอดคล้องกับความมุ่งหมาย และเจตนารมณ์ของครูผู้สอนจะช่วยเป็นเครื่องมือส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวันของครูผู้สอนและผู้เรียนและเป็นการช่วยพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และเป็นข้อมูลพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ที่ได้มาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มากมาย การจัดการหลักสูตรช่วยให้คำอธิบายเนื้อหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในหลักสูตร ตลอดจนจุดประสงค์ของการจัดทำหลักสูตรแต่ละฉบับ อธิบายลักษณะและความสัมพันธ์ของจุดประสงค์กับเนื้อหาในหลักสูตร

บทที่ 6

บรรณนิทัศน์ งานวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่องหลักสูตร ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้า จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 50 เรื่อง และจัดทำบรรณนิทัศน์ตามขอบเขตของเรื่องที่ศึกษา โดยผู้ศึกษาได้สรุปเป็นสาระสำคัญโดยนำเสนอตามลำดับปีพุทธศักราช ดังนี้

1. ชื่องานวิจัย
2. ความมุ่งหมายของการวิจัย
3. กลุ่มตัวอย่างและประชากร
4. ผลการวิจัย

วิจิตร ไชยศิลป์. (2536). การสำรวจการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ คม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร .

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อสำรวจสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดน่าน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้ได้แก่ครูชั้นประถมปีที่ 1, 2 และ 3 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 1,186 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ครูส่วนใหญ่มีการพัฒนาหลักสูตรในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มทักษะภาษาไทย โดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมปรับสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่แล้ว และจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้แก่ ครูที่สอนในระดับชั้นเดียวกัน ส่วนการปรับเพิ่ม ลด รายละเอียดการจัดทำเนื้อหารายวิชาขึ้นใหม่ มีการดำเนินค่อนข้างน้อยและดำเนินการในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มทักษะภาษาไทยและกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์เท่านั้น
2. ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตร ส่วนใหญ่ได้แก่ ขาดเอกสารหรือแหล่งความรู้สำหรับให้ครูศึกษาและค้นคว้า ขาดวัสดุและงบประมาณในการดำเนินงานซึ่งครูส่วนใหญ่แก้ปัญหาโดยร่วมกันจัดทำในระดับกลุ่มโรงเรียน และครูเหล่านั้นแนะนำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นและงบประมาณเพื่อช่วยเหลือครูและโรงเรียน

ธนวัฒน์ นาคนคร. (2538). การบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ที่มีต่อการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ตามองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารความเข้าใจหลักสูตร การบริหารบุคลากร การบริหารสื่อและอุปกรณ์การสอน การบริหารการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหาร การวัดผลและประเมินผล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 17 คน
2. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 27 คน
3. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน

146 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามซึ่งแสดงการปฏิบัติ 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย และมีความเชื่อมั่นร้อยละ 96.43 วิธีทางสถิติที่ใช้คือ Kruskal – Wallis test และ Least Significance Difference

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีทักษะต่อการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ได้มีการปฏิบัติด้านการบริหารความเข้าใจหลักสูตร และด้านการบริหารการจัดกระบวนการเรียนการสอน ไม่แตกต่าง โดยมีการบริหารความเข้าใจหลักสูตรอยู่ในระดับมาก และการบริหารการจัดกระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีการปฏิบัติด้านการบริหารบุคลากรเท่ากัน และจะน้อยกว่าในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
3. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้มีการปฏิบัติด้านการบริหารสื่อและอุปกรณ์การสอนเท่ากัน และจะมากกว่าในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

4. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีการปฏิบัติด้านการบริหารการวัดผลและประเมินผลเท่ากัน และจะน้อยกว่าในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา

สุภาพร สหนาวิน. (2538). สมรรถภาพด้านการสอนของครูนาฏศิลป์ ในโรงเรียนร่วมพัฒนา หลักสูตรจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรการเรียนการสอน) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร .

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้เพื่อศึกษาสมรรถภาพด้านการสอนของครูนาฏศิลป์ ในโรงเรียนร่วมพัฒนาหลักสูตร จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการเรียนเตรียมการสอน การดำเนินการสอนและการใช้สื่อ สมรรถภาพด้านเนื้อหา การวัดและประเมินผล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ คือครูผู้สอนนาฏศิลป์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จาก 5 โรงเรียน จำนวน 5 คน และศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 316 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสังเกตครูผู้สอน และแบบสอบถามแบบเลือกตอบครูและนักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละและการพรรณนาวิเคราะห์ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบการอธิบาย

ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการวางแผนการสอน ก่อนทำการสอนครูได้มีการศึกษาหลักสูตร และจัดทำคู่มือในลักษณะของการเรียนการสอนรายภาค โดยมีการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ กิจกรรม กิจกรรมสำรอง ห้องเรียน ตลอดจนเครื่องมือวัดและประเมินผล ในการดำเนินการสอนแต่ละครั้งครูมีขั้นตอนที่สำคัญคือ การนำเข้าสู่บทเรียน การให้ความรู้แก่นักเรียน และการสรุปบทเรียนในแต่ละขั้นตอนนั้นครูใช้วิธีการหลาย ๆ วิธีการ คือขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน วิธีการที่ครูนำมาใช้มาก คือ การทบทวนความรู้เดิม และการสาธิต ขั้นตอนการให้ความรู้แก่นักเรียน วิธีการที่ครูนำมาใช้มากคือ ครูรำ ประจัญหน้ากับนักเรียนพร้อมทั้งอธิบายท่ารำและปฏิบัติพร้อมกันทั้งชั้น ในด้านการสรุปบทเรียน วิธีการที่ครูนำมาใช้มากคือ ครูและนักเรียนสรุปบทเรียนโดยการรำพร้อม ๆ กัน ในด้านการใช้สื่อการสอน สื่อที่ครูนำมาใช้มากคือ การสาธิตและเทปเพลงประกอบการรำในด้านเนื้อหา ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านภาษาทำการนำประจัญหน้ากับนักเรียนภาคปฏิบัติ “ท่าตะเต้า” “การกระดกหลัง” “รำวงมาตรฐาน” ชุดการแสดงของภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การแต่งการตัวละครพระ นาฏยศัพท์ และไม่มีความรู้ความเข้าใจในด้านหลักการสอน ที่สำคัญในการสอนนาฏศิลป์ ภาคปฏิบัติ “อาการสืบเนื่องของการจรดเท้า” การจัดหมวดหมู่ของนาฏศัพท์ประเภทนามศัพท์ และนาฏศัพท์เบ็ดเตล็ด ชุดการแสดงภาคกลาง ความสัมพันธ์ของท่ารำกับวัฒนธรรมของชาติ ครูจัดให้มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนในแต่ละบทเรียนวิธีการวัดและประเมินผลก่อนเรียนโดยการทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน ด้วยการทบทวนท่ารำในด้านเกณฑ์ การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะในการรำ ครูจะนำการวัด และประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

จันทร์เพ็ญ ไพบูลย์. (2539). การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชนเมืองใน กรุงเทพมหานคร มีวิธีดำเนินการวิจัย 6 ขั้นตอนต่อเนื่องกันคือ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การยกร่างหลักสูตร 3) การเลือกเนื้อหาและวิธีสอน 4) การทดลองใช้หลักสูตร 5) การประเมินผลหลักสูตร 6) การแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร

ผลการวิจัย พบว่า

1. หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชุมชนเมืองกรุงเทพมหานครที่พัฒนาขึ้นมานั้นอยู่ในระดับที่เหมาะสมที่สามารถนำไปใช้สอนได้
2. ผลการทดลองใช้หลักสูตร ปรากฏว่า หลักการทดลองใช้หลักสูตรผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลการประเมินตนเอง สูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และมีค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ร้อยละ 60 ทุกคน
3. ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองใช้หลักสูตรเกี่ยวกับเนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอน การใช้สื่อและอุปกรณ์ พบว่า มีความน่าสนใจอยู่ในระดับมาก

บุญธรรม แก้วสาร. (2539). การบริหารหลักสูตรประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้เพื่อ 1) ศึกษาทัศนะของผู้บริหาร และหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อหลักสูตรประถมศึกษาด้านการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการบริหารหลักสูตร และ 2) เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการบริหารหลักสูตรประถมศึกษาด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการบริหารหลักสูตรจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 146 คน หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ 185 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าการบริหารหลักสูตรประถมศึกษา จำนวน 48 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติ t-test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม และใช้สถิติ ANOVA ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีทัศนะสอดคล้องกันว่า โรงเรียนบริหารหลักสูตรด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลการบริหารหลักสูตร และโดยรวมทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

2. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทัศนะสอดคล้องกันว่า โรงเรียนบริหารหลักสูตรโดยรวมทุกด้าน ด้านการเตรียมความพร้อม และด้านการประเมินผลการบริหารหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนมีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะสอดคล้องกันว่า โรงเรียนบริหารหลักสูตรโดยรวมทุกด้าน และด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการเตรียมความพร้อมและด้านการประเมินผลการบริหารหลักสูตร มีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน และในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีทัศนะสอดคล้องกันว่า โรงเรียนบริหารหลักสูตร ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผลการบริหารหลักสูตร และโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

มาติน เสงตระกุล. (2539). *การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชา*

พณิชยการของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพณิชยการ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 ด้าน คือหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู-อาจารย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย 5 แห่ง จากจำนวน 8 แห่ง เป็นจำนวนผู้บริหาร 33 คน จำนวนครู-อาจารย์ 191 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมเป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่า

t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
2. สภาพการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
3. สภาพการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครู - อาจารย์โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
4. สภาพการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนมากโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
5. สภาพการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
6. เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการระหว่างผู้บริหารกับครู - อาจารย์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
7. เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการระหว่างครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์มากกับ ครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์น้อยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อรนุช อยู่ทิม. (2539). การสร้างแบบประเมินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลาย ในเขตการศึกษา 5. ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อสร้างแบบประเมินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 5 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตร ด้านคุณลักษณะของนักเรียนตามจุดหมายของหลักสูตร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 5 จำนวน 61 คน โรงเรียนผู้ประเมินคือ อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 61 คน เป็นผู้ประเมินการใช้หลักสูตรในโรงเรียนของตนเอง โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน วิธีการศึกษาได้ทำการทดลอง 3 ครั้ง การทดลองครั้งที่ 1 หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง คัดเลือกรายข้อ การประเมินและคัดเลือกพร้อมปรับปรุงแบบประเมิน การทดลองครั้งที่ 2 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน และปรับปรุงแบบประเมิน การทดลองครั้งที่ 3 เพื่อหาคุณภาพของแบบประเมินคือ ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน

ผลการวิจัยพบว่า แบบประเมินการใช้หลักสูตรมีคุณภาพ ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และความเชื่อมั่นที่เชื่อถือได้ กล่าวคือ ค่าความเที่ยงตรงของแบบประเมินโดยพิจารณาค่าความสอดคล้องภายในของคะแนนรายข้อ และคะแนนรวมแต่ละด้าน มีค่าตั้งแต่ 0.4625 ถึง 0.8829 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบประเมินระหว่างด้าน ทั้งฉบับที่ค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.8553 ถึง 0.9355 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินหา

โดยใช้หลักสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่า แต่ละด้านมีค่าตั้งแต่ 0.8082 ถึง 0.9053 และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับมีค่า 0.9652

กิงสร เกาะประเสริฐ. (2540). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำ วิชาภาษาไทย

ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง อายุ 7-14 ปี ระหว่าง

วิธีการสอน อ่านคำ โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และการสอนอ่านคำตาม

หลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาพิเศษ) กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ชาย – หญิง อายุระหว่าง 7-14 ปี ระดับเชาวน์ปัญญา 35-49 ปี ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน ซึ่งมารับบริการจากโรงพยาบาลราชานุกูล กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2539 จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย แล้วสุ่มกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน โดยการใช้วิธีการ Matched Pairs Sampling กลุ่มทดลองสอนอ่านคำ สอนอ่านคำตามหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษปกติไม่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรแบบแผนการทดลองการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบ Randomized Control – Group Pretest – posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านคำและแผนการสอนอ่านคำโดยวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรกับแผนการสอนอ่านคำตามหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบของวิลคอกซัน และแมนวิทนี

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลางมีความสามารถในการอ่านคำสูงขึ้นหลังจากสอนอ่านคำโดยวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลางที่สอนอ่านคำโดยวิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีความสามารถในการอ่านคำสูงกว่าเด็กที่สอนอ่านคำตามหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

กอบกิจ ธรรมานุชิต. (2540). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ

นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์

การกีฬา (การฝึกและการจัดการกีฬา). วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา) กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา (การฝึกและการจัดการกีฬา)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา (การฝึกและการจัดการกีฬา) ปีการศึกษา 2538 จากวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุโขทัย และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 92 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ส่วนแรกเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีค่าความเชื่อมั่น 0.81 ส่วนที่สองเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีค่าความเชื่อมั่น 0.86 หลังตรวจสอบความสมบูรณ์ปรากฏว่าใช้ได้หมดทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการวางแผนปฏิบัติ การดำเนินการปฏิบัติ การมีมนุษยสัมพันธ์ อาจารย์นิเทศ และสถานประกอบมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านเจตคติต่อวิชาชีพ ลักษณะความเป็นผู้นำ ความต้องการสัมฤทธิ์ผล มโนทัศน์แห่งตน และความรูสึกับผิดชอบ อยู่ในระดับมากและมีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับน้อย
3. ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีความสัมพันธ์กันในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านเจตคติต่อวิชาชีพ ความต้องการสัมฤทธิ์ผล มโนทัศน์แห่งตน ความรูสึกับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.30-0.83

ฉวีวรรณ ธิบรรพทรัพย์. (2540). การศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในสามด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล และด้านอาคารสถานที่ โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ประเภทโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และหมวดวิชาที่สอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 179 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบ ค่าเอฟ

ผลการวิจัยที่พบว่า

1. ผู้สอนในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการสอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย โดยแต่ละด้านมีปัญหที่สำคัญดังนี้ ด้านหลักสูตรคือไม่มีเนื้อหาในเรื่องการจัดการหรือการตลาด เพื่อประกอบอาชีพอิสระ ด้านวิธีการสอนและการประเมินผล คือ

ผู้สอนไม่ได้รับการอบรมเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ และด้านอาคารสถานที่ คือ ห้องเรียนหรือสถานที่ปฏิบัติงานคับแคบเกินไป

2. ผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและด้านวิธีการสอน และการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ผู้สอนที่มีอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผู้สอนที่ปฏิบัติงานในประเภทโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักสูตรด้านวิธีการสอน และการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ผู้สอนที่สอนหมวดวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัญหาการสอนด้านหลักสูตร และด้านวิธีการสอนและการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ชาตรี จำปาศรี. (2540). บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาทฤษฎีอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น เรื่อง การใช้มัลติมิเตอร์ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ. ปริญญาโท กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อสร้าง และหาประสิทธิภาพ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาทฤษฎีอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น เรื่องการใช้มัลติมิเตอร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม ตามเกณฑ์มาตรฐาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2539 จำนวน 20 คน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนการเรียนและให้ผู้เรียน เรียนด้วยตนเอง จากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผล

ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการใช้มัลติมิเตอร์ ที่สร้างมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้และเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ส่วนคะแนนที่ได้จากทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ชูศรี ตันพงศ์. (2540). การฝึกอบรมครูมัธยมศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการ
การเรียนการสอน. วิทยานิพนธ์ คม. (หลักสูตรและการสอน) เชียงใหม่ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร .

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อการฝึกอบรมครูมัธยมศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตร
และกระบวนการเรียนการสอนที่วัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมครูมัธยมศึกษาด้าน
การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 2) ศึกษาผลงานด้านการปฏิบัติจากกระบวนการ
ฝึกอบรมของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม 3) ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีต่อ
กระบวนการฝึกอบรม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูอาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษา
เขตการศึกษา 7 และ 8 จำนวน 52 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หลักสูตรการฝึกอบรม
ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม 6 แผน รูปแบบวิธีการฝึกอบรมใช้วิธีการบรรยาย
ประกอบแผ่นใส และเอกสารประกอบการบรรยาย 2) แบบประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเองของผู้
เข้ารับการฝึกอบรม 3) แบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน
ทุกขั้นตอนของการฝึกอบรม โดยวิธีการแจกแจงความถี่ตามระดับการปฏิบัติ และคิดค่าร้อยละ และใช้
การบรรยายประกอบตาราง ส่วนแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นแบบปลายเปิด ใช้วิธีการวิเคราะห์
ความสัมพันธ์สอดคล้องของเนื้อหา จัดกลุ่มตามหัวข้อที่กำหนดให้สรุปนำเสนอเป็นตารางข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ได้หลักสูตรฝึกอบรมครูมัธยมศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียน
การสอน
2. ผลการปฏิบัติงานจากกระบวนการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร้อยละ 50 ถึง
ร้อยละ 76.92 สามารถปฏิบัติตามเนื้อหาการฝึกอบรมได้ทุกขั้นตอน
3. ผลการศึกษาความคิดเห็น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ร้อยละ 71.15 ถึง ร้อยละ
94.23 เขียนแสดงความคิดเห็นเชิงบวกในหัวข้อต่าง ๆ ของกระบวนการฝึกอบรม

ณรงค์ ก่องแก้ว. (2540). การใช้แหล่งวิทยาการท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริม

ประสบการณ์ชีวิตของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ประถมศึกษา) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาสภาพการใช้แหล่งวิทยาการท้องถิ่นในการ
พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ปัญหาและอุปสรรคการนำมาใช้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดลำพูน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นได้จำนวน 168 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดย
ใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 5-6 นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการใช้แหล่งวิทยาการท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนใช้แหล่งวิทยาการท้องถิ่นคือทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรทางธรรมชาติ ทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น และทรัพยากรทางสังคม ในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยลักษณะที่ดำเนินการมากได้แก่ การปรับปรุงและหรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม ส่วนการจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ มีการดำเนินการน้อย
2. การพัฒนาหลักสูตรที่มีการดำเนินการมาก ได้แก่หน่วยต่อไปนี้ ชาว เหตุการณ์วันสำคัญ สิ่งแวดล้อมทางสังคม และการทำมาหากิน
3. ปัญหาการนำแหล่งวิทยาการท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร คือ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนครูให้มีการนำแหล่งวิทยาการท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

ทองแท่ง ทองลิม. (2540). สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์สื่อปฏิสัมพันธ์ วิชาเทคนิคก่อสร้าง 1

เรื่อง โครงหลังคา ตามหลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2536.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพ บทเรียนคอมพิวเตอร์สื่อปฏิสัมพันธ์ วิชาเทคนิคก่อสร้าง 1 เรื่องโครงหลังคา โดยแบ่งหัวข้อเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้คือลักษณะของหลังคา ส่วนประกอบของโครงหลังคาทรงจั่ว วิธีการทำโครงหลังคาทรงจั่ว และวิธีการมุงกระเบื้องซีแพคโมเนีย ตามหลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2536 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาสายเทคโนโลยีอุตสาหกรรม โปรแกรมวิชาก่อสร้าง ระดับอนุปริญญาชั้นปีที่ 1 ของสถาบันราชภัฏจอมบึง ราชบุรี ปีการศึกษา 2540 จำนวน 21 คน ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง จากบทเรียนคอมพิวเตอร์สื่อปฏิสัมพันธ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทุกหน่วยการเรียนรู้ จากนั้นให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดและทำแบบทดสอบหลังเรียน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปหาผล

ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์สื่อปฏิสัมพันธ์ เรื่องโครงหลังคาที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพดังนี้ หน่วยการเรียนรู้เรื่องลักษณะของหลังคามีประสิทธิภาพ 92.86/91.90 หน่วยการเรียนรู้เรื่องส่วนประกอบของโครงหลังคาทรงจั่วมีประสิทธิภาพ 92.38/91.42 หน่วยการเรียนรู้เรื่องวิธีการทำโครงหลังคาทรงจั่วมีประสิทธิภาพ 91.42/90.47 หน่วยการเรียนรู้เรื่องวิธีการมุงกระเบื้องซีแพคโมเนียมีประสิทธิภาพ 92.14/91.07 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ที่ตั้งไว้ และเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย

จิตติยา ผาสุก. (2540). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ : กรณี

ศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. ปริญญาโท กศ.ม. (เทคโนโลยี

ทางการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งโดยรวมและจำแนกรายด้านใน 6 ด้าน คือ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการ ด้านปัญหาอุปสรรค ด้านทัศนคติ และด้านพฤติกรรม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูที่ผ่านการอบรมการสอนทางตรง จำนวน 89 คน และครูที่ผ่านการอบรมการสอนทางไกล จำนวน 128 คน รวมจำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 89 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.43-0.96 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบความแตกต่าง t-test (Independent)

ผลการวิจัยพบว่าดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูที่ผ่านการอบรมการสอนทางตรงและทางไกล โดยรวมเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่ผ่านการอบรม มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก 5 ด้าน คือ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านหลักสูตร ด้านพฤติกรรม ด้านกระบวนการ และด้านทัศนคติซึ่งได้ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนด้านปัญหาอุปสรรคมีปัญหาในระดับปานกลาง

1.1 ความคิดเห็นของครูที่ผ่านการอบรมการสอนทางตรง โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก 5 ด้าน คือ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการ ด้านพฤติกรรม และด้านทัศนคติ ตามลำดับ ส่วนปัญหาอุปสรรคมีปัญหาในระดับปานกลาง

1.2 ความคิดเห็นของครูที่ผ่านการอบรมการสอนทางไกล โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก 3 ด้าน คือ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านหลักสูตร และด้านพฤติกรรม ตามลำดับ และมีความคิดเห็นระดับไม่แน่ใจ 2 ด้านคือ ด้านทัศนคติ และด้านกระบวนการ ส่วนปัญหาด้านอุปสรรคมีปัญหาในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่ผ่านการอบรมการสอนทางตรง กับผู้ที่ผ่านการอบรมการสอนทางไกล พบว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูผู้ผ่านการอบรมการสอนทางตรงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงกว่าครูที่ผ่านการอบรมการสอนทางไกล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูที่ผ่านการอบรมการสอนทางตรง และทางไกล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ และด้านทัศนคติ โดยครูผู้ผ่านการอบรมการสอนทางตรงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงกว่าผู้ที่ผ่านการอบรมการสอนทางไกล นอกนั้นทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

นงรัตน์ สุขสม. (2540). การประเมินผลหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต(สุขศึกษา) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครราชสีมา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้เพื่อ ประเมินผลหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สุขศึกษา) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบจำลองชิปปา (CIPPA MODEL) ประเมินบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิตการประเมินบริบท ได้แก่ จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชาสุขศึกษา การประเมินปัจจัยเบื้องต้นในด้านการบริหารและบริหารหลักสูตรได้แก่ ความพร้อม ความเหมาะสมของอุปกรณ์การเรียนการประเมินกระบวนการ การประเมินผลผลิตได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สุขศึกษาของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สุขศึกษา) และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 526 คน เป็นครูผู้สอน จำนวน 224 คน และเป็นนักเรียน จำนวน 302 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สุขศึกษา) ลักษณะของแบบสอบถามที่ 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินผลหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สุขศึกษา) ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชาสุขศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และการบริหารและการบริการหลักสูตร ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดส่วนของปัญหาและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต(สุขศึกษา) ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาสุขศึกษาในอนาคตที่นักเรียนควรจะได้เรียน ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลักษณะแบบสอบถามที่ 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามการประเมินผลหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สุขศึกษา) ในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชาสุขศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การบริหารและการบริการ หลักสูตร ตอนที่ 3 แบบทดสอบปลายเปิดเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาสุขศึกษาที่นักเรียนต้องการจะเรียนในอนาคต โดยการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลของการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบท ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สุขศึกษา) ประเมินผลในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้มีความเหมาะสมมากทุกข้อ คะแนนเฉลี่ย 3.97 พบว่า จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุมีความชัดเจน คะแนนเฉลี่ย 4.24 ในด้านเนื้อหาวิชาสุขศึกษาที่ความเหมาะสมมากทุกข้อ คะแนนเฉลี่ย 4.11 และควรปรับปรุง ในด้านเนื้อหาวิชาสุขศึกษา เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันในเรื่องการปฐมพยาบาล นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประเมินผลในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้มีความ

เหมาะสมมากทุกข้อ ได้แก่เรื่องครูบอกจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนมีการเรียนการสอน คะแนนเฉลี่ย 4.16 ในด้านเนื้อหาวิชาสุขศึกษามีความเหมาะสมมากทุกข้อ คะแนนเฉลี่ย 3.59 และเรื่อง โภชนาการ มนุษยสัมพันธ์และสิ่งแวดล้อมควรปรับปรุง ในด้านนักเรียนนำเนื้อหาวิชาสุขศึกษาไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ (สุขศึกษา) ประเมินผลด้าน ปัจจัยเบื้องต้นในด้านการบริหารและบริการหลักสูตร ได้แก่ความพร้อม ความเหมาะสม สื่อการเรียน อุปกรณ์การเรียน ตำราเรียน และสถานที่เรียน มีความเหมาะสมมากทุกข้อ คะแนนเฉลี่ย 3.90 ในด้าน ผู้บริหารมีการติดตามผลงานด้านการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา คะแนนเฉลี่ย 4.01 นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ประเมินผลด้านปัจจัยเบื้องต้นในด้านการบริหารและบริการหลักสูตร ได้แก่ ความ พร้อม ความเหมาะสม สื่อการเรียน อุปกรณ์การเรียน ตำราเรียนและสถานที่เรียน มีความเหมาะสม มากทุกข้อ คะแนนเฉลี่ย 3.62 พบว่า โรงเรียนมีการสนับสนุนให้มีการตรวจสุขภาพโดยแพทย์และเจ้า หน้าที่สาธารณสุข คะแนนเฉลี่ย 3.67

3. ด้านกระบวนการ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สุขศึกษา) ประเมินผลใน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมทุกข้อ คะแนนเฉลี่ย 3.97 พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ย 4.17 การวัดผลประเมินผลครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต (สุขศึกษา) ประเมินผลในด้านการวัดผลประเมินผล มีความเหมาะสมมากทุกข้อ คะแนนเฉลี่ย 3.64 พบว่ามีการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาคะแนนเฉลี่ย 3.74 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประเมินผลในด้านการเรียนการสอน มีความเหมาะสมมาก ทุกข้อ คะแนนเฉลี่ย 3.63 พบว่า นักเรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน คะแนนเฉลี่ย 3.79 การวัดผลประเมินผลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประเมินผลในด้านการวัดผลประเมินผลมีความ เหมาะสมมากทุกข้อ คะแนนเฉลี่ย 3.72 พบว่า ข้อทดสอบเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาสุขศึกษา คะแนน เฉลี่ย 4.02 และควรปรับปรุงในด้านครูให้คะแนนข้อทดสอบอย่างยุติธรรม คะแนนเฉลี่ย 3.49

ปรียาพร สุวรรณพันธ์. (2540). การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติในการจัด การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานีในด้าน การเตรียมตัวครู การเตรียมนักเรียนและสร้างบรรยากาศในการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 269 คน ซึ่งได้จากวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 67 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.55 – 0.76 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. โดยรวม ครูปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับปานกลาง
2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเตรียมนักเรียนและสร้างบรรยากาศในการเรียน ด้านการเตรียมตัวครู และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ
3. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนของครู พบว่า ครูที่ผ่านการอบรมทางตรง และผ่านการอบรมทางไกล มีระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในด้านการเตรียมตัวของครู และการเตรียมนักเรียนและการสร้างบรรยากาศในการเรียน และพบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมกับประสบการณ์ในการสอน

เปรมจิตร บุญสาย. (2540). การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่องพื้นฐานทางเทคโนโลยีชีวภาพ ที่เน้นการปฏิบัติการทดลองโดยใช้ประโยชน์จากสารเหลือทิ้ง. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่องพื้นฐานทางเทคโนโลยีชีวภาพ ที่เน้นการปฏิบัติการทดลองโดยใช้ประโยชน์จากสารเหลือทิ้ง ในการดำเนินการวิจัยได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาค้นคว้าและสำรวจข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตร การสร้างเอกสารหลักสูตร การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ การปรับปรุงหลักสูตรก่อนนำไปใช้ การเตรียมบุคลากรและทดลองใช้หลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตรหลังทดลองใช้ การดำเนินการดังกล่าวสามารถสร้างบทปฏิบัติการพื้นฐานทางเทคโนโลยีชีวภาพได้ 5 สาขา 20 บทปฏิบัติการแยกเป็นสาขาเทคโนโลยีการหมัก 7 บท ปฏิบัติการ ได้แก่ การเตรียมการอาหารเลี้ยงเชื้อ การตรวจสอบรา และยีสต์ในอาหาร วิธีนับจำนวนจุลินทรีย์ทั้งหมดในอาหาร การหมักไวน์จากน้ำผลไม้ชนิดต่าง ๆ การผลิตน้ำส้มสายชูเปลือกผลไม้ การผลิตน้ำเปรี้ยวรับประทานเอง และการตรวจหาจุลินทรีย์ในน้ำนม สาขาเทคโนโลยีของเสีย 3 บท ปฏิบัติการ ได้แก่ การผลิตแอลกอฮอล์จากเศษอาหาร การเพาะเลี้ยงสาหร่ายและไรแดงโดยใช้น้ำเสีย และการขยายพันธุ์ผักและผลไม้โดยใช้สารเหลือทิ้ง สาขาเทคโนโลยีการสร้างแหล่งวัตถุดิบใหม่ 4 บท ปฏิบัติการ ได้แก่ การผลิตปุ๋ยชีวภาพจากสาหร่ายเซลล์เดียว การผลิตก๊าซชีวภาพจากวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร การผลิตวันสวอร์คจากสารเหลือทิ้ง และการเพาะเห็ดฟางด้วยเปลือกถั่วและเปลือกหน่อไม้

สาขาเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม 4 บท ปฏิบัติการได้แก่ ประสิทธิภาพในการกำจัดน้ำเสียของพืชน้ำ และ จุลินทรีย์ การผลิตเส้นใยจากวัชพืชโดยใช้จุลินทรีย์ การดูดซับคราบน้ำมันโดยใช้เส้นใยจากพืช และ จุลินทรีย์ และการกำจัดโลหะหนักจากน้ำเสียโดยจุลสาหร่ายและสาขาวิศวกรรมเอนไซม์ 2 บท ปฏิบัติ การได้แก่ การศึกษาการยับยั้งเอนไซม์โปรตีนเอสจากน้ำผลไม้และการศึกษาลักษณะของ ถังหมัก ก่อนการปรับปรุงในขั้นสุดท้ายได้นำหลักสูตรที่พัฒนาไปจัดประชุมปฏิบัติการให้ครูผู้สอน และนำไป ทดลองสอนเป็นเวลา 1 ภาคเรียน โดยใช้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 90 คน ของโรงเรียน ปราจีนราษฎรอารุง จังหวัดปราจีนบุรี เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทปฏิบัติการ ที่สร้างขึ้น มีผลการเรียนด้านพุทธิพิสัย (ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้และทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์) ด้านจิตพิสัย (เจตคติทางวิทยาศาสตร์ คุณลักษณะทั่วไป คุณลักษณะ เพื่อพัฒนาอาชีพ คุณลักษณะเพื่อพัฒนา สังคมและลักษณะเพื่อพัฒนาสุขภาพ และด้านทักษะพิสัย ทักษะปฏิบัติการทดลอง ภายหลังการทดลองสอนสูงกว่าก่อนการทดลองสอน และด้านทักษะพิสัย (ทักษะปฏิบัติการทดลอง) ภายหลังการทดลองสอนสูงกว่าการทดลองสอน และนักเรียนกลุ่มทดลองมี ผลการเรียนทุกด้านดังกล่าวสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้หลักสูตรเดิมของสถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

พรทิพย์ คมรัตน์ปัญญา. (2540). การพัฒนารายการโทรทัศน์การศึกษาวิชาชีพเพื่อการศึกษา ทางไกล สำหรับนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อสร้างและพัฒนารายการโทรทัศน์การศึกษาวิชาชีพ เพื่อการศึกษาทางไกล ประกอบการสอนชุดวิชาช่างท่อประปาพีวีซี และสุขภัณฑ์ และชุดวิชาปุ๋ย ธรรมชาติ ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรการ ศึกษานอกโรงเรียน ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 60 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า รายการโทรทัศน์การศึกษาวิชาชีพเพื่อการศึกษาทางไกล มีประสิทธิภาพ สูงกว่าเกณฑ์ โดยชุดวิชาช่างท่อประปาพีวีซี และสุขภัณฑ์ผู้ที่วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 84/82 และ ชุดวิชาปุ๋ยธรรมชาติ มีประสิทธิภาพ 83/83

มยุรี สิงห์แก้ว. (2540). การติดตามการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนใน
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเลย.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการใช้หลักสูตรของ
โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ศึกษา
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่จะทำให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 679 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ เพื่อคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิม
เลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า ที่มีการปฏิบัติน้อยได้แก่
ด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนและ
ลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการบริหารและบริการหลักสูตร ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
1 – 3 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ที่เห็นว่าการดำเนินงานในระดับน้อย คือ
ด้านการวัดผลและประเมินผล

2. สภาพปัญหาการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง ด้านที่มี
ปัญหามากที่สุด ได้แก่ ด้านงบประมาณ รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลากร

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่จะทำให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ 3 อันดับแรก
ได้แก่ จัดอบรมบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้และทักษะในการสอนเฉพาะด้านอยู่เสมอ จัดเอกสาร
หลักสูตรให้เพียงพอต่อความต้องการของครูและนักเรียน และประชาสัมพันธ์งานโครงการขยายโอกาส
ทางการศึกษาให้แก่ชุมชนเห็นความสำคัญ

4. สำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เช่น ควรจัดสวัสดิการและงบประมาณ
สนับสนุนอย่างเพียงพอ ควรอบรมครูและศึกษานิเทศก์ให้มีความรู้เรื่องการสอนที่เน้นกระบวนการและ
ควรให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจนเพิ่มขึ้น เป็นต้น

มาโนช โกมลวนิช. (2540). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ตามความต้องการและเพิ่ม

ความสามารถทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาการงานและอาชีพ รายวิชา ง013 ใน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ตามความต้องการและเพิ่ม
ความสามารถทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาการงานและอาชีพ รายวิชา ง013 ในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี โดยมีขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้น
ตอนคือ ขั้นสำรวจความรู้พื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมขั้นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
และขั้นการประเมินหลักสูตรและปรับปรุงแก้ไข

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูผู้สอนวิชาการงานและอาชีพรายวิชา ง013
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2540
จำนวน 77 คน โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านเนื้อหาวิชา ง013 จำนวน 10 ท่าน
เป็นผู้ประเมินเอกสารหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นการ
สำรวจข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วย แบบสำรวจรายการมาตราส่วน
ประมาณค่าและคำถามปลายปิด ชุดที่ 2 เป็นแบบสำรวจรายการเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาถึงความ
สอดคล้องของหลักสูตรและคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะใน
การปรับปรุงแก้ไข

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความต้องการได้รับการอบรมในด้านการใช้เครื่องมือช่างพื้นฐานในระดับมาก
อันดับหนึ่งได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในงานช่างพื้นฐาน รองลงมาได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานช่างพื้นฐาน
และการจัดดูแลและบำรุงรักษาเครื่องมือในงานช่างพื้นฐานตามลำดับ
2. ด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ครูมีความต้องการในเรื่องการบริหารโรงฝึกงาน
อยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง
3. ด้านเทคนิคการปฏิบัติงาน ครูมีความต้องการอบรมในเรื่องการปฏิบัติงานไฟฟ้าภายใน
บ้านมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การปฏิบัติงานไม้ก่อสร้าง และการปฏิบัติงานไม้ครุภัณฑ์

ผลการวิจัยพบว่า ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาการงานและอาชีพรายวิชา ง013
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรีขึ้น โดยนำ
เอกสารหลักสูตรที่ยกร่างเสนอผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร และปรับ
ปรุงแก้ไข ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นว่ามี ความสอดคล้องกันตั้งแต่ร้อยละ 80 ถึงร้อยละ 100 โดย
ผลการประเมินหลักสูตรและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไข จึงได้หลักสูตร
ฝึกอบรมครูผู้สอนวิชาการงานและอาชีพรายวิชา ง013 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ฉบับปรับปรุงแก้ไขแล้ว

สรรพดี หันสนธิยะ. (2540). การประเมินผลหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ศึกษา ฉบับพุทธศักราช 2539 ของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อประเมินผลหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา ฉบับพุทธศักราช 2529 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหารายวิชาและกระบวนการเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียนและผลิตผลคือ มหาบัณฑิต และเพื่อติดตามผลประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามและแบบสอบถามกึ่ง สัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ มหาบัณฑิต จำนวน 53 คน และผู้บังคับบัญชาของ มหาบัณฑิต จำนวน 106 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย โดยการทดสอบค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านสถานภาพส่วนตัว มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ ยังไม่ได้ศึกษาต่อเพิ่มเติมหลังจบปริญญาโท ใช้เวลาในการศึกษาในระดับปริญญาโทระหว่าง 2 ปี - 2 ปี 6 เดือน ส่วนผู้ บังคับบัญชาของมหาบัณฑิตส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุด คือ ปริญญาตรี มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้ อำนวยการฝ่ายวิชาการและมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอนระหว่าง 21-30 ปี
2. ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร ความมุ่งหมายของหลักสูตรมหาบัณฑิตระบุว่า ต้อง ปรับปรุงแก้ไขด้านความชัดเจนของถ้อยคำที่ใช้สื่อ และควรทันสมัยเหมาะกับยุคและความต้องการของ ผู้เรียน โครงสร้างของหลักสูตรควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเอกและหมวดวิชาเลือกเสรี เนื้อหารายวิชาและกระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรในส่วนของรายวิชาบังคับหลักมีความเหมาะสมในระดับมาก แต่รายวิชาเลือกโดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ควรปรับปรุงให้มีมากและหลากหลาย ขึ้น อุปกรณ์การเรียนการสอน ยังขาดอุปกรณ์เกี่ยวกับปฏิบัติการในภาคปฏิบัติ ส่วนตำราเรียนมีความ เพียงพอในระดับปานกลาง สถานที่เรียนควรมีห้องปฏิบัติการและห้องพักนิสิตของสาขาโดยเฉพาะ
3. ด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต ซึ่งเป็นผลจากการประเมินของ มหาบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต ในด้านความรู้ ด้านการสอนและด้านการเป็นผู้นำ พบว่า ความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน โดยต่างประเมินผลการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วน ด้านการพัฒนาตนเองและสังคมทั้งสองกลุ่มประเมินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. มหาบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต เสนอแนะว่าควรมีการปรับปรุงแก้ไขราย วิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรอยู่เสมอ เนื้อหารายวิชาควรเพิ่มเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ประยุกต์และเทคโนโลยีให้ มากขึ้น มหาบัณฑิตเสนอให้มีการจัดทำทำเนียบรุ่นและจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการเป็นประจำทุกปี

สุวรรณ หมิ่นตาบุตร. (2540). การพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง โรงเรียน
ประถมศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 8. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.

(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารสถาน
ศึกษาระดับสูง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำหรับ
ศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 8 การดำเนินการจากการวิจัยมี 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนแรกเป็นการ
ประเมินหลักสูตรเดิมด้วยการเก็บข้อมูลจากผู้ผ่านการฝึกอบรม การวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการ
ประเมินหลักสูตรเดิม การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนที่สองเป็นการนำผลการประเมินจัดทำร่างข้อ
คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาสาระเพื่อการพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนที่สามเป็นการหาความเหมาะสมและความ
สอดคล้องของเนื้อหาสาระในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟาย และขั้นตอนที่สี่
เป็นการเสนอเนื้อหาสาระเพื่อการพัฒนาหลักสูตร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ในขั้นตอนแรกเกี่ยวกับประเมินหลักสูตรเดิมคือผู้บริหาร
โรงเรียนที่ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมสถานศึกษาระดับสูงจากเขตการศึกษา 8 ตั้งแต่ปี 2534 – 2539
จำนวน 12 รุ่น จำนวน 109 คน ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ 10 คน ในขั้นตอนที่สองเก็บ
ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความเหมาะสม และความสอดคล้องของเนื้อหาสาระ เพื่อการพัฒนา
หลักสูตรด้วยเทคนิคเดลฟาย จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ
แบบประเมินความคิดเห็นต่อหลักสูตรเดิม และแบบเก็บข้อมูลความคิดเห็นเนื้อหาสาระเพื่อการพัฒนา
หลักสูตรด้วยเทคนิคเดลฟาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาค่าความเหมาะสมและความสอดคล้องของ
เนื้อหาเพื่อการพัฒนาหลักสูตรด้วยเทคนิคเดลฟาย ได้แก่ มัชฌิมฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินหลักสูตรอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงฉบับเดิมพบว่ารายวิชาทุก
รายวิชาและกิจกรรมทุกกิจกรรมยังมีความจำเป็นต้องกำหนดไว้ในหลักสูตรและสามารถจำแนกเป็น
กลุ่มเหมาะสมและจำเป็นสูงมาก 2 รายวิชา กลุ่มเหมาะสมและจำเป็นสูง 41 รายวิชา และกลุ่มเหมาะสม
จำเป็นค่อนข้างสูง 3 รายวิชา

2. ข้อเสนอในการพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงฉบับใหม่ประกอบด้วย
ด้วย รายวิชาที่ควรกำหนดเพิ่มเติม จำนวน 23 รายวิชา ข้อเสนอเพิ่มเวลาในการฝึกอบรมมี 4 รายวิชา
ข้อเสนอในการลดเวลาในการฝึกอบรมในขณะนี้ยังไม่มีการพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการกำหนดหลัก
สูตรในรายวิชาที่มีความสูงสุดไว้ด้วย

ธีระศักดิ์ บันทูปา. (2541). *ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ของนักศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ของนักศึกษาชาย และหญิงที่เรียนวิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนทางไกล วิธีเรียนด้วยตนเอง ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 470 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ F-test (Two – way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ของนักศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าเห็นด้วยในด้านการวัดผลและประเมินผล ส่วนด้านเนื้อหาวิชาหลักสูตรและด้านกระบวนการเรียนการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ เมื่อพิจารณาตามตัวแปรเพศและวิธีเรียน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ยกเว้นตัวแปรวิธีเรียนด้วยตนเอง ที่มีความเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย
2. ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ของนักศึกษาชายและหญิง ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ไม่แตกต่าง ทั้งโดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน
3. ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ของนักศึกษาที่เรียนวิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนทางไกล วิธีเรียนด้วยตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งโดยส่วนรวม และเป็นรายด้าน โดยนักศึกษาที่เรียนด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่านักศึกษาที่เรียนวิธีเรียนทางไกล และวิธีเรียนแบบชั้นเรียน นักศึกษาที่เรียนทางไกลมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่านักศึกษาที่เรียนวิธีเรียนแบบชั้นเรียน
4. พบปฏิสัมพันธ์อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระหว่างเพศและวิธีเรียน เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530

บุญลักษณ์ ทิพย์ฤทธิ์ . (2541). การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา)

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พุทธศักราช 2529 ปรับปรุง 2534 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิป (CIPP Evaluation Model) ประเมินหลักสูตร ในด้านบริบท ประกอบด้วย การประเมินจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาของหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้น ประกอบด้วย การประเมินอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียน ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การประเมินกระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล และด้านผลผลิต ประกอบด้วย การประเมินประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งหมด 295 คน ประกอบด้วย อาจารย์ 36 คน นักศึกษา 91 คน ผู้สำเร็จการศึกษา 814 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา 84 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถาม ที่สมบูรณ์ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบท อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นในภาพรวมว่า จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นโดยรวมว่า อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
3. ด้านกระบวนการ อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นโดยรวมว่า กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
4. ด้านผลผลิต ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นโดยรวมว่า ประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ข้อคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิด ปรากฏผลสรุปว่า ควรปรับโครงสร้าง เนื้อหารายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรให้เหมาะสม และจัดสรรงบประมาณ เพื่อจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา และทันสมัย เหมาะสมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน

ประวิทย์ กาสา. (2541). ปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนใน 10 ด้าน คือ การใช้หลักสูตร และเอกสารหลักสูตร การใช้แหล่งทรัพยากรชุมชน การจัดครูเข้าสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดการสอนซ่อมเสริม การจัดทำและการใช้สื่อการสอน การจัดห้องสมุดโรงเรียน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผลการเรียน และด้านการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2541 จำนวน 129 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นเป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 72 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.32-0.91 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ t-test (Independent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการจัดทำและการใช้สื่อการสอน การจัดห้องสมุดโรงเรียน การจัดสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษาในโรงเรียน การใช้แหล่งทรัพยากรชุมชน การใช้หลักสูตร และเอกสารหลักสูตร การจัดทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน และการวัดและประเมินผล ข้อที่มีปัญหามากคือ เรื่องโรงเรียนขาดงบประมาณสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ที่จะให้วิทยากรใช้ ไม่มีห้องปฏิบัติการในบางกลุ่มวิชา การจัดห้องสมุดทั่วไปยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดเอกสาร สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้สอนซ่อมเสริม หนังสืออ่านประกอบ หรือหนังสือค้นคว้าแต่ละหมวดมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของครูและนักเรียน ครูผู้สอนแต่ละคนได้รับชั่วโมงสอนมากเกินไป ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถที่จะให้คำปรึกษาหารือและนิเทศการสอนในแต่ละหมวดวิชา

2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทุกด้าน และแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า มีระดับปัญหามากกว่าครูผู้สอน

ไพบุลย์ อ่อนมั่ง. (2541). การศึกษาความเป็นไปได้ในการเปิดหลักสูตรวิทยาศาสตร์
มหบัณฑิตสาขาวิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูณานิพนธ์
กศ.ด. (การวิจัยหลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการเปิดหลักสูตรวิทยาศาสตร์
มหบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ใน
5 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านเทคนิค ด้านสังคมและด้านผู้เรียนการเก็บข้อมูล
ประกอบด้วย การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สอบถามความคิดเห็นและการสัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาสุขศึกษา คณะ
พลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 20 คน นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาสุขศึกษาจำนวน
63 คน กลุ่มเป้าหมายจำนวน 172 คน ได้แก่ บัณฑิตสาขาวิชาสุขศึกษาจำนวน 40 คน พยาบาลจาก
ศูนย์บริการสาธารณสุขจำนวน 67 คน ครูสุขศึกษาในโรงเรียน จำนวน 65 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสุข
ศึกษา จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์เนื้อหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่า
เฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเป็นไปได้ด้านต้นทุนทางการเงิน แต่ผลตอบแทนทั้งทางการเงิน และสังคมยังไม่
สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคม
2. อาจารย์ผู้สอนมีความพร้อมที่จะสอน แต่สัดส่วนอาจารย์ต่อนิสิตและสัดส่วนคณาจารย์
อาจารย์ยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน
3. ด้านเทคนิคมีความพร้อมในระดับปานกลางถึงค่อนข้างพร้อม แต่ห้องเรียนไม่เพียงพอ
4. ด้านสังคมผู้เชี่ยวชาญยังไม่เห็นด้วยกับการเปิดหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหบัณฑิต
สาขาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในขณะนี้
5. ด้านผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นครูสุขศึกษาและพยาบาล มีความต้องการศึกษา
ต่อในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา ในระดับปานกลางและมีความพร้อมที่จะ
เรียนในระดับค่อนข้างพร้อม

ไพรินทร์ บุหลัน. (2541). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัยศึกษาในจังหวัดลำพูน.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัยศึกษาในจังหวัดลำพูน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ใช้ในการสำรวจความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัย ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 150 คน เลือกมาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย และเจ้าคณะตำบล ศิกษานิเทศก์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 70 คน เลือกมาโดยวิธีการสุ่มอย่างเจาะจงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองหลักสูตรท้องถิ่น เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนอนุบาลลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 30 คน เลือกมาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และประเมินโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่น แผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 8 หน่วย แบบทดสอบที่เป็นรูปภาพจำนวน 40 ข้อ แบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียนของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัยศึกษา ที่พัฒนาสามารถตอบสนองความต้องการท้องถิ่น โดยองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัยศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พรชัย หนูแก้ว. (2541). การพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม

ประชาธิปไตยของนักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด.

(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เป็นการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนประถมศึกษา นี้ยึดหลักการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ตรงในการร่วมกิจกรรมจนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยประจำตัวในที่สุด เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อปลูกฝังพฤติกรรมประชาธิปไตยที่ต้องการ โดยเฉพาะที่มีการจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละหน่วยการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการ และเน้นให้การศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน เพื่อให้เรียนรู้การดำรงชีวิตและการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประชาธิปไตย การพัฒนาหลักสูตรทำตามรูปแบบของการวิจัยและพัฒนา มี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน เป็นการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนที่ประยุกต์มาจากการวิจัยแบบ EDR เริ่มจากการกำหนดกรอบของพฤติกรรมประชาธิปไตยที่ต้องการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์นักเรียนและสอบถามครูผู้สอน ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ และทำเทคนิคเดลฟายอีก

2 รอบ จึงได้ผลสรุปว่าพฤติกรรมประชาธิปไตยที่นักเรียนยังขาดอยู่และสมควรได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น ได้แก่ ด้านการยอมรับ ประกอบด้วยการปฏิบัติตามข้อตกลง และการไม่ละเมิดทรัพย์สินของผู้อื่นและส่วนรวม ด้านสามัคคีธรรม ประกอบด้วยการร่วมกันทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย และการร่วมรับผิดชอบและปรับปรุงแก้ไขงาน และด้านปัญญาธรรม ประกอบด้วยการแก้ปัญหาด้วยการใช้เหตุผล และการยอมรับและแก้ไขข้อบกพร่อง จากนั้นนำพฤติกรรมที่นักเรียนขาดอยู่นี้มาเขียนเป็นแบบจำลองเชิงทฤษฎีของพฤติกรรมประชาธิปไตยเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การร่างหลักสูตร เป็นการเขียนโครงร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน หลักสูตรนี้เป็นแบบบูรณาการที่ใช้หัวเรื่องเป็นแกน ประกอบด้วย สภาพปัญหาและความต้องการ หลักการ เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนและการวัดและการประเมินผล เนื้อหาที่ใช้ในหลักสูตรมาจากกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ของหลักสูตรประถมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประชาธิปไตยส่วนการจัดกิจกรรมใช้วิธีสอนเพื่อเปลี่ยนเจตคติ ปรับพฤติกรรม และการแก้ปัญหา แล้วนำโครงร่างหลักสูตรนี้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง พบว่าทุกองค์ประกอบของหลักสูตรสอดคล้องและเหมาะสมกับนักเรียนและพฤติกรรมประชาธิปไตยที่ต้องการศึกษา จากนั้นจึงนำข้อมูลจากการประเมินโครงร่างหลักสูตรมาปรับปรุงเพื่อให้โครงร่างหลักสูตรเหมาะสมยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร นำโครงร่างหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 2 โรงเรียนแต่ละโรงเรียนแบ่งนักเรียนออก 2 กลุ่ม ตามห้องเรียนเดิมที่โรงเรียนจัดไว้แล้ว และรูปแบบการทดลองใช้แบบสุ่มเพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ให้การทดลองเฉพาะกลุ่มทดลอง และมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและการปรับปรุงหลักสูตร เป็นการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร หลังจากที่น่าไปทดลองใช้แล้ว ซึ่งพบว่า พฤติกรรมประชาธิปไตยหลังทดลองใช้หลักสูตรของกลุ่มทดลองมากกว่าพฤติกรรมประชาธิปไตยของกลุ่มควบคุม และพฤติกรรมประชาธิปไตยหลังทดลองใช้หลักสูตรของกลุ่มทดลองมากกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นยังพบว่า หลักสูตรที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมในโรงเรียนได้โดยไม่มีผลกระทบกับหลักสูตรที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ แสดงว่าหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพจริง ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรมีการเพิ่มรูปภาพ ปรับรูปแบบของตัวอักษรและภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

รวงอรุณ ลิ้มเล็ก. (2541). การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในด้านความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร และด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเปรียบเทียบปัญหาด้านความรู้ ความเข้าใจหลักสูตร และด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามตัวแปรเพศ วิชาเอกที่สำเร็จการศึกษาและประสบการณ์เข้ารับอบรมการสอนภาษาอังกฤษ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี จำนวน 198 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยสุ่มได้ 5 อำเภอคือ อำเภอเมือง อำเภอปากท่อ อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอจอมบึง และอำเภอบางแพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่าง โดยใช้ t-test ซึ่งคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

ผลของการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษมีปัญหาโดยรวมด้านความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก
2. ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษที่มีเพศ วิชาเอกที่สำเร็จการศึกษา และประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรมการสอนวิชาภาษาอังกฤษต่างกัน มีปัญหาด้านความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรและด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วิทยา แสงงาม. (2541). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสอนมวยสำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสอนมวย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีการจัดทำวิชา รายวิชา เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ในกลุ่มการงาน พื้นฐานอาชีพ และประเมินหลักสูตรโดยใช้วิธีการประเมินแบบ Puissance Measure (P.M) เพื่อหาคูณค่าของหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้ และใช้รูปแบบการประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อหาตัวบ่งชี้ถึงคูณค่าของหลักสูตรหลังจากนำไปทดลองใช้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มโรงเรียนเสือโก้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 คน ได้มาโดยการเลือก

แบบเจาะจง เครื่องมือคือหลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 1 ฉบับ และแบบประเมินหลักสูตร จำนวน 2 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่า P.M. ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลของการวิจัยพบว่า

1. การประเมินหลักสูตร ก่อนนำไปทดลองใช้ โดยผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีการปรึกษาการ สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และการใช้รูปแบบการประเมินแบบ Puissance Measure (P.M.) พบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตเหมาะสมกับผู้เรียน และมีค่า Puissance Measure (P.M.) สูงกว่า 10

2. การประเมินหลักสูตรโดยครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากนำไปทดลองใช้พบว่า ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถนำไป ปฏิบัติได้จริง เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ด้านโครงสร้างและเนื้อหา พบว่า มีความเหมาะสม กับความสามารถของผู้เรียน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ ความต้องการของท้องถิ่น เนื้อหาที่จัดไว้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ และชัดเจน ด้านอัตรา เวลาเรียน พบว่า ได้กำหนดให้สัมพันธ์กับการจัดตารางสอนในชั้นเรียน แต่ไม่แน่ใจว่าอัตราเวลาเรียนที่ กำหนดไว้จะเหมาะสมเพียงพอกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ พบว่า ท้องถิ่นมีความต้องการต่อการจัดการเรียนตามหลักสูตรนี้ บริเวณอาคารสถานที่ที่มี ความเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เอกสารประกอบหลักสูตร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจัดเรียงลำดับไม่เหมาะสม กิจกรรมการเรียน การสอนที่กำหนดเหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา สภาพท้องถิ่น และผู้เรียน แต่ไม่แน่ใจว่ากิจกรรมการ เรียนการสอนจะเหมาะสมกับเวลาเรียน และด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมกับ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและจุดประสงค์โดยครอบคลุมทั้ง 3 ลักษณะคือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

วีระ สำเนียงแจ่ม. (2541). ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524

(ฉบับปรับปรุง 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(หลักสูตรและการสอน) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้บริหารและครูสอนในโรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี และเพื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้บริหารและครูสอนตาม ตำแหน่ง อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์และขนาดของโรงเรียนที่สอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 278 คนและครูสอน 457 คน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 27 โรง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 585 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.59 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

ผู้บริหารและครูสอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรด้านองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอนและการประเมินผลหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสอนจำแนกตามตำแหน่ง อายุ วุฒิต่างทางการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียนพบว่ามีปัญหาการใช้หลักสูตรไม่แตกต่างกัน

สุขพัฒน์ โสรจกิจ. (2541). การศึกษาผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนสาย

สามัญ (สอบเทียบ) ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียน

วิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

(หลักสูตรและการสอน) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษา 1) ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี ที่เลือกเรียนและไม่เลือกเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสามัญ (สอบเทียบ) ต่อการเรียนตามหลักสูตร การศึกษานอก โรงเรียนสายสามัญ (สอบเทียบ) 2) ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความสนใจการเรียน การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การมีปฏิสัมพันธ์ การรักษาระเบียบวินัยและ 3) พฤติกรรมของนักเรียนในด้านความสนใจการเรียน การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การมีปฏิสัมพันธ์ และการรักษาระเบียบวินัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 10 ห้องเรียน 387 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความสนใจการเรียน การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การมีปฏิสัมพันธ์ การรักษาระเบียบวินัย และแบบสังเกตพฤติกรรม นักเรียนทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. จากการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสามัญ (สอบเทียบ) พบว่าข้อกระทงที่สอบถาม 20 ข้อกระทง นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนตามปกติและนักเรียนที่ลงทะเบียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสามัญ (สอบเทียบ) ขณะที่เรียน

ไปด้วย มีความเห็นสอดคล้องมาก 8 ข้อกระทง สอดคล้อง 7 ข้อกระทง และความเห็นไม่สอดคล้องกัน 5 ข้อกระทง

2. จากการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความสนใจการเรียน การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การมีปฏิสัมพันธ์ การรักษาระเบียบวินัย พบว่า นักเรียนที่เรียนตามปกติในโรงเรียน และนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ (สอบเทียบ) ขณะที่เรียนในโรงเรียนไปด้วยมีความเห็นเกี่ยวกับความสนใจต่อการเรียน การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การรักษาระเบียบวินัยและการมีปฏิสัมพันธ์ของตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน โดยสรุปพบว่า นักเรียนที่เรียนตามปกติในโรงเรียน และลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรนอกโรงเรียนสายสามัญ (สอบเทียบ) มีพฤติกรรมด้านความสนใจเรียน มีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม และมีการรักษาระเบียบวินัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับพฤติกรรมด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุนีย์ ละกำป็น. (2541). *การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการดูแลสุขภาพ*

ตนเองสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ด.

(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ พัฒนาการปฏิบัติการแบบร่วมมือ และพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการดูแลตนเอง การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง การสนับสนุนทางสังคม เป็นฐานของการพัฒนาแบบกิจกรรม โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสำรวจ สภาพปัญหา และความต้องการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของนักเรียน จากตำราเอกสาร งานวิจัย และเอกสารหลักสูตรประถมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ครูประจำชั้น และครูอนามัย ร่วมกันสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง สันทนากลุ่มย่อยกับนักเรียน และศึกษาจากแฟ้มข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียนจากห้องพยาบาลของโรงเรียน

ขั้นที่ 2 พัฒนาโครงร่างรูปแบบกิจกรรม ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎี สภาพปัญหาและความต้องการที่ได้จากขั้นที่ 1 แล้วนำโครงร่างไปให้นักวิชาการ และครูประถมศึกษา ตรวจสอบคุณภาพและความสอดคล้องขององค์ประกอบ จากนั้นนำข้อสรุปที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนเพื่อพิจารณาก่อนนำไปใช้ปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติตามรูปแบบกิจกรรม กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ในสถานการณ์จริง โดยใช้แบบแผนการวิจัยในลักษณะของกลุ่มเดียวทดสอบก่อน – หลัง และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบกิจกรรมจากความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียน ร่วมกับสังเกตผลงานของ

นักเรียน และความคิดเห็นจากผู้ปกครองที่มีในแต่ละกิจกรรม ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาด้านสุขภาพ การรับรู้ความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง เพิ่มขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และมีการตระหนักถึงการเอาใจใส่ต่อการดูแลสุขภาพตนเองอยู่ในระดับมากทั้งด้านการดูแลรักษาร่างกาย การบริโภคอาหาร และการออกกำลังกาย จากนั้นนำผลการวิจัยที่ได้เสนอให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูร่วมรับรู้

ขั้นที่ 4 นำผลจากการศึกษาทั้งหมดสะท้อนกลับสู่การพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข โครงร่างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองให้มีความสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมหลักสูตรในระดับประถมศึกษาได้

องอาจ พงษ์พิสุทธิบุบผา. (2541). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมผู้นำทางการเกษตรสำหรับนักเรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.).
ปริญญาณิพนธ์. กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมผู้นำทางการเกษตรสำหรับนักเรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.) ให้มีความรู้มีเจตคติที่ดี และมีทักษะพฤติกรรมผู้นำทางการเกษตร แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาเอกสารงานวิจัย การทำเทคนิคเหตุการณ์วิกฤติเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทางการเกษตร นำข้อมูลมาสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสำรวจความต้องการเสริมสร้างพฤติกรรมผู้นำทางการเกษตร
กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย หัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท 1 คน ครูนิเทศโครงการเกษตร 27 คน และผู้ที่จบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 46 คน รวม 74 คน ได้ความต้องการเสริมสร้างพฤติกรรมผู้นำทางการเกษตรในระดับมากดังนี้ การเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร การแสวงหาความรู้ทางการเกษตร การประสานงาน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตร เป็นการนำผลจากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นโครงร่างหลักสูตร ได้แก่ สภาพปัญหาและความจำเป็นในการฝึกอบรม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมและวิธีการฝึกอบรม สื่อ วิธีการวัดและประเมินผล โดยมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติ และทักษะพฤติกรรมผู้นำทางการเกษตร หน่วยที่ 2 การแสวงหาความรู้ทางการเกษตร และหน่วยที่ 3 การเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร การประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบวัดเจตคติแบบสังเกตทักษะ และแบบประเมินโครงการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 32 คน โดยการทดสอบก่อนการฝึกอบรม ให้การฝึกอบรม และทดสอบหลังการฝึกอบรม มีผู้สังเกตทักษะขณะฝึกอบรม ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อพฤติกรรมผู้นำทางการเกษตรของการทดสอบก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผู้วิจัยนำหลักสูตรมาปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ปรับปรุงกิจกรรมและวิธีการฝึกอบรม ให้สะดวกต่อการนำไปประยุกต์ใช้

ขั้นตอนที่ 4 การติดตามผลหลักสูตร ผู้วิจัยได้ติดตามผลหลังจากการฝึกอบรม 1 เดือน โดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วย นักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรม 29 คน ผู้ปกครอง 30 คน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้นำชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร 18 คน รวมทั้งสิ้น 77 คน พบว่า นักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมมีพฤติกรรม ผู้นำทางการเกษตรด้านการแสวงหาความรู้ทางการเกษตร และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้นจากเดิมในระดับมาก พฤติกรรมผู้นำทางการเกษตรด้านการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร และการประสานงาน เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง

ธนิกา เจียรณัยปริเปรม. (2542). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ครูและ

ผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

พุทธศักราช 2539 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียน.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอน ภาษาอังกฤษ และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับ ประถมศึกษา พุทธศักราช 2539 ด้านความพร้อมของสถานศึกษา ด้านความรู้ความสามารถของผู้สอน ภาษาอังกฤษ และด้านความคาดหวังในผลสำเร็จของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 ทุกคนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียน จำนวน 24 คน และ 50 คน ตามลำดับ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทุกโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียน จำนวน 236 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ซึ่งคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอนภาษาอังกฤษและผู้ปกครองนักเรียน มีความคิดเห็นด้าน ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก
2. ผู้บริหารการศึกษา และครูผู้สอนภาษาอังกฤษ มีความคิดเห็นด้านความพร้อมของสถาน ศึกษา ด้านความรู้ความสามารถของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และด้านความคาดหวังในผลสำเร็จของ นักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้ปกครอง มีความคิดเห็นในทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ประขรรค์ สมนิยาม. (2542). การพัฒนาชุดฝึกอบรมการปฏิบัติการตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และเพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนและหลังการอบรม

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนด้าน สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ กาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 55 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 6 ชุด คือ หลักการประเมินผลการเรียน วิธีการประเมินผลการเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนด้านพุทธิพิสัย การวัดและประเมินผลการเรียนด้านทักษะพิสัย การวัดและประเมินผลการเรียนด้านจิตพิสัย และเอกสารประเมินผลการเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าอบรมเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกอบรมการปฏิบัติการตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มีประสิทธิภาพ 82.71/82.36 และครูมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจ หลักการวัดผลและประเมินผลหลังการฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วิไลลักษณ์ พิทักษ์นารมย์. (2542). การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2538 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2538 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการใช้หลักสูตร และด้านการดำเนินการสอนตามหลักสูตร เก็บรวบรวมข้อมูลในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 26 วิทยาเขต โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารจำนวน 52 คน และใช้แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 70 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหาร พบว่า ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนผู้บริหารส่วนใหญ่มีการดำเนินการศึกษารายละเอียดของหลักสูตร และวางแผนการใช้หลักสูตร ด้านการจัด

ปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการเตรียมบุคลากรและจัดอาจารย์เข้าสอน จัดตารางสอนจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการสอน จัดสถานที่ในการสอนและฝึกปฏิบัติ ส่วนการนิเทศการสอนผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่มีการดำเนินการนิเทศการสอน

ปัญหาการใช้หลักสูตรของผู้บริหาร พบว่า ทั้งด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน และด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหา

สภาพการใช้หลักสูตรของอาจารย์ผู้สอน พบว่า ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน อาจารย์ผู้สอนมีการปฏิบัติในระดับมากเกี่ยวกับการศึกษารายละเอียดของหลักสูตร และการวางแผนการใช้หลักสูตร ส่วน การจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร มีการปฏิบัติในระดับน้อย ด้านการดำเนินการสอนตามหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนมีการปฏิบัติในระดับมากเกี่ยวกับการวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ส่วนการใช้สื่อการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีการปฏิบัติในระดับน้อย

ปัญหาการใช้หลักสูตรของอาจารย์ผู้สอน พบว่า ด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน อาจารย์ผู้สอนประสบปัญหาในระดับมากเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ส่วนการศึกษารายละเอียดของหลักสูตร และการวางแผนการใช้หลักสูตร ประสบปัญหาในระดับน้อย สำหรับด้านการดำเนินการสอนตามหลักสูตร พบว่า ประสบปัญหาในระดับน้อยทุกข้อ

สนั่น เมตุลา. (2542). ปัญหาการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด

กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ของครู-อาจารย์ โดยรวม และจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และหมวดวิชา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู – อาจารย์ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครู – อาจารย์ ในหมวดวิชาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2541 ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามปัญหาการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.52-0.84 ค่าความเที่ยงเบนเชื่อมนั้นเท่ากับ 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ครู – อาจารย์โดยส่วนรวม จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และหมวดวิชามีปัญหาการใช้หลักสูตรด้วยตนเองโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และมีระดับปัญหาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ครู – อาจารย์ในหมวดสังคมศึกษา และหมวดวิชาภาษาไทย มีปัญหารายข้อทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางและน้อย โดยปัญหารายข้อที่อยู่ในระดับมาก

ในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านการเตรียมความพร้อม ได้แก่ มีครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรไม่ครบตามเกณฑ์ที่กำหนด โรงเรียนขาดการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ทรัพยากรเศรษฐกิจอาชีพ และความต้องการของท้องถิ่น โรงเรียนขาดการจัดระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนทั้งด้านความถนัดและความสนใจ การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เอกสารการสอน และคู่มือครู ของหมวดวิชาไม่ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของหมวดวิชา การจัดกิจกรรมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรฉบับปรับปรุงให้แก่นักเรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบยังไม่ทั่วถึง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตร ยังไม่เพียงพอครูบางคนได้รับมอบหมายงานหลายหน้าที่ ทำให้การปฏิบัติงานไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ด้านการบริหารหลักสูตร ได้แก่ หมวดวิชาไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนทั่วไปของโรงเรียน สื่ออุปกรณ์การสอนเก่าไม่ทันสมัย และสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครูผู้สอนมีคาบสอนปกติมาก ทำให้ไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริม นักเรียนที่เรียนอ่อนละเลยไม่ใส่ใจต่อการเรียนซ่อมเสริมในรายวิชาที่เรียนอ่อน

2. ครู-อาจารย์ โดยส่วนรวม ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่ควรปรับปรุง มีจำนวนมากที่สุดในแต่ละด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อม มีการดำเนินการนิเทศ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลที่ได้มาใช้ในแนวทางปฏิบัติเป็นรูปธรรม ด้านการบริหารหลักสูตร ให้งานแนะแนวดำเนินการทดสอบความถนัด ความสนใจ และความสามารถของนักเรียน ก่อนเลือกแผนการเรียนตามความถนัดที่หลากหลาย ด้านการจัดการเรียนการสอน จัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการจัดทำสื่อ ผลิตสื่อ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

อุไรวรรณ คำภูแสน. (2542). การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาในโครงการ

คุรุทายาทระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรม

ศิลป์ สถาบันราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2538. ปริญญาโท กศ.ม.

(อุตสาหกรรมการศึกษา)-กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ร่วมงาน หัวหน้าพรรค ที่มีต่อการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา โครงการคุรุทายาท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาอุตสาหกรรมศิลป์ สถาบันราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2538 ใน 7 ด้านคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านเทคนิคการสอน ด้านความรู้ทางช่าง ด้านทักษะทางช่าง และด้านเจตคติต่อวิชาชีพครูช่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่เกี่ยวข้องกับผู้สำเร็จการศึกษาโดยตรง เป็นกลุ่มตัวอย่างได้แก่ หัวหน้าหมวด จำนวน 52 คน ผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 52 คน ส่วนผู้ร่วมงานได้มาจากกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 52 คน รวมทั้งหมด 156 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ

เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนคิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ร่วมงาน และหัวหน้าหมวดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา โครงการครูทายาท ปีการศึกษา 2538 จำนวน 7 ด้านคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านเทคนิคการสอน ด้านความรู้ทางช่าง ด้านทักษะทางช่าง และด้านเจตคติต่อวิชาชีพครูช่าง แต่ละด้านอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมระดับมาก และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ร่วมงาน และหัวหน้าหมวดที่มีต่อการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันอยู่ในระดับมาก

ยุพร ริมชลการ. (2543). การพัฒนาหลักสูตรพืชคณิตสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้นที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์. ปริญญาโท กศ.ด.

(คณิตศาสตร์ศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรพืชคณิตสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ และทดลองให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นพร้อมทั้งหาประสิทธิภาพของหลักสูตร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวน 17 คน ที่สอบผ่านการเกณฑ์คัดเลือกเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ ด้วยเครื่องมือคัดเลือกเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย 1) แบบเสนอชื่อ 2) แบบทดสอบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ และ 3) แบบทดสอบวัดความคิดระดับสูง จากนักเรียนที่ได้รับการเสนอชื่อ จำนวน 97 คน

เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย 1) แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโครงร่างหลักสูตรพืชคณิต 2) หลักสูตรพืชคณิตสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอิงเกณฑ์ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยนำหลักสูตรพืชคณิต และแบบประเมินผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวโครงร่างหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านประเมิน จากนั้นนำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ $\bar{X}$, S.D. และดัชนีความสอดคล้อง IOC และทดลองใช้หลักสูตร โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอิงเกณฑ์ทั้ง 2 ชุด จากนั้นทดลองสอนตามแผนการสอนโดยใช้เวลาดลอดหลักสูตร 98 ชั่วโมง แล้วทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอิงเกณฑ์ทั้ง 2 ชุด จากนั้นนำคะแนนก่อนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาค่า t - test และนำคะแนนหลังเรียนมาหาค่า $\bar{X}$ และ S.D.

ผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรพีชคณิตโดยผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่า องค์ประกอบในหลักสูตรมีความเหมาะสมมากกับมากที่สุด โดยมีค่า $\bar{X}$ ระหว่าง 3.67 – 5.00 ค่า S.D. ระหว่าง 0.00 – 0.94 และการประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ปรากฏว่า องค์ประกอบในหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.66 – 1.00
2. การวิเคราะห์คะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอิงเกณฑ์ ปรากฏว่า คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนหลักสูตรพีชคณิตมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนหลักสูตรพีชคณิตมีค่าเท่ากับ 59.11 ซึ่งมีค่ามากกว่าคะแนนจุดตัด (52 คะแนน)

วรรณภา สวัสดิ์นันทน์. (2543). การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อโครงสร้างใหม่ของหลักสูตรคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย.
 สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อโครงสร้างใหม่ของหลักสูตรคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย เพื่อจัดโครงสร้างใหม่ของหลักสูตรเกี่ยวกับความต่อเนื่อง ความซ้ำซ้อน ความสัมพันธ์ ความเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ เวลา และสภาพการเรียนรู้ได้ของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยใช้แบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญมีความชำนาญทางด้านหลักสูตร การจัดหลักสูตร และมีประสบการณ์ทางการสอนคณิตศาสตร์มาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 ท่าน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างใหม่ และแบบวิเคราะห์เนื้อหาตามแบบเรียนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของ สสวท. ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับเนื้อหาเชิงโครงสร้าง เนื้อหาเชิงวิเคราะห์ ความซ้ำซ้อนการจัดลำดับ ความเหมาะสมของเวลา ความเหมาะสมต่อผู้เรียน และด้านการใช้หลักสูตรของครู

สุวานี วรศักดิ์. (2543). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องอาหารจากถั่วเหลือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พัฒนาแผนการสอนและพัฒนาเครื่องมือวัดผลภาคปฏิบัติ กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องอาหารจากถั่วเหลืองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 20 คน โรงเรียนบ้านวังสะพุง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องอาหารจากถั่วเหลืองจำนวน 1 ฉบับ แผนการสอนเรื่องอาหารจากถั่วเหลือง จำนวน 8 แผน แบบวัดผลภาคปฏิบัติจำนวน 2 ฉบับ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. หลักสูตรท้องถิ่น และแผนการสอน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องอาหารจากถั่วเหลือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ว่างมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด
2. แบบวัดผลภาคปฏิบัติ 2 ฉบับ คือ แบบวัดผลภาคปฏิบัติการทำนมถั่วเหลืองและแบบวัดผลภาคปฏิบัติการทำเต้าหู้แข็ง มีความเหมาะสม สามารถวัดสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ทิพย์วรรณ หันหาบุญ. (2544). สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี ตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำรวจการศึกษา. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการทางวิชาการ และด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการ ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำรวจการศึกษา 2) เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางวิชาการตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและผู้สำรวจการศึกษาโดยรวม และเป็นรายด้านกับเกณฑ์ที่กำหนด และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของนักศึกษา และผู้สำรวจการศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำรวจการศึกษาของคณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี ในปีการศึกษา

2543 จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 69 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทำสอบค่าที และค่าสัมประสิทธิ์ สหพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์เห็นว่าสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี โดยรวมมีความเหมาะสมระดับมาก ส่วนนักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์เห็นว่าทุกด้านมีความเหมาะสมระดับปานกลาง ยกเว้นการจัดบริการทางวิชาการมีความเหมาะสมระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษาเห็นว่าด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา มีความเหมาะสมระดับมาก ส่วนด้านหลักสูตรและด้านการจัดบริการทางวิชาการมีความเหมาะสมระดับปานกลาง และผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่า ด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา มีความเหมาะสมระดับมากส่วนด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมปานกลาง

2. อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา เห็นว่าสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับไม่สูงกว่าเกณฑ์ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์เห็นว่าด้านหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการจัดการบริการทางวิชาการอยู่ในระดับไม่สูงกว่าเกณฑ์ ส่วนนักศึกษาเห็นว่าด้านความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาเห็นว่าอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการจัดบริการทางวิชาการอยู่ในระดับไม่สูงกว่าเกณฑ์

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อ สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี ทั้ง 4 ด้าน ไม่มีความสัมพันธ์ทางการเรียน นอกจากนั้นความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการในด้านการจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

รวีพร นิลदानวงศ์. (2544). สิ่งจูงใจในการเลือกเรียน หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของนิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาสิ่งจูงใจในการเลือกเรียนของนิสิตใน 5 ด้าน คือ ด้านความสนใจและความถนัด ด้านความคิดเห็นส่วนตัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง และเปรียบเทียบสิ่งจูงใจในการเลือกเรียนของนิสิต จำแนกตามตัวแปร วิชาเอก สภาพการเรียน อาชีพผู้ปกครอง ตลอดจนรวบรวมข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งจูงใจในการเลือกเรียนของนิสิต

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนปกติ และภาคสมทบหลักสูตร บริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) วิชาเอกบัญชี และวิชาเอกการตลาด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 282 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามสิ่งจูงใจในการเลือกเรียนแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตมีสิ่งจูงใจในการเรียนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) โดยรวมทุกด้าน และในแต่ละด้านคือ ด้านความสนใจและความถนัด ด้านความคิดเห็นส่วนตัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีสิ่งจูงใจในการเลือกเรียนในระดับปานกลาง
2. นิสิตที่เลือกเรียนวิชาเอกการบัญชี และวิชาเอกการตลาด มีสิ่งจูงใจในการเลือกเรียนด้านโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตวิชาเอกการบัญชี และวิชาเอกการตลาดมีสิ่งจูงใจในการเลือกเรียนด้านความสนใจและความถนัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่นิสิตวิชาเอกการบัญชีมีสิ่งจูงใจในการเลือกเรียนมากกว่าวิชาเอกการตลาด ส่วนด้านความคิดเห็นส่วนตัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องนิสิตทั้ง 2 วิชาเอกมีสิ่งจูงใจในการเลือกเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นิสิตที่เลือกเรียนสภาพการเรียนต่างกัน คือภาคปกติและภาคสมทบมีสิ่งจูงใจในการเลือกเรียนโดยรวมทุกด้าน และในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นิสิตที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันคือ อาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพ พนักงานบริษัท อาชีพธุรกิจส่วนตัว อาชีพเกษตรกร มีสิ่งจูงใจในการเลือกเรียนโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความคิดเห็นส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความสนใจและความถนัด ด้านเศรษฐกิจและด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่พบว่า ด้านความคิดเห็นส่วนตัว อาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีสิ่งจูงใจในการเลือกแตกต่างกับอาชีพธุรกิจส่วนตัว และอาชีพธุรกิจส่วนตัวมี

สิ่งจูงใจในการเลือกเรียนแตกต่างกับ อาชีพเกษตรกร ส่วนด้านสังคม อาชีพรับราชการ พนักงาน
รัฐวิสาหกิจ มีสิ่งจูงใจในการเลือกเรียนแตกต่างกับอาชีพธุรกิจส่วนตัว

สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ. (2544). ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียน

การสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล และเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา จำแนกตามระดับชั้นปี และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาธุรกิจศึกษา จำนวน 95 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยวิเคราะห์ค่าแปรปรวนแบบทางเดียว F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและการประเมินผลมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. นิสิตระดับชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและการประเมินผลโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนรายด้าน ด้านหลักสูตรมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการเรียนการสอนและด้านอาจารย์ผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. นิสิตระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและการประเมินผล โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ไชยรัตน์ ปราณี. (2545). การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของ
ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนา
หลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยในเรื่องนี้ เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความ
ต้องการของท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในลักษณะ
ของการวิจัยและพัฒนา โดยประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งได้ทำการวิจัย
ในชุมชนแห่งหนึ่งในอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นทางด้านการศึกษาของท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานใน
การพัฒนาหลักสูตร ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการประเมินสภาวะชนบทแบบมีส่วนร่วม ซึ่ง
ใช้วิธีการวิจัย 3 วิธี คือ การศึกษาเอกสาร การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์แบบลึก ขั้นตอนที่ 2
การศึกษาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นทางด้านการศึกษาของ
ท้องถิ่น ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการประเมินสภาวะชนบทแบบมีส่วนร่วม ซึ่งใช้วิธีการ
วิจัย 3 วิธี คือ การศึกษาเอกสาร การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์แบบลึก ขั้นตอนที่ 3 การ
พัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นขั้นตอนที่นำเอาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นทางด้านการ
ศึกษาของท้องถิ่นมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
ขั้นตอนที่ 4 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้เป็นขั้นตอนที่นำหลักสูตรที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจาก
ผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนในสถานการณ์จริง ขั้นตอนนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบกึ่งทดลอง
โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One – Group Pretest – Posttest Design ขั้นตอนที่ 5 การประเมิน
หลักสูตร แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ การประเมินหลักสูตรระหว่างการทดลองใช้หลักสูตร และการ
ประเมินหลักสูตรหลังการทดลองใช้หลักสูตร เพื่อศึกษาว่าหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตาม
จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ รวมทั้งพิจารณาผลกระทบอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจริงจากการใช้หลักสูตร ซึ่ง
การประเมินหลักสูตรระหว่างการทดลองใช้หลักสูตรได้ดำเนินการไปแล้วในขั้นตอนการวิจัยที่ 3 และ 4
สำหรับการประเมินหลักสูตรในขั้นตอนนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การดำเนินการพัฒนา
หลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในขั้นตอนเป็นไปในลักษณะของการมีส่วนร่วมแบบเต็มที่

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการจำเป็นทางด้านการศึกษาของท้องถิ่น ท้องถิ่นมีความต้องการให้โรงเรียน
จัดการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการเกษตรเป็นอันดับแรก และต้องเป็นการเกษตรที่มีลักษณะเป็นเรื่องของ
การจัดการทางการเกษตร

2. องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการจำเป็นทาง
ด้านการศึกษาของท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นองค์ความรู้ทางด้านเกษตร
ที่เน้นการจัดการทางการเกษตร โดยการผสมผสานระหว่างองค์ความรู้ที่เป็นสากล และองค์ความรู้ที่
เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่สองเป็น สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรม และความ
ต้องการของนักเรียนและท้องถิ่นทางด้านการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่

เน้นให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการรู้จักคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และสามารถนำเอาความรู้และประสบการณ์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน

เสาวภาคย์ แหล่มเพ็ชร. (2545). การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษา และศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ใน 3 ด้าน คือด้านบุคลากร ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการสนับสนุนส่งเสริม โดยการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียน และเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และด้านการจัดการเรียนรู้ โดยการเปรียบเทียบจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และสังกัดกลุ่มวิชา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
2. ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
3. การเปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในภาพรวมทุกด้าน พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านบุคลากร พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนในด้านการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการสนับสนุนส่งเสริมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. การเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนและสังกัดกลุ่มวิชา สรุปผลได้ดังนี้

4.1 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ด้านการจัดทำแผนการจัด

หน่วยการเรียนรู้ และด้านการจัดทำการเรียนรู้ และในภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การสอน พบว่าด้านการจัดทำแผนการจัดหน่วยการเรียนรู้และในภาพรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรและด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 เมื่อจำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชา พบว่า ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ และในภาพรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อมพร หล่อสมฤดี. (2545). รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ด.

(การวิจัยและการพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนโดยดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาและพัฒนาโครงร่างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลังจากนั้นจึงสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อโครงร่างรูปแบบจากครูที่ทำการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 170 คน และสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรจำนวน 6 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 แสดงว่าเห็นด้วยกับรูปแบบ 2) ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบด้วยการนำไปใช้ในสถานการณ์จริงนำรูปแบบที่ได้ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 1 โรงเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ให้ครูปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนที่ครูทำการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้ ทักษะของครู แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหาร วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาให้เห็นบทบาทมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร เกณฑ์ในการกำหนดประสิทธิภาพของรูปแบบคือค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้ ทักษะของครู และค่าที่ได้จากความคิดเห็นครูที่มีค่ามากกว่า 3.50 3) ปรับปรุงรูปแบบและรับรองรูปแบบ การปรับปรุงรูปแบบดำเนินการโดยการนำเอาผลที่ได้จากการระดมความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ที่นำรูปแบบไปใช้ในสถานการณ์จริง และการรับรองรูปแบบดำเนินการโดยสอบถามความคิดเห็นของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 120 คน ที่ได้รับการฝึกอบรมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 แสดงว่ารับรองรูปแบบ

ผลการวิจัยพบว่า

การศึกษา และพัฒนาโครงสร้างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน ประกอบด้วยการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วย (1.1) สภาพและความต้องการของชุมชน (1.2) การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน (1.3) การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง 2) การร่างหลักสูตรประกอบด้วย (2.1) จุดประสงค์ (2.2) เนื้อหาสาระ (2.3) การจัดการเรียนการสอน (2.4) การวัดและการประเมินผลผู้เรียน 3) การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร 4) การนำหลักสูตรไปใช้ 5) การประเมินผลหลักสูตรและจากการสอบถามความคิดเห็นที่ได้จากครูพบว่าครูเห็นด้วยกับรูปแบบในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.50 และผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับรูปแบบในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.94 รูปแบบที่นำไปใช้พบว่ามีประสิทธิภาพพิจารณาจากการประเมินตนเอง ของครูเกี่ยวกับความรู้ทักษะในการพัฒนาหลักสูตรพบว่าอยู่ในระดับมาก คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับรูปแบบ พบว่าเห็นด้วยในระดับมากที่สุด คือค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93 โดยผู้บริหาร ครู มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรทุกขั้นตอน นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรโรงเรียน การปรับปรุงรูปแบบและรับรองรูปแบบ ผลการระดมความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูพบว่าเห็นด้วยกับรูปแบบทุกขั้นตอน ส่วนการรับรองรูปแบบพบว่าครูเห็นด้วยกับรูปแบบในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ข้อเสนอแนะการนำรูปแบบไปใช้ คือ ควรให้ครูได้ฝึกปฏิบัติจริงในลักษณะการฝึกอบรมในระหว่างปฏิบัติงานโดยมีผู้เชี่ยวชาญสนับสนุน เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ จะทำให้การนำรูปแบบใช้ได้มีประสิทธิภาพ

McKenney, S., Nieveen, N., and Akker, J.V.D. (2002). *Educational Technology Research and Development*. California, Orange County. Hyatt Regency.

ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้ เพื่อนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการพัฒนาการกำหนดหลักสูตร 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ 2. ด้านรูปแบบของหลักสูตร 3. ด้านการวิเคราะห์วัดผลและประเมินผล โดยนำระดับคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการพัฒนาและจัดทำหลักสูตรในส่วนที่มีความยุ่งยากและซับซ้อนอันจะเป็นการนำสู่กระบวนการพัฒนาและจัดทำหลักสูตรที่มีความรวดเร็วถูกต้อง และมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาหลักสูตรมุ่งเน้น และกำหนดทิศทางตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด การพัฒนาหลักสูตรมีการกำหนดวางแผนในการนำเอาเครื่องมือเข้ามาช่วยสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งในโรงเรียนและองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้จุดประสงค์แต่ละข้อแต่ละระดับมักจะมีลักษณะชนิดเฉพาะซึ่งมีความซับซ้อนแตกต่างกัน ซึ่งจะนำไปสู่การคัดเลือกเพื่อให้สามารถตอบคำถามว่า “ผู้เรียนต้องการเรียนรู้อะไรและอย่างไร” ดังนั้นจุดประสงค์จึงนำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อที่จะให้เหมาะสมกับตัวของผู้เรียนและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยจะต้องคำนึง 3 สิ่งนี้คือ

1. ภาพรวมระดับใหญ่ (Macro) หรือระบบการศึกษา
2. ภาพรวมระดับโรงเรียน หน่วยงาน องค์กร หรือสถาบันการศึกษา (Meso)
3. ภาพรวมระดับห้องเรียน หรือภาพรวมของแต่ละระดับชั้นการศึกษา (Micro)

ภาพรวมของการศึกษาในระดับห้องเรียน โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Gustafson & Branch. 1997; Visscher – Voerman Gustafson & Plomp. 1999. ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ได้คุณภาพโดยนำเสนอไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์จุดประสงค์ วิเคราะห์เนื้อหา
2. การกำหนดรูปแบบของเนื้อหาและส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ได้แก่ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียน และการวัดผลประเมินผล
3. การตีความและแปลความหมาย ซึ่งจะนำไปสู่การพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเดิมในส่วนต่าง ๆ ให้เหมาะสมดียิ่งขึ้น
4. การวัดผลประเมินผล เพื่อจะเป็นการทดสอบและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร
5. เครื่องมือช่วยสนับสนุน เป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรในด้านต่าง ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2535ก). หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2535ข). คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา.
- (2536). คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา.
- (2544). แนวทางการนำหลักสูตรไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ และ การจัด
ประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำคูณสภา.
- (2544,กรกฎาคม). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน : หลักสูตรของมวลชน.
ข่าววิชาการ. 1 (3) : 1-4.
- (2544,ตุลาคม). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. ข่าววิชาการ. 1(10) : 1-6.
- (2544, พฤศจิกายน). หลักสูตรท้องถิ่น. สารปฏิรูป. 4 (44) : 26-28.
- (2544, ธันวาคม). การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ข่าววิชาการ.
1(4) : 6-7.
- (2545,กุมภาพันธ์). การพัฒนาหลักสูตรพระพุทธศาสนา. ข่าววิชาการ. 1 (18) :4-5.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544ก). สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่ง
สินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2544ข). สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยใน
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2544ค). สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่ง
สินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2544ง). สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรมในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2544จ). สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาใน
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544ฉ). สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

----- (2544ช). สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

----- (2544ซ). สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กมล สดประเสริฐ. (2540, มกราคม – มีนาคม). การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผล : ความคาดหวังของโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กระทรวงศึกษาธิการ. โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. (2) : 19-23.

กมล ภูประดิษฐ์. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิปส์ พับบลิชเชียน.

กอบกิจ ธรรมานุชิต. (2540). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา (การฝึกและการจัดการกีฬา). ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กิงสร เกาะประเสริฐ. (2540). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำ วิชาภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง อายุ 7-14 ปี ระหว่างวิธีการสอนอ่านคำ โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และการสอนอ่านคำตามหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เกียรติศักดิ์ ชินวงศ์. (2544, พฤศจิกายน). การสอนตามแนวคิดวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี-สังคม (STS) โดยใช้ห้องเรียนธรรมชาติ. วารสารวิชาการ. 4(11) : 13-27.

จันทร์เพ็ญ ไพบูลย์. (2539). การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

จรัส มีกุล. (2542). หลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

ฉวีวรรณ ธิบรรพทรัพย์. (2540). การศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตรวิชาชีวิตระยะสั้น ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2532). การจัดและการบริหารงานห้องสมุด. มหาสารคาม :
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม .
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2537). นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชาตรี จำปาศรี. (2540). บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาทฤษฎีอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น
เรื่องการใช้มัลติมีเตอร์ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม.
(อุตสาหกรรมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี ดันพงศ์ (2540). การฝึกอบรมครูมัธยมศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการ
การเรียนการสอน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) เชียงใหม่ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. (2542). หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กิจศึกษาเทรดดิ้ง.
----- (2542). หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. โรงพิมพ์อักษรไทย.
- ไชยรัตน์ ปรานี. (2545). การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของ
ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนา
หลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตภัทร ประสิทธิ์พร. (2545, กันยายน). หลักสูตร 44 มีดีอะไร. วิชาการ. 5 (9) : 2-4.
- ณรงค์ ก่องแก้ว. (2540). การใช้แหล่งวิทยาการท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิตของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ประถมศึกษา) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร.
- ดำริ บุญชู. (2541, มกราคม). การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อการจัดทำแฟ้มสะสมงานนักเรียน.
วารสารวิชาการ. 1 (1) : 63-69.
- ทองแท่ง ทองลั่น. (2540). สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์สื่อปฏิสัมพันธ์ วิชาเทคนิคก่อสร้าง 1
เรื่อง โครงหลังคา ตามหลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2536.
ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2535). หลักสูตรและการจัดการการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยธนบุรี.
- ทิพย์วรรณ หันหาบุญ. (2544). สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตร
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย
พระจอมเกล้าธนบุรี ตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำรวจ
การศึกษา. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เทียน ทองแก้ว. (2546, กุมภาพันธ์). หลักสูตรและการสอนในยุคใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
วิชาการ. 6(2) : 42-47.

- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. (2536). หลักการและแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตรประมวลสาระหลักสูตร
ชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีทางการสอน. หน่วยที่ 1-2. นนทบุรี : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. (2540). การเลือกและจัดทรัพยากรห้องสมุด. กรุงเทพฯ :
โสภณการพิมพ์.
- จิตติยา ผาสุก. (2540). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ :
กรณีศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
(เทคโนโลยีทางการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- ธีระศักดิ์ บันทูปา. (2541). ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ของนักศึกษาศูนย์บริการศึกษา
นอกโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- ธนวัฒน์ นาคนคร. (2538). การบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5.
ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธนิกา เจียรนัยปรีเปรม. (2542). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ครูและ
ผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา
พุทธศักราช 2539 ใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียน.
ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
ธนรัชการพิมพ์.
- เนตร (นามแฝง). (2544, มกราคม). หลักสูตรที่สร้างโดยผู้เรียน. วารสารการศึกษา. กรุงเทพฯ :
24(4) : 16-21.
- นงรัตน์ สุขสม. (2540). การประเมินผลหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต(สุขศึกษา)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัด นครศรีธรรมราช. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2534). ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. เชียงใหม่ :
The Knowledge Center.
- บุญธรรม แก้วสาร. (2539). การบริหารหลักสูตรประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน
และหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
ศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเรือง ขจรศิลป์. (2543, พฤษภาคม-สิงหาคม). เกณฑ์การประเมิน. วารสารศึกษาศาสตร์
ปริทัศน์. 15 (2) : 75-83.
- บุญมี เณรยอด. (2529ก). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา. เอกสารประกอบ
คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
- . (2529ข). หลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญลักษณ์ ทิพย์ฤทธิ์ . (2541). การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนันต์โรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. ฉบับปรับปรุง 2000. กรุงเทพฯ :
ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. (2545). หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา. กรุงเทพฯ :
นิชิน แอดเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.
- ประขรรค์ สมนิยาม. (2542). การพัฒนาชุดฝึกอบรมการปฏิบัติการตามระเบียบว่าด้วยการ
ประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2533) ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ประวิทย์ กาสา. (2541). ปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยม
ศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร สุวรรณพันธ์. (2540). การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูประถมศึกษา
ชั้นปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(เทคโนโลยีทางการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.

- เปรมจิตร บุญสาย. (2540). การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพวิทยาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่องพื้นฐานทางเทคโนโลยีชีวภาพ ที่เน้นการปฏิบัติการทดลองโดยใช้ประโยชน์จาก สารเหลือทิ้ง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรชัย หนูแก้ว. (2541). การพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม ประชาธิปไตยของนักเรียนประถมศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและ พัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล หวังพานิช. (2543, พฤษภาคม-สิงหาคม). การพัฒนาการใช้และการประเมินหลักสูตร. วารสารการวัดผลการศึกษา. 22 (64) : 7-22 .
- พรทิพย์ คมรัตน์ปัญญา. (2540). การพัฒนารายการโทรทัศน์การศึกษาวิชาชีพเพื่อการศึกษา ทางไกล สำหรับนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพบุลย์ อ่อนมั่ง. (2541). การศึกษาความเป็นไปได้ในการเปิดหลักสูตรวิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิตสาขาวิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยหลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพรินทร์ บุหลัน. (2541). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัยศึกษาในจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- ไพเราะ อังศุสกุณณมล. (2541). หลักสูตรและการสอนทั่วไป. ลำปาง : วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัด ลำปาง.
- ปิญญู สาธร. (2529). หลักการบริหารศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ภาสกร วงศ์ปิ่น. (2541, กุมภาพันธ์). การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน. วารสารครูเชียงราย. 34 (188) : 27-30.
- มยุรี สิงห์แก้ว. (2540). การติดตามการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียน ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(การบริหารการศึกษา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- มาติน เสงตระกุล. (2539). การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- มาโนช โกมลวนิช. (2540). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ตามความต้องการและเพิ่มความสามารถทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาการงานและอาชีพ รายวิชา ง013 ในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มณฑนา วัฒนถนอม. (2545, ตุลาคม). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ. 5(10) : 61-60.
- ยุพร ริมชลการ. (2543). การพัฒนาหลักสูตรพืชคณิตสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (คณิตศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวภา ประคองศิลป์. (2538 – 2539, ตุลาคม-มกราคม). ครูสังคมศึกษาควรให้ความสนใจกับหลักสูตรท้องถิ่นเพียงใด. วารสารศึกษาศาสตร์. (18) : 23-28.
- รวงอรุณ ลิ้มเล็ก. (2541). การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รวีพร นิลदानวงศ์. (2544). สิ่งจูงใจในการเลือกเรียน หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของนิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุจิร ภู่อาระ. (2545). การพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บั๊ด พอยท์.
- รุจิร ภู่อาระ ; และจันทรานี สงวนนาม. (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บั๊ด พอยท์.
- รวางคณา สวัสดิ์นันท์. (2543). การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อโครงสร้างใหม่ของหลักสูตรคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนวมิรุฑวิทยาลัย. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รวิจิตร จันทรากุล. (2528). อนาคตครุมมหาวิทยาลัยแห่งชาติประจำภูมิภาค. กรุงเทพฯ : บารมีการพิมพ์.
- รวิจิตร ไขยศิลป์. (2536). การสำรวจการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (นิเทศการศึกษา และพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2545, มกราคม). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา. *สานปฏิรูป*. 4(46) : 54-56.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). *การพัฒนาหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุริยาสาส์น
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ เซนต์เตอร์ ดิสคัฟเวอรี.
- วิเชียร ภูสุวรรณ. (2545, มิถุนายน). การใช้ ICT ยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิบัติการเรียนรู้.
วารสารวิชาการ. 5 (6) : 63-66.
- วิโรจน์ มังคละมณี. (2540). *ยุทธศาสตร์การบริหารการใช้หลักสูตรในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ :
ประสานมิตร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- วิทยา แสงงาม. (2541). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสอนมวยสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วิไลลักษณ์ พิทักษ์นารมย์. (2542). *การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2538 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.*
- วีระ สำเนียงแจ่ม. (2541). *ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524
(ฉบับปรับปรุง 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ศักดิ์บัณฑิต จันทรรคณา. (2543, กรกฎาคม – กันยายน). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
หลักสูตรระบบนิเวศในนาข้าวและพืชผักสำหรับโรงเรียน. *วารสารครูเชียงราย*. 37
(217-219) : 9 – 11.
- ศศิธร นีรันทรานนท์. (2539). *หลักสูตรและการสอนทั่วไป*. อุดรธานี : วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัด
อุดรธานี.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2527). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วงเดือนการพิมพ์.
- . (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม
- สวัสดี้ จงกล. (2539, พฤษภาคม–สิงหาคม). การบริหารหลักสูตร : โรคเรื้อรังกว่าร้อยละ.
ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 11 : 26.
- สามัญญ อุตรจิตต์รุกหลักสูตรท้องถิ่น. (2545, 18 กรกฎาคม). *มติชน*. หน้า 21.
- สมบุญ ดันยะ. (2545). *การประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สุริยาสาส์น.
- สมหวัง พันธะลี. (2541, มิถุนายน–สิงหาคม). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
: หัวใจของการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน. *วิทยจารย์*. 97(8) : 77-81.

- สมฤทธิ์ ศักดิ์เรืองฤทธิ์. (2540, มิถุนายน). ครูผู้สอนกับการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน. วารสารครูเชียงราย. 33 (180) : 4-6.
- สมเกียรติ ศรีสกุล. (2539). หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- สำราญ คงชะวัน. (2546, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาหลักสูตรกับการวิจัย และพัฒนาการศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์. 2(2) : 13-20.
- สรฤดี หันสันเทียะ. (2540). การประเมินผลหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา ฉบับพุทธศักราช 2539 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สนั่น เมตุลา. (2542). ปัญหาการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู.
- สุขพัฒน์ โสรัจกิจ. (2541). การศึกษาผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนสายสามัญ (สอบเทียบ) ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี. วทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิต เพียรชอบ. (2521). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ วงศ์สุวรรณ. (2542, พฤษภาคม). การปฏิรูปโครงการอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วารสารวิชาการ. 2 (5) .70 – 72.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2542). กิจกรรมร่วมหลักสูตร. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- สุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ. (2543, กันยายน). การสร้างและสอนหลักสูตรท้องถิ่นหมวดวิชาอะไรเอ่ย ?. สานปฏิรูป. 3 (30) : 78-83.
- สุนัย ละกำปັນ. (2541). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุมิตร คุณากร. (2523). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สุวัฒน์ ช่างเหล็ก. (2540-2541, พฤศจิกายน-มีนาคม). หลักสูตรโปรแกรมวิชาและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ. สีมารจารย์ 23 : 23-31.
- สุวานี วรรศักดิ์. (2543). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องอาหารจากถั่วเหลือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- สุภาพร สหาวิน. (2538). สมรรถภาพด้านการสอนของครูนาฏศิลป์ ในโรงเรียนร่วมพัฒนา
หลักสูตร จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรการเรียนการสอน)
เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุภรณ์ สภาพงศ์. (2545, มกราคม). หลักสูตรใหม่นักเรียนจะเรียนรู้อย่างมีความสุขแต่มีเงื่อนไข
ความสำเร็จ. วารสารวิชาการ. 5(1) : 19–21.
- สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ. (2544). ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียน
การสอนหลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณ หมิ่นตาบุตร. (2540). การพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง โรงเรียน
ประถมศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 8. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- เสาวภาคย์ แหลมเพชร. (2545). การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษา และศักยภาพของ
บุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- หลักสูตรสถานศึกษาไม่มีมาตรฐานจริงหรือไม่. (2545, 3 กรกฎาคม). เดลินิวส์. หน้า 12.
- องอาจ พงษ์พิสุทธิ์บุบผา. (2541). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม
ผู้นำทางการเกษตรสำหรับนักเรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท
(อศ.กช.). ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรนุช อยู่ทิม. (2539). การสร้างแบบประเมินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในเขตการศึกษา 5. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อมาพร หล่อสมฤดี. (2545). รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด.
(การวิจัยและการพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรรถัย มูลคำ และคณะ. (2544). *CHILDCENTERED : STORYLINE METHOD* : การบูรณาการ
หลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ดวงกลมสมัย.
- อำนาจ จันทรแป้น. (2532). การพัฒนาหลักสูตร : ทฤษฎีสู่การปฏิบัติระดับโรงเรียน. เชียงใหม่ :
โรงพิมพ์ส.ทรัพย์การพิมพ์.
- , (2535). คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2539, กุมภาพันธ์). การบริหารหลักสูตรหัวใจของการบริหารงานวิชาการ.
วารสารการศึกษา. 19 (5) : 2-11.

อุไรวรรณ คำภูแสน. (2542). การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาในโครงการ
คุรุทายาทระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์
สถาบันราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2538. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Blenkin, Geva M. and Kelly, A.V. (1984). *The Primary Curriculum*. London : Harper & Row,
Publishers.

Firth, Gerald R. and Kimpston, Richard D. (1976). "The Curriculum-A Network of Factors,"
in *The Curricular Continuum in Perspective*. Itasca : F.E. Peacock Publishers, Inc.

Hensen, Kenneth T. (1995). *Curriculum Development of Education Reform*. New York :
Addison-Wesley Education Publisher, Inc.

McKenney, S., Nieveen, N., and Akker, J.V.D. (2002). *Educational Technology Research
and Development*. California, Orange County. Hyatt Regency

Oliva, P.F. (1992). *Developing the Curriculum*. 3 rd ed. New York : Harper Collins.

Ragan, William B. (1998). *Modern Elementary Curriculum*. New York : Harcourt Brace
Jovanovich College Publishers.

Saylor, Galen J. and Alexander, William W. (1974). *Planning Curriculum for Schools*.
New York : Holt, Rinehart and Winton, Inc.

Wongsothorn, Achara. (2002, December). Curriculum Development Research Using Amplified
Objective. *RELC Journal of Language Teaching and Research in Southeast Asia*.
Thailand. 33(2) : 85-93.

ดรรชนี

ดรรชนีบรรณนิทัศน์

ดรรชนีชื่อผู้แต่ง	หน้า
หนังสือและตำรา	
กรมวิชาการ	66
กระทรวงศึกษาธิการ	66, 67, 68, 69
ชาญชัย อาจินสมาจาร	63
ชูศรี สุวรรณโชติ	65
บรรพต สุวรรณประเสริฐ	69
ปทีป เมธาคณวุฒิ	70
ไพเราะ อังศุสกนถมล	64
รุจิร ภูสวาระ และจันทรานี สงวนนาม	70
วัฒนาพร ระงับทุกข์	70
วิชัย ดิสสระ	63
วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช	65
ศศิธร นีรันดรานนท์	63
สมเกียรติ ศรีสกุล	64
สมบูรณ์ ตันยะ	71
สุพิน บุญชูวงศ์	65
อมรา เล็กเรืองสินธุ์	64
อรทัย มุลคำ และคณะ	69
Blenkin, Geva M. and Kelly, A.V.	71
Ragan, William B.	72

วารสาร

กมล สุดประเสริฐ	46
กรมวิชาการ	52, 53, 53, 54, 57
เกียรติศักดิ์ ชินวงศ์	54
จำรูญ เรืองขจร	49
ฐิติภัทร ประสิทธิ์พร	59
เดลินิวส์	58
ดําริ บุญชู	47
เทื่อน ทองแก้ว	61
เนตร (นามแฝง)	52
บุญเรือง ขจรศิลป์	50
ไพศาล หวังพานิช	50
มติชน	59
ภาสกร วงศ์ปิ่น	48
มณฑนา วัฒนถนอม	60
เยาวภา ประคองศิลป์	45
วิชัย วงษ์ใหญ่	55
วิเชียร ภูสุวรรณ	57
ศักดิ์บัณฑิต จันทรรคณา	51
สมฤทธิ์ ศักดิ์เรืองฤทธิ์	47
สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์	49
สมหวัง พันทะลี	48
สำราญ คงชะวัน	60
สุชาติ วงศ์สุวรรณ	49
สุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ์	51
สุภรณ์ สภาพงศ์	56
สุรศักดิ์ หลาบมาลา	50

อุทัย บุญประเสริฐ	45, 46
Firth, Gerald R. and Kimpston, Richard D.	61
Wongsothorn, Achara	62

งานวิจัย

กอบกิจ ธรรมานุชิต	79
กิงสร เกาะประเสริฐ	79
จันทร์เพ็ญ ไพบุลย์	76
ฉวีวรรณ ธิบรวมทรัพย์	80
ชาตรี จำปาศรี	81
ชูศรี ดันพงศ์	82
ไชยรัตน์ ปราณี	114
ณรงค์ ก่องแก้ว	82
ทองแท่ง ทองลิ้ม	83
ทิพย์วรรณ หันหาบุญ	110
ธนวัฒน์ นาคนคร	74
ธนิกา เจียรระนัยปรีเปรม	104
ธิตติยา ผาสุก	84
ธีระศักดิ์ บันทูปา	93
นงรัตน์ สุขสม	85
บุญธรรม แก้วสาร	76
บุญลักษณ์ ทิพยฤทธิ์	94
ประจรรค์ สมนิยาม	105
ประวิทย์ กาสา	95
ปรียาพร สุวรรณพันธ์	86
เปรมจิตร บุญสาย	87
พรชัย หนูแก้ว	97
พรทิพย์ คมรัตน์ปัญญา	88

ไพบูลย์ อ่อนมั่ง	96
ไพรินทร์ บุหลัน	97
มยุรี สิงห์แก้ว	89
มาติน เองตระกูล	77
มาโนช โกมลวนิช	90
ยุพร ริมชลการ	108
รวงอรุณ ลิ้มเล็ก	99
รวีพร นิลदानวงศ์	112
วรางคณา สวัสดิ์นันทน์	109
วิจิตร ไชยศิลป์	73
วิทยา แสงงาม	99
วิไลลักษณ์ พิทักษ์นารมย์	105
วีระ สำเนียงแจ่ม	100
สนั่น เมตุลา	106
สรรพดี ทันสันเทียะ	91
สุขพัฒน์ ไสรจกิจ	101
สุนีย์ ละกำป็น	102
สุภาพร สหนาวิน	75
สุวีร์ เพียรเพชรเลิศ	113
สุวรรณ หมื่นดาบุตร	92
สุวานี วรศักดิ์	110
เสาวภาคย์ แหลมเพชร	115
องอาจ พงษ์พิสุทธิบุบผา	103
อมาพร หล่อสมฤดี	116
อรนุช อยู่ทิม	78
อุไรวรรณ คำภูแสน	107
McKenney, S., Nieveen, N., and Akker, J.V.D.	117

ดรรชนีชื่อเรื่อง

หน้า

หนังสือและตำรา

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	70
การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา	70
การประเมินทางการศึกษา	71
การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	69
การพัฒนาหลักสูตรสานต่อที่ท้องถิ่น	65
การพัฒนาหลักสูตรและการสอน	63
กิจกรรมร่วมหลักสูตร	65
นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนการสอน	63
แนวทางการนำหลักสูตรไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้และ การจัดประเมินตามสภาพจริง	66
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	66
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	66
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	67
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	67
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	68
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	68
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	68
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	69

หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา	64, 64
หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	65
หลักสูตรและการสอนทั่วไป	63, 64
หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา	70
CHILDCENTERED : STORYLINE METHOD : การบูรณาการ หลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	69
Modern Elementary Curriculum	72
The Primary Curriculum	71

วารสาร

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง : หัวใจของ การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน	48
การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	54
การใช้ ICT ยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิบัติการเรียนรู้	57
การทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้	49
การบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน	48
การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	55
การบริหารหลักสูตรหัวใจของการบริหารงานวิชาการ	46
การปฏิรูปโครงการอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ	49
การพัฒนาการใช้และการประเมินหลักสูตร	50
การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม	49
การพัฒนาหลักสูตรกับการวิจัยและพัฒนาการศึกษา	60
การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผล : ความคาดหวังของโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ	46
การพัฒนาหลักสูตรพระพุทธศาสนา	57
การวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อการจัดทำแฟ้มสะสมงานนักเรียน	47
การสร้างและสอนหลักสูตรท้องถิ่นหมวดวิชาอะไรเอ่ย	51
การสอนตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี – สังคม (STS) โดยใช้ห้องเรียนธรรมชาติ	54
เกณฑ์การประเมิน	50

ครูผู้สอนกับการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน	47
ครูสังคมศึกษาควรให้ความสนใจกับหลักสูตรท้องถิ่นเพียงใด	45
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรระบบนิเวศในนาข้าว และพืชผักสำหรับโรงเรียน	51
แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาภาษาไทยตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน	60
สามัญฯ อุดรดิตถ์รูกหลักสูตรท้องถิ่น	59
หลักสูตร 44 มีดีอะไร	59
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	53
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน:หลักสูตรของมวลชน	52
หลักสูตรท้องถิ่น	53
หลักสูตรที่สร้างโดยผู้เรียน	52
หลักสูตรและการบริหารโรงเรียน	45
หลักสูตรและการสอนในยุคใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏ	61
หลักสูตรและการสอนในศตวรรษที่ 21	50
หลักสูตรสถานศึกษาไม่มีมาตรฐานจริงหรือไม่	58
หลักสูตรใหม่นักเรียนจะเรียนรู้อย่างมีความสุขแต่มีเงื่อนไข ความสำเร็จ	56
Curriculum Development Research Using Amplified Objective	62
The Curriculum-A Network of Factors	61

งานวิจัย

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ของครูประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี	86
การใช้แหล่งวิทยาการท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดลำพูน	82
การติดตามการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนใน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานประถมศึกษา จังหวัดเลย	89

การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาในโครงการ คุรุทายาท ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ สถาบันราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2538	107
การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	77
การบริหารหลักสูตรประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร	76
การบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	74
การประเมินผลหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สุขศึกษา) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดนครศรีธรรมราช	85
การประเมินผลหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ศึกษา ฉบับพุทธศักราช 2539 ของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร	91
การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	94
การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำ วิชาภาษาไทยของ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติ ปัญญาระดับปานกลาง อายุ 7 – 14 ปี ระหว่างวิธีการสอนอ่านคำ โดยการเสริมแรง ด้วยเบี้ยอรรถกร และการสอนอ่านคำตามหลักสูตร สำหรับเด็กพิเศษ	79
การฝึกอบรมครูมัธยมศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการการเรียนการสอน	82
การพัฒนาชุดฝึกอบรมการปฏิบัติการณ์ตามระเบียบว่าด้วยการ ประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	105
การพัฒนารายการโทรทัศน์การศึกษาวิชาชีพเพื่อการศึกษาทางไกล สำหรับนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน	88

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการดูแลสุขภาพ ตนเอง สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5	102
การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร	76
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เรื่องอาหาร จากถั่วเหลือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	110
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสอนมวยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	99
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัยศึกษาในจังหวัดลำพูน	97
การพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม ประชาธิปไตย ของนักเรียนประถมศึกษา	97
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการและเพิ่มความ สามารถทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาการงานและอาชีพ รายวิชา ง013 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี	90
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมผู้นำทาง การเกษตร สำหรับนักเรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนา ชนบท (อศ.กช.)	103
การพัฒนาหลักสูตรพีชคณิตสำหรับนักเรียนระดับมัธยม ศึกษาตอนต้น ที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์	108
การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่องพื้นฐาน ทางเทคโนโลยีชีวภาพ ที่เน้นการปฏิบัติการ ทดลอง โดยใช้ประโยชน์ จากสารเหลือทิ้ง	87
การพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงโรงเรียน ประถมศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 8	92
การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการ ของท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	114
การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อโครงสร้างใหม่ของ หลักสูตรคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย	109

การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ครูและผู้ปกครอง นักเรียน ที่มีต่อการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2539 ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางขุนเทียน	104
การศึกษาความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการสอนหลักสูตร วิชาชีพพระยะสัน ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร	80
การศึกษาความเป็นไปได้ในการเปิดหลักสูตรวิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	96
การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากร ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี	115
การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี	99
การศึกษาผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียน สายสามัญ (สอบเทียบ) ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ โรงเรียนลำปางกัลยาณี	101
การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2538 สถาบันราชเทคนิโณโลยีราชวมงคล	105
การสร้างแบบประเมินการใช้หลักสูตรของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ในเขตการศึกษา 5	78
การสำรวจการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษา จังหวัดน่าน	73
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ : กรณีศึกษา สำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์	84
ความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียน การสอน หลักสูตรธุรกิจศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	113

ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ของนักศึกษา ศูนย์บริการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี	93
บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาทฤษฎีอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น เรื่องการใช้มัลติมิเตอร์ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ	81
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของนักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษา หลักสูตรวิทยาศาสตร์ บัณฑิต โปรแกรมวิชา วิทยาศาสตร์การกีฬา (การฝึกและ การจัดการกีฬา)	79
ปัญหาการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม	106
ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี	100
ปัญหาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น	95
รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน	116
สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการจัดการศึกษาในหลักสูตร วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะทรัพยากรชีวภาพและ เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี ตามความคิด เห็นของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำรวจการศึกษา	110
สมรรถภาพด้านการสอนของครูนาฏศิลป์ในโรงเรียนร่วมพัฒนา หลักสูตร จังหวัดเชียงใหม่	75
สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์สื่อปฏิสัมพันธ์ วิชาเทคนิคก่อสร้าง 1 เรื่อง โครงสร้างตามหลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2536	83
สิ่งจูงใจในการเลือกเรียน หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง2ปี) ของนิสิตปริญญาตรีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	112
Educational Technology Research and Development	117

ดรรชนีหัวเรื่อง

หน้า

หนังสือและตำรา

การสอน - การพัฒนาหลักสูตร	63
การศึกษา - การประเมินผล	71
หลักสูตร - การงานอาชีพและเทคโนโลยี	66
หลักสูตร - การจัดการ	66
หลักสูตร - การจัดทำ	70
หลักสูตร - การพัฒนา	65
หลักสูตร - การสอน	63, 64, 69
หลักสูตร - กิจกรรม	65
หลักสูตร - คณิตศาสตร์	66
หลักสูตร - นวัตกรรม	63
หลักสูตร - ประเมินผล	65
หลักสูตร - ภาษาดังประเทศ	67
หลักสูตร - ภาษาไทย	67
หลักสูตร - วิทยาศาสตร์	68
หลักสูตร - ศิลปะ	68
หลักสูตร - สังคมศึกษา	68
หลักสูตร - สุขศึกษา - พลศึกษา	69
หลักสูตร - การบริหาร	70
หลักสูตรท้องถิ่น	65
หลักสูตรมัธยมศึกษา	64
หลักสูตรอุดมศึกษา	70
Curriculum - Elementary	72
Curriculum - Primary	71

วารสาร

การใช้ ICT - การปฏิบัติ	57
การบริหารงานวิชาการ	48
การปฏิรูปโครงงานอาชีพ	49
การประเมินหลักสูตร	50
การพัฒนารูปแบบมีส่วนร่วม	49
หลักสูตร - การจัดการเรียนการสอน	48, 54, 56
หลักสูตร - การจัดกิจกรรม	51
หลักสูตร - การจัดทำไปใช้	49
หลักสูตร - การบริหาร	45, 46, 55
หลักสูตร - การปฏิรูป	47
หลักสูตร - การเรียนรู้	54
หลักสูตร - การพัฒนา	46, 50
หลักสูตร - การวิเคราะห์	47
หลักสูตร - การวิจัย	60
หลักสูตร - การศึกษาขั้นพื้นฐาน	53
หลักสูตร - การศึกษาขั้นพื้นฐาน - มวลชน	52
หลักสูตร - การสร้างโดยผู้เรียน	52
หลักสูตร - การสอน	50, 61
หลักสูตร - พุทธศาสนา	57
หลักสูตรท้องถิ่น	45, 53, 59
หลักสูตรท้องถิ่น – การสร้าง	51
หลักสูตรท้องถิ่น – ภาษาไทย	60
หลักสูตรสถานศึกษา	58, 59
Curriculum – Network	61
Curriculum – Research	62

งานวิจัย

การจัดการเรียนการสอน	86
การบริหารงานวิชาการ	77
การศึกษาทางไกล	88
การอ่าน - การเปรียบเทียบ	79
คอมพิวเตอร์ช่วยสอน	81
บทเรียนคอมพิวเตอร์	83
แบบประเมิน - การสร้าง	78
ปัญหา - การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	79
ผู้บริหาร - การพัฒนาหลักสูตร	76, 92
ผู้บริหาร - ความคิดเห็น	104
ภาษาอังกฤษ - การอบรม	84
หลักสูตร - การจัดการเรียนการสอน	112
หลักสูตร - การติดตามผล	89, 107
หลักสูตร - การบริหาร	74
หลักสูตร - การบูรณาการ	97
หลักสูตร - การประเมินผล	85, 91, 94
หลักสูตร - การฝึกอบรม	82, 90, 103, 105
หลักสูตร - การพัฒนา	76, 87, 108, 115
หลักสูตร - การศึกษานอกโรงเรียน	93
หลักสูตร - ความคิดเห็น	80, 109, 113
หลักสูตร - ความเป็นไปได้	96
หลักสูตร - นาฏศิลป์	75
หลักสูตร - ปัญหา	95, 99, 100, 105, 106
หลักสูตร - ผลการเรียนรู้	101
หลักสูตร - รูปแบบ	102, 116
หลักสูตร - สภาพแวดล้อม	110

หลักสูตรท้องถิ่น - การพัฒนา

73, 82, 97, 99,
110, 114

Technology Research and Development

117

ประวัติย่อผู้ศึกษา

ประวัติย่อผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสมพร บั่นโต
เกิดวันที่	2 พฤศจิกายน 2493
สถานที่อยู่	104 ซอยวัดแสงสรรค์ 31 ต.ประชาธิปไตย อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130
ตำแหน่งหน้าที่	ผู้ช่วยผู้จัดการโรงเรียนอุดมวิทยา
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอุดมวิทยา ต. ประชาธิปัตย์ อ. ธัญบุรี จ. ปทุมธานี 12130
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2510	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย บางเขน กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2514	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.ต้น) วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ พญาไท กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2517	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี
พ.ศ. 2525	ครุศาสตรบัณฑิต (คบ.) วิชาเอกภาษาไทย วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร